

Rivitaloasuntoja Yhteisön tukea Toimintaa

**Kuiville Pyrkivien Tuki ry
1980–2011**

Kuivala (1985)

Tervatikka (1991)

Pohjanperä (1997)

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n toimintaa toteutetaan kolmessa entisen Jyväskylän mlk:n taajamassa. Rivitaloyksiköistä vanhin, Kuivala, Vaajakosken Kaunisharjussa, aloitti toimintansa lokakuussa 1985, Tikka-koskella sijaitseva Tervatikka toukokuussa 1991 ja Palokan Pohjanperä keväällä 1997.

Markku Leinonen

Rivitaloasuntoja - yhteisön tukea - toimintaa

Kuiville Pyrkivien Tuki ry
1980 - 2011

Taitto ja kuvat: Erkki Arvaja

Kansi: Tomi Montonen, Pohjanperän rivitalo talvisessa maisemassa.

www.kuiville.fi

ISBN 978-952-92-9539-5

Kopijyvä
Jyväskylä 2011

Sisällysluettelo

Armas Laatinen: Yhteisöllisyys – vapaaehtoisuus	
- verkostoituminen	5
Historiikin laatijan alkusanat	7
Kuiville Pyrkivien Tuen idea syntyy	9
Simo Ristola (1928 – 2007)	15
- Kuiville Pyrkivien idean kehittäjä	15
Muisteloita Simo Ristolasta	17
– Erkki Hänninen kertoo	17
Yhdistyksen perustaminen	19
Otteita Kuiville Pyrkivien Tuen perustamiskirjasta	20
Yhteydet Sininauhaliittoon	24
Markku Laukkanen	
– Kuiville Pyrkivien ensimmäinen puheenjohtaja	27
Jorma Soini ja kuiville pyrkimisen idea	28
Asuntotoiminnan yhteisölliset ja kasvua tukevat suuntalinjat	29
Kuivala -hankkeen valmistelut ja rakentaminen (1980 - 1985)	31
Kuivalan toiminta käynnistyy – elämää Kuivalassa	36
Asukas muistelee Kuivalan aikoja	39
Ongelmien moninaisuus	40
Juha Muilu ja Kuivala -hankkeen toteuttaminen	42
Pitkäaikaisin asukas muistelee	43
Tulevaisuuden pohdintoja	46
Heikki Aarni muistelee	46
Tervatikan suunnittelu ja rakentaminen (1990 - 1991)	48
Esa Jokinen – Kuiville Pyrkivien pitkäaikainen puheenjohtaja	52
Tervatikan vihkiminen	53
Tervatikan asukkaiden kokemuksia	53
Tervatikan asukas muistelee	55
Pohjanperän rakentaminen ja toiminnan alkuvaiheet	56
Pohjanperän päiväkeskus – virikkeitä toimintaan	60
Asukkaan kokemuksia Pohjanperästä	60
Maalaiskunta vahvistaa otettaan	62
Hannu Kylmänen ja yhteistyön kehittäminen	66
Toiminnan linjoja ja elämän ääniä	68
Asumisen ongelmia	69
Talonhoitaja kertoo työstään	71

Asukastoimikunta ja asukaskokoukset	72
Yhteistyösuhteet kehittyvät	73
Armas Laatinen – pitkän linjan yhdistysveteraani puheenjohtajana	75
Jyväskylästä tulee Kuiville Pyrkivien kotipaikka	76
Vapaaehtoistyön merkitys	77
Kehittämisen näköaloja ja toiminnan haasteita	78
Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kolme vuosikymmentä	79
Henkilöhakemisto	86
Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n puheenjohtajat 1980 – 2011	88
Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n hallituksen jäsenet 1980 - 2011	89
Lähdeviitteet	93

Armas Laatinen

Yhteisöllisyys – vapaaehtoisuus - verkostoituminen

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n 30-vuotisen toiminnan vuosikymmeninä on ollut havaittavissa erilaisia painotuksia. 1980-luvulla otettiin askelia yhteisöllisyyden suuntaan. Asukaskokoukset toimivat silloin aktiivisesti. Toimintoihin osallistuttiin. Vaikka asukasvaihtuvuutta oli alussakin runsaasti, osa asukkaista halusi kuitenkin sitoutua Kuiville Pyrkivien ajatukseen. Yhteisöllisyys oli tiivistä Kuivalassa, joka tuossa vaiheessa oli yhdistyksen ainoa asumisyksikkö. Merkittävä tekijä oli sekin, että Kuiville Pyrkivien idean kehittäjä, Simo Ristola, asui itse Kuivalassa.

Kuiville Pyrkivien ideologiaan kuuluva vapaaehtoisuus oli hyvin näkyvillä yhdistyksessä 1990-luvulla. Tätä osoittaa yhdistyksen hallinnon ja asukkaiden toiminta. Vuosikymmenen aikana toteutettiin kaksi suurta rakennushanketta, Tervatikka rakennettiin vuosikymmenen alussa Tikkakoskelle ja Pohjanperä Palokkaan vuosikymmenen lopulla. Tämä merkitsi yhdistyksen ylläpitämän asuntotoiminnan huomattavaa laajenemista. Asumiskapasiteetin kasvaessa vapaaehtoistoiminnan merkitys oli huomattava. Oli myös hallituksen ja asukkaiden yhteisiä kokouksia. Talojen tiloissa järjestettiin monenlaista toimintaa, oli seurakuntien ja erilaisten yhdistysten tilaisuuksia. AA ryhmiä toimi kaikissa taloissa ja seurakunnat kävivät pitämässä kokouksiaan. Taloissa oli kaikenlaista toimintaa, jota ei siinä määrin ole ollut uuden vuosituhannen puolella.

2000-luvulla on tapahtunut verkostoitumista eri suuntiin, on alettu ottaa yhteyksiä ja tehdä yhteistyötä muiden samalla alueella toimivien järjestöjen kanssa. Asiakasaines on tullut yhä haasteellisemmaksi, ongelmat ovat kasautuneet. Päihteiden käytön moninaisuus, erilaiset sairaudet ja lyhytjännitteisyys ovat tehneet työn entistä vaikeammaksi. Siksi on hyvin tärkeää, että päihdeongelmaisten parissa työskentelevät järjestöt tekevät tulevaisuudessa entistä enemmän laaja-alaista yhteistyötä ja mahdollisesti liittyvät yhä tiiviimmin yhteen voidakseen yhdistetyin voimavaroin vastata aikamme alati kasvaviin haasteisiin.

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n 30-vuotisen toiminnan vaiheista on nyt haluttu julkaista historiikki. On koottu yhteen tietoa ja kokemuksia yhdistyksen ja siellä tehdyn työn vaiheista, siitä työstä, mitä yhdistyksen aktiivit, Simo Ristola ja muut toimijat, sekä palkatut että vapaaehtoiset, ovat vuosikymmenien aikana tehneet. Olkoon se esimerkki lakisääteisen päihdetyön, asuntopolitiikan ja sosiaalityön tueksi.

Olkoon se osaltaan myös esimerkki kolmannen sektorin ja sen piirissä vaikuttavien henkilöiden toiminnasta, lähimmäistemme hyväksi tehtävästä työstä. Kiitos yhdistyksen toiminnassa mukana olleille ja edelleen toimiville sekä talojen asukkaille sen eri vaiheissa.

Markku Leinonen

Historiikin laatijan alkusanat

Kuiville Pyrkivien Tuki ry nimiseen yhdistykseen törmäsin melko pian aloittaessani laatia Jyväskylän Katulähetys ry:n historiikkia syksyllä 2008. Kuiville Pyrkivien alkuvaiheet kytkeytyivät läheisesti Jyväskylän Katulähetysten historiaan, sillä Kuiville Pyrkivien idean kehittäjä, Simo Ristola, toimi 1980-luvun taitteessa ja vuosia sen jälkeenkin Katulähetykselle kuuluvan Veljeskodin työntekijänä. Syksyllä 2008 Seppo Riikosesta, työtoveristani Katulähetyksessä, tuli myös Kuiville Pyrkivien työntekijä. Jossain vaiheessa Seppo kyseli, olinko kiinnostunut kirjoittamaan myös Kuiville Pyrkivien historiikin. Yhdistyksen 30-vuotisjuhlalat olivat vuonna 2011 ja historiikkia oli suunniteltu. Vastasin myönteisesti. Siitä hetkestä alkoi ajatus hiljalleen kehittyä.

Yhdistyksen puheenjohtajan, Armas Laatisen, innostunut suhtautuminen hankkeeseen, säännölliset vierailut Kankitien toimistossa sekä Kuiville Pyrkivien hallituksen päätös tukea hanketta taloudellisesti, ovat olleet edellytyksiä sille, että tämä historiikki on nyt ylipäättään käsissämme. Kiitos myös kaikille Kuiville Pyrkivien ihmisille, yhtä hyvin työntekijöille, asukkaille kuin hallituksen jäsenillekin, että olen haastattelujen avulla voinut rakentaa ja syventää kuvaa yhdistyksen vaiheista. Iso kiitos kuuluu myös Jyväskylän Katulähetysten toiminnanjohtajalle, Erkki Arvajalle, joka koko projektin ajan on tukenut sitä sekä tehnyt myös kirjan taiton, niin myös Katulähetysten hallitukselle ja puheenjohtajalle sekä työtovereille siitä, että läheisen yhteistyökumppaniyhdistyksen vaiheiden tarkastelu on voinut toteutua. Erkki Hänninen on avustanut monin tavoin historiikin laadinnassa sekä myös kirjoittanut teokseen henkilökohtaiseen kokemukseensa pohjautuvan mielenkiintoisen luvun Simo Ristolasta. Tomi Montonen on suunnitellut kirjan kannet.

Aiemmin omassa tutkimustyössäni Jyväskylän yliopistossa olen perehtynyt erityisesti kasvatuksen historiaan. Siksi Kuiville Pyrkivien perusideologia tuntui mielenkiintoiselta. Siinä oli selvästi yhteisöllinen ja kasvatuksellinen lähtökohta. Raittiuteen pyrkiville ja raittiuden jo saavuttaneille päihdeogelmaisille oli tarkoitus rakentaa rivitaloasuntoja ja tavoitteena oli, että näihin taloihin rakentuisi kasvua ja kehitystä tukeva asumisyhteisö monipuolisine toimintoineen. Idea on myös siinä mielessä mielenkiintoinen, että sen mukaan ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa kuntoutumisen ja kasvun aikaansaamiseksi,

vaan toimintakenttä on tietyllä tavalla avoin. On löydettävä ihmisen itsensä kannalta sopivimmat tuen muodot ja toiminnot. Kyse on siis kunkin ihmisen yksilöllisyyttä kunnioittavasta yhteisöllisyydestä. Ihmisiä ei voi pakottaa samaan muottiin, vaikka yhdessä sovittuja asumisen pelisääntöjä tulee jokaisen noudattaa. Yksilöiden omasta kiinnostuksesta ja edellytyksistä kumpuavalla toiminnallisuudella on kasvua ja kuntoutumista tukeva vaikutus. Asumisen ja asumisympäristön tuli mahdollisimman pitkälle muistuttaa aivan tavanomaista normaaliasumista. Yhteisössä vallitseva vertaistuki nähtiin ensiarvoisena keinona, siksi yhdistyksen rivitaloissa on asunut myös päihdeongelmansa selvittäneitä ihmisiä.

Tämä idea oli Simo Ristolán ja ottaessani vastaan työtehtävää, ymmärsin nykyisen puheenjohtajan sanoista, että huomiota tulisi kiinnittää yhdistyksen varhaisvaiheisiin ja Kuiville Pyrkivien idean syntyyn. Simo Ristolán merkitys siinä sekä myöhemminkin yhdistyksen toiminnoissa oli aina 2000-luvun alkuvuosiin asti sen verran keskeinen, että hänen osuutensa historiikissa on väistämättä huomattava. Tämä johtuu myös siitä, että Simo Ristola oli samalla tämän idean käytännön toteuttaja, ensin Kuivalassa, sitten Tervatikassa ja Pohjanperällä. Historiikissa ei kuitenkaan pyritä rakentamaan kenellekään sädekehää, vaikka melkoisilta sankareilta Kuiville Pyrkivien hankkeen puuhamiehet näin jälkikäteen näyttävätkin. Kaikilla meillä on kuitenkin pimeät puolemmme kuten yhdistyksen puheenjohtaja on osuvasti todennut. Kukaan meistä ei ole täydellinen. Historiikki on osoitus siitä, että me epätäydelliset ihmiset puutteinemmekin voimme saada paljon hyvää aikaan, kun sitkeästi ja päämäärätietoisesti ponnistelemme hyväksi havaitsemamme asian puolesta.

Vuosien varrella Kuiville Pyrkivien toiminnoissa mukana olleet ihmiset ovat ymmärtäneet, että yhdistyksen perusidea on erinomainen ja että sen edestä kannattaa ponnistella, pitää sitkeästi kiinni tavoitteesta. Vuosien varrella valtavan työn määrän ovat tehneet monet ihmiset eri asemilla, niin yhdistyksen hallituksessa kuin vapaaehtoisina tai palkallisina työntekijöinä. Joillakin on takanaan vapaaehtoistyöntekijän pitkä ja vaikuttava työsaika ja vapaaehtoistyöllä on ollut ja on edelleen perustavan tärkeä merkitys yhdistyksen toiminnassa. Historiikki kattaa pakostakin vain pienen osan siitä käytännön työstä, jota vuosien varrella on tehty. Toivon, että jokainen työssä mukana ollut voisi tuntea tämän kirjan puutteineenkin henkilökohtaisesti omakseen.

Kuiville Pyrkivien Tuen idea syntyy

Asunnottomuuden ongelmaan havahduttiin Suomessa 1970 -luvulla hyvinvointi-yhteiskuntaa rakennettaessa. Monilta tahoilta kuului ääniä, että oma asunto kuuluu jokaiselle, myös syrjäytyneelle alkoholiongelmaiselle. Sanoista merkittäviin tekoihin päästiin tosin vasta seuraavalla vuosikymmenellä.¹ Alkoholiongelmaisten asunnottomuus kosketti myös Jyväskylää. Kaatopaikan asunnottomien parissa auttamistyötä tehnyt Ensio Röyskö totesi jo vuonna 1974, että jokaisen ihmisen ”määräosaan leipää” kuului myös asunto ja työkykyiselle mahdollisuus työllään elättää itsensä ja läheisensä.² Jyväskylän kaupungin päihdehuollon työntekijöiden arvion (joulukuu 1978) mukaan vailla vakinaista asuntoa olevia päihdeongelmaisia oli joukkomajoituspaikoissa 50, huolto- ja hoitokodissa 40, tilapäisissä asunnoissa (purkotalot ym.) 80, sukulaisten ja tuttavien luona 200, ulkona 20, toistuvasti vankilassa ja mielisairaalassa ”asuvia” vähintään 50 henkilöä.³

Edellä mainitut tiedot sisältyvät Jyväskylän kaupunginhallitukselle osoitettuun kirjelmään (13.12.1978). Sen olivat allekirjoittaneet Jyväskylän Katulähetysystävät ry, Ev. lut. ylioppilaslaitto, Vapaaseurakunta, Pelastusarmeija, Jyväskylän kaupunkiseurakunta ja kaupungin raittiuslautakunta. Kaupunkiseurakunnan puolesta kirjelmän oli allekirjoittanut seurakunnan päihdetyöntekijä, Markku Laukkanen. Hän kuului myös Katulähetysystävien johtokuntaan seurakunnan edustajana. Kirjelmässä esitettiin vakava huolestuminen Jyväskylän kaupunginhallitukselle miesten ja naisten jäämisestä yöksi pakkaseen. Ihmisiä yöpyi porraskäytävissä ja hengellisten iltatilaisuuksien jälkeen oli usein yösijan kysyjä.⁴

Katulähetyskeskuksen Veljeskoti oli kaupungin ainoa yömaja, jonka majoituskapasiteetti ei talvisin riittänyt. Veljeskodissa sai yösijan myös moni Jyväskylän maalaiskunnassa kirjoilla oleva henkilö. Liekkimajan lakkauttamisen jälkeen Veljeskotia olivat vaivanneet jatkuvat järjestyshäiriöt. Jotkut miehet olivat asuneet Veljeskodissa jo 5 – 10 vuotta. Yleisen kustannustason nousun vuoksi Veljeskodin ylläpito oli käymässä pienelle yhdistykselle ylivoimaiseksi. Vastuu näistä ihmisistä kuului kirjelmän mukaan ensisijaisesti yhteiskunnalle, eikä se saa jäädä vain yksityisten ihmisten ja järjestöjen ”Laupiaan Samarialaisen työksi”. Asunnon pitäisi olla jokaisen jyväskyläläisen perusoikeus. Kirjelmässä esitetään kiireellisinä naisten asuntolan sekä selviämisaseman saamista Jyväskylään. Viimeksi mainittu olisi hyvä ratkaisu vasta silloin, jos lisättäisiin samalla asuntolapaikkoja ottaen huomioon porrasteinen vähittäinen siirtyminen ns. normaaliasumiseen.⁵

Veljeskodin rappusilla vuonna 1983. Vasemmalla Simo Ristola ja Timo Seppä sekä oikealla Eila Lepistö, istumassa Ilmari Kaskikallio.

NMKY:n leirikeskus, Heinosniemen Viheri Päijänteen rannalla, oli tärkeä paikka Kuiville Pyrkivien idean kehittämisessä. Simo Ristola ja Markku Laukkanen pitivät siellä miesten leirejä, joilla tehtiin rakennustöitä. Uudistunut leirikirkko valmistui kesällä 1980. Kuvassa rakentamisesta vastannut Simo Ristola tapulia viimeistelemässä.

Näiden ajatusten edistäjänä seurakunnan päihdetyöntekijänä ja Katulähetysystävien johtokunnassa toimineen Markku Laukkasen rooli oli keskeinen.

Kirjelmän sisältö osoittaa Katulähetysystävien olleen aloitteellisia asiassa. Huoli Veljeskodista on keskeisellä sijalla. Kirjelmä liittyi osaltaan Jyväskylän kaupungin ja Katulähetysystävien väliseen neuvotteluprosessiin. Kirjelmässä nostetaan esille useita tärkeitä näkökohtia, kuten päihdeongelmaisten asuntolapaikkojen lisääminen ja porasteinen siirtyminen kohti normaaliasumista. Päihdetyöntekijä Markku Laukkanen toimi aktiivisesti Katulähetysystävien johtokunnassa neuvotellen kaupungin edustajien kanssa Veljeskodin tulevaisuudesta.⁶ Näihin aikoihin Veljeskoti paini vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa.

Maaliskuussa 1979 aloitti työskentelynsä Katulähetysystävien johtokunnassa Simo Ristola. Hän oli toiminut aiemmin pitkään erilaisissa opetustehtävissä, mm. uskonnon ja matematiikan opettajana kunnallisessa keskikoulussa Jyväskylässä. Ristolalla oli pedagogista näkemystä ja ilmeisesti myös aiempaa kokemusta päihdeongelmaisten asumishankkeista. Laukkanen ja Ristola valittiin yhdessä Saimi Kokkosen kanssa Katulähetyskesäpäiviä suunnittelevaan toimikuntaan. Kesäpäivillä Simo Ristola toimi puheenjohtajana palaverissa, jossa keskusteltiin yömajojen ja veljeskotien tason nostamisesta ja rahoitusmahdollisuuksista. Samana kesänä (1979) Veljeskodin oli siirryttävä ympärivuorokautiseen päivystykseen ja työntekijämäärä lisääntyi.⁷

Kesällä 1979 Markku Laukkanen ja Simo Ristola järjestivät Veljeskodin miehille erilaisia kunnostus-, rakennus- ja remonttitoita NMKY:n kesäkodilla Korpilahden Heinosniemessä. Leirillä oli varmaankin kuntouttava tavoite. Kuntouttavat päihdeleirit olivat tulleet Katulähetyskesäpäivien 1970-luvulla diakoniasihteerin Veijo Pesosen työn tuloksena. Syksyllä johtokunta totesi Simo Ristolan olevan yhtä aikaa yhdistyksen palkkalistoilla ja johtokunnassa, mikä tilanne keskusteltiin.⁸ Hän toimi aktiivisesti sekä Veljeskodin valvojana että johtokunnan jäsenenä. Syksyllä 1979 Simo Ristola sai tehtäväkseen Veljeskodin remontin toteuttamisen ja valmisti sinne ruoankuljetuskärrykin ja osallistui koulutuksiin.⁹

Vuoden 1980 alkukuukausina Katulähetysystävien johtokunnassa jouduttiin kuitenkin selvittelyihin liittyen em. remontin varainkäyttöön. Helmikuussa johtokunta jo päätti erottaa Simo Ristolan Veljeskodin valvojan tehtävästä, mikä merkitsi myös porttikieltoa yömajaan. Samalla todettiin Kaupunkiseurakunnan edustajan olleen ratkaiseva vaikuttaja remonttihankeeseen täytäntöönpanossa ja sen toteuttajan nimeämisessä. Siinäkin asiassa päätettiin tehdä selvityksiä Kaupunkiseurakunnassa.¹⁰ Viimeksi mainittu tieto osoittaa, että Laukkanen ja Ristola tekivät yhteistyötä. Varsin räväköitä muotoja saanut kiista selvisi viikon kuluttua, kun johtokunta perui päättämänsä sanktiot. Mitään vakavaa ei ollut tapahtunut. Simo Ristola jatkoi Veljeskodin työntekijänä ja Markku Laukkanen nautti luottamusta yhdistyksen johtokunnassa Kaupunkiseurakunnan edustajana. Kiistassa oli rakentava lopputulos, kun Veljeskotia varten päätettiin perustaa erityinen hoitokunta, joka jatkoi toimintaansa vuoteen 1987 asti.¹¹

Markku Laukkasen ja Simo Ristolan yhteistyö oli näihin aikoihin johtamassa myös

Simo Ristola kertoi saaneensa idean päihdeongelmaisille tar-koitetuista asunnoista pullakirkkotyön yhteydessä. Eräässä ennen joulua järjestetyssä tilaisuudessa oli asunnoton invalidimies, joka kertoi tilaisuuden jälkeen menevänsä viettämään yönsä Tyynelän tavaratalon roskalaatikkoon. Silloin Simo sai idean alkoholistien asunnoista.

toiseen rakentavaan ratkaisuun. Veljeskodilla oli idean synnyssä varmaankin merkitystä. Veljeskoti oli nimittäin yömaja, tarkoitettu tilapäisluonteiseen majoittumiseen. Kuitenkin eräät päihdeongelmaiset olivat asuneet siellä pitkiä aikoja, eräät jopa useita vuosia. Jyvässeudulta puuttui sellaisia päihdeongelmaisille tarkoitettuja asuntoja, joissa raitistumaan vakavasti haluavat olisivat tuetusti voineet edetä asumisurallaan. Ne ihmiset, jotka tekivät työtään päihdeongelmaisten parissa, näkivät asumisen puutteet selvästi.

Nämä Veljeskodissa päihdetyötä aktiivisesti tekevät ihmiset ymmärsivät, että tarvittiin sellaisia asumismahdollisuuksia, että asukkaat voisivat samalla kuntoutua asumisyhteisössä. Tämän idean toteuttamiseksi puuhattiin yhdistystä Jyvässeudulle. Ideasta keskusteltiin epävirallisissa puitteissa. Noihin aikoihin 1970 - 1980 -lukujen vaihteessa Veljeskodilla joskus vierailut Jorma Soinikin oli siitä tietoinen. Hänen mukaansa tämä päihdeongelmaisten asuntoidea oli Simo Ristolan. Tätä ovat painottaneet myös muut yhdistyksen varhaisvaiheissa mukana olleet kuten Armas Laatinen ja Juha Muilu.¹² Yhdistyksen toiminnassa sen varhaisimmassa vaiheessa mukana olleelle Seppo Lindemanille Ristola oli kertonut, että hänellä oli aiempaa kokemusta vastaavasta päihdeongelmaisten asumista tukevasta toiminnasta Kaakkois-Suomesta.¹³ Epäilemättä myös koskettavilla tapahtumilla oli merkitystä. Simo Ristola kertoi myöhemmin, että idea päihdeongelmaisille tar-koitetuista asunnoista oli syntynyt pullakirkkotyön yhteydessä. Eräässä päihdeongelmaisille ennen joulua järjestetyssä tilaisuudessa oli ollut mukana asunnoton invalidimies, joka oli tilaisuuden jälkeen sanonut menevänsä viettämään

yönsä Tyynelän tavaratalon roskalaatikkoon. Silloin Simo sai ajatuksen alkoholistien asunnoista. Kyseessä oli Simon ”Kukku-Suloksi” kutsuma henkilö, jonka hän otti luokseen, järjesti yösijan ja ruokaa. Simon mukaan ”Kukku-Sulo” osasi matkia taitavasti käkeä.¹⁴

Kun idea asunnottomien alkoholistien auttamisesta oli syntynyt, Simo Ristola kävi tutustumassa vastaavaan toimintaan myös Suomen rajojen ulkopuolella. Hän lienee käynyt ainakin Etelä-Ruotsissa ja Norjassa, ehkä Tanskassa tutustuen näissä maissa tehtävään päihdeongelmaisten auttamistyöhön ollen yhteydessä päihdesäätiöihin. Kyse oli Ristolan omin kustannuksin ja omasta aloitteestaan tekemistä matkoista. Näiltä matkoilta hän sai ideoita siitä, millaista päihdeongelmaisille tarkoitetun asumisen tulisi olla.¹⁵ Varmaankin kyseiset ulkomaan vaikutteet niveltyivät Ristolan Suomessa saamiin kokemuksiin. Hän päätyi näkemykseen, jonka mukaan päihdeongelmastaan irti haluavan ihmisen asumisen tuli olla omaehtoista kuten missä tahansa vuokra-asunnossa. Asukkailla oli oma avain. Raitistumisen täytyi lähteä raitistumaan pyrkivän omasta halusta. Työssä voitiin käyttää mitä tahansa raitistumista edistävää tukimuotoa. Ristola oivalsi, että hyviksi havaittuja tukimuotoja oli erilaisia. Jotkut hyötyivät esimerkiksi AA:n toiminnasta, toiset taas raitistuivat uskoontulemisen kautta ja seurakuntien tuella, joillekin taas sopi jonkinlainen muu tuki. Siksi päihdeongelmasta kärsivää ihmistä oli asumisen aikana autettava hänelle itselleen sopivaan ja hänen itsensä haluamaan tukimuotoon.¹⁶ Kuiville Pyrkivien perusidea oli kehkeytylässä.

Idea ei ollut salainen ja Simo Ristola kertoi siitä lähipiirissään. Myös Jorma Soini kertoi tutustuneensa Kuiville Pyrkivien ideaan jo varsin varhaisessa vaiheessa. Veljeskodin ja Katulähetyksen kautta hän tutustui Simo Ristolaan ja Markku Laukkaseen. Soinin mukaan Simo Ristola oli ”koko sen idean, Kuiville Pyrkivien, sielu ja sydän”... ”Ilman Ristolan Simoa Kuiville Pyrkivien Tukea ei olisi koskaan syntynyt.”¹⁷

Idea kehiteltiin. Sen ympärille saatiin koottua pieni ryhmä ihmisiä ja sekä Ristola että Laukkanen olivat aktiivisia asian edistäjiä. Tuon ryhmän piirissä päihdeongelmaisten asumisongelmat tiedostettiin. Edellä mainittu NMKY:n leiripaikka, Heinoseniemen Viheri, jota katulähetysväki hyödynsi aktiivisesti, ja jossa myös Laukkanen ja Ristola järjestivät erilaisia rakennus-, remontti- ja kunnostustöitä Veljeskodin miehille, oli merkittävä paikka idean kehittämisessä. Siellä Kuiville Pyrkivien varhaisvaiheessa ideasta kuuli myös Seppo Lindeman, joka oli aktiivisesti mukana Kuiville Pyrkivien alkutaipaleella. Ristola ja Laukkanen pyysivät Seppo Lindemanin mukaan toimintaan. Pyrkimys saada päihdeongelmaisille ihmisille asuntoja kosketi.

Elokuussa 1980 Katulähetyksen Veljeskodin ohjaajaksi valittiin Eila Lepistö, josta tuli Katulähetyksen pitkäaikainen työntekijä. Työssään Eila Lepistö joutui kosketuksiin Laukkasen ja Ristolan kanssa. Myös hän tuli mukaan Kuiville Pyrkivien hankkeeseen.¹⁸ Kuiville Pyrkivien idea eteni aluksi varmaankin erilaisten arjen töiden ja toimintojen luontaisissa yhteyksissä. Aina muutamia asian merkityksen tiedostavia saatiin innostumaan. Idean ympärille kokoontunut ryhmä ei ollut suuri, vain muutamia ihmisiä,

mutta aatteen paloa riitti ja hankkeen merkitys tiedostettiin. Lisäksi Simo Ristola oli ideansa kanssa sitkeä puurtaja, joka ei antanut periksi. Markku Laukkasella puolestaan oli vaikuttamisen taito ja myös sitä tarvittiin Kuiville Pyrkivien ensiaskelissa.¹⁹

Syksyllä 1980 idean kehittäminen oli edennyt vaiheeseen, jossa tulevan yhdistyksen sääntöehdotus oli valmis. Miten pitkään sitä oli valmisteltu, ei ole tarkkaan tiedossa. Yhdistyksen ideaa lienee kuitenkin jossain muodossa kehitelty ainakin vuodesta 1979 lähtien. Tuolloin Ristola ja Laukkanen tekivät jo yhteistyötä Katulähetyksen merkeissä. Uuden perustettavan yhdistyksen tarkoituksena oli asuntojen rakennuttaminen, hankkiminen ja vuokraaminen sekä raitistuneille alkoholisteille että raittiuteen pyrkiville alkoholiongelmallisille ja edellisen lisäksi näiden henkilöiden kaikinpuolinen auttaminen raittiiseen ja tasapainoiseen elämään sekä Jyväskylässä että sen lähiympäristössä. Kotipaikaksi mainitaan Jyväskylän kaupunki. Tarkoituksen toteuttamiseksi yhdistys hankki varoja ja materiaalia arpajaisten, keräysten ja lahjoitusten avulla ja pyrki käyttämään hyväkseen talkootyön periaatetta.²⁰

Sääntöesityksestä ilmenee, että asuntojen hankkiminen ja vuokraaminen oli keskeisenä tavoitteena. Tammikuussa 1981 allekirjoitetussa lopullisessa sääntöversiossa asuntojen hankkiminen mainitaan tarkoituksen toteuttamisen eli raitistuneiden alkoholistien ja raittiuteen pyrkivien alkoholiongelmisten kaikinpuolisen auttamisen välineenä.²¹ Kuiville pyrkivien yhdistys oli aatteellisesti sitoutumaton. Säännöissä ei ole viittausta esimerkiksi kristillisyyteen tai johonkin muuhun tausta-aatteeseen, ellei sellaiseksi lasketa raittiuteen pyrkimistä itsessään.

1980-luvun aikana erityisryhmien asunnottomuusongelma tiedostettiin Suomessa yhä selkeämmin. Kuiville Pyrkivien Tuen tavoitteet olivat hyvin linjassa tämän yleisemmän kehityksen kanssa. Tuottaessaan asuntoja alkoholiongelmallisille yhdistys samalla työskenteli yhteiskunnan suuren päämäärän hyväksi. 1980-luvusta rakentui Suomessa asunnottomuuden poistamisen suuri vuosikymmen. Syntyi laaja poliittinen yhteisymmärrys siitä, että asunnottomuus ei kuulu hyvinvointiyhteiskuntaan. Asunnottomuuden poistaminen kirjattiin hallitusohjelmaan (1983). Asunnottomuus nähtiin asiana, joka vaati erityisiä välittömiä toimenpiteitä. Vuonna 1981 YK:n yleiskokous nimesi vuoden 1987 kansainväliseksi asunnottomien vuodeksi, mikä innoitti ponnisteluja. Kunnat saivat tarkoitukseen myös erityismäärärahoja. Näiden ja muiden toimenpiteiden tuloksena asunnottomuus Suomessa pieneni kymmenen vuoden kuluessa puoleen.²² Asunnottomuuden poistamispyrkimysten edistymiseen 1980-luvulla vaikutti taloudellisen kehityksen suotuisuus. Voidaan sanoa, että Kuiville Pyrkivien Tuki perustettiin oikeaan aikaan.

Simo Ristola (1928 – 2007) - Kuiville Pyrkivien idean kehittäjä

Kuiville Pyrkivien Tuki oli Simo Ristolan kuningasajatus. Kuningasajatukseksi hän myös itse sitä nimitti. Simo Ristola oli kotoisin Kymenlaaksosta ja hän oli monipuolisesti lahjakas ihminen. Simo oli taiteellinen monella tapaa, harrasti historiaa mutta osasi tehdä myös käsillään. Simon lähipiirissä saattoi jopa tuntua, että Simo osasi kaikkea, oli sitten kyseessä betonivalu tai sähkötyöt, muisteli eräs Simon elämää Kuiville Pyrkivissä seurannut henkilö. Simo toimi pitkään opettajana oppikoulussa (1950-luvulta 1970-luvulle), oli suorittanut opintoja yliopistossakin jonkin verran, vaikka muodollista opettajan pätevyyttä tai muuta ylempää tutkintoa hänellä ei liene ollut. Tarvittaessa hän saattoi toimia vaikkapa jumalanpalvelusten kanttorina, sillä Simon lauluaani oli vaikuttava. Simon huoliteltu mutta ei hienosteleva puhetyyli, antoi sivistyneen ja oppineen vaikutelman. Simo ei ollut täydellinen ihminen, ja myös hänen ns. ”pimeät puolensa” tiedostettiin., mutta monet Simon kautta autetuksi tulleet kokivat hänellä olleen sydämen sivistystä.

Vuosien opetuskokemuksen myötä hänelle oli kehittynyt pedagogista näkemystä ja ajattelutapa. Sillä tuli olemaan tärkeä merkitys Kuiville Pyrkivien idean kehittämisessä, sillä asunnottomien alkoholistien auttaminen ja heille asumismahdollisuuksien tarjoaminen

Simo Ristola, Kuiville Pyrkivien idean kehittäjä.

oli pyrkimystä tarjota kasvun ja kehittymisen virikkeitä. Simo oli itse kokenut raitistumisen aiemmin ja hän ymmärsi näissä ongelmissa kamppailevia lähimmäisiä. Hän halusi auttaa päihdeongelmista kärsiviä kuntoutumaan, vahvistumaan ja kasvamaan.

Simo oli kokenut myös toisen radikaalin elämänmuutoksen. Raitistumisen jälkeen hän oli elänyt varsin siistiä ja hienoakin elämää pukeutuen hyvin, omistaen tyyliin kuuluvat auton ja moottoriveneen. Simo kertoi kuitenkin kyllästytneensä elintasoelemaan ja halusi jättää sen taakseen. Tämän jälkeen hän pukeutui varsin arkisesti, usein verkkareihin tai vastaavaan vaatetukseen. Kaappiin jääneitä muistoja aiemmasta elämäntyylistä Simo saattoi joskus näyttää ystävilleen. Myös tukka ja parta saivat kasvaa nyt varsin vapaasti. Ulkonäöstään ja siisteydestä Simo ei kantanut myöhemmällä iälläään kovin paljon murhetta.

Historiaharrastus näyttää olleen Simolle tärkeä lapsuudesta lähtien ja tuon harrastuksen hän säilytti hamaan vanhuuteensa. Simo harrasti kotiseutunsa ja sukunsa historiaa, olipa kirjoittajana mukana vuonna 1960 valmistuneessa Kymin historiateoksessakin. Kymiläistä kansanperinnettä tarkastelevassa artikkelissaan hän esittelee varsin taidokkaasti seudun puhetaidon erikoisuuksia ja sananparsia sekä kansan uskomuksia, tapoja ja käsityksiä. Hän oli taitava kirjoittaja ja asioiden käsittelijä, joka osasi ilmaista itseään mielenkiintoisesti ja selkeästi. Myöhempinä vuosinaan Simo laati kirjoituksia esimerkiksi eräistä Palokan vanhoista sukutaloista ja Tikkamannilan kartanosta. Etnologia näyttää olleen hänen sydäntään lähellä ja sitä hän harrasti myöhemminkin kertoen myös sukunsa historian selvittämisen olleen unelmana.²³

”Olen saanut kiinnostukseni menneisyyteen Oikun sisarelta Lempi Emilialta. Hänellä oli ilmiömainen muisti. Hän kertoi minulle, kun olin lapsi, mitkä pellot Oikun isä oli aikoinaan ostanut ja mitä maita viljellyt. Kävin myöhemmin yksin salaa katsomassa niitä pelloja, otin multaa pellon vaosta ja annoin valua sormien välistä maahan. Ajattelin, että minun isoisäni on kyntänyt näitä maita – ja itkin. Tunne oli niin voimakas että en muuta voinut. Kouluikäisenä kävin velivainajani Erkin kanssa Pernoossa katsomassa esi-isiemme synnyinsijojä. Kebotin häntä astumaan suurelle myllynkivelle, joka oli toiminut jo 1700-luvulla talon porraskivenä. Ajattelimme, että tokko sille tohtii astua edes paljain jaloin. On se sen verran pyhä paikka.”

Kuiville Pyrkivien idean synty ajoittui 1970 - 1980 -lukujen vaihteeseen. Noihin aikoihin Simo Ristola tuli Jyväskylän Katulähetysten työntekijäksi Veljeskotiin, päihdeongelmista kärsivien yömajaan. Hän oli silloin jo yli viidenkymmenen. Kuiville Pyrkivien Tuen kannalta oli merkityksellistä, että Simo työskenteli Veljeskodin valvojana aina vuoteen 1985 asti.²⁴ Näin Kuiville Pyrkivien idean kehittäminen ja toteuttaminen ajoittuu kokonaisuudessaan kypsempiin vuosiin Simo Ristolan elämänselussa. Päihdetyön piirissä vaikuttavat ihmiset oppivat tuntemaan parrakkaan ja rennosti pukeutuvan Simon, joka oli antautunut kuningasajatuksensa toteuttamiseen.

Muisteloita Simo Ristolasta – Erkki Hänninen kertoo

Tutustuin Simo Ristolaan 2000-luvun alussa käydessäni Pohjanperän vertaistukiryhmässä. Ensivaikutelmani ulkonäön perusteella hänestä oli, että onpa siinä joulupukin näköinen mies! Myöhemmin kuulinkin vertaistukikummiltani Simon toimineen erään jyvaskyläläisen tavaratalon mainosjoulupukkina. Simolla oli luonnonvaalea, aito joulupukinparta, ja vaaleat, puolipitkät, lyhyehköt hiukset.

Simon puhetavasta kuului oppineisuus; se, ettei hän ollut aivan kuka tahansa ”kadunmies” Myöhemmin kuulin hänen toimineen opettajana; tietääkseni hän opetti koululaitoksen palveluksessa ollessaan ainakin uskontoa ja matematiikkaa?

Simo Ristola oli raitistunut alkoholisti. Kerran erään kesäisen keskipäivän hetkenä 2000-luvun alkupuolella Jyväskylän Kirkkopuistossa ”avauduin” kertoen omasta kilvotuksesta alkoholin kanssa. Simo sanoi, että milloinkahan sinäkin Erkki opit oikeasti tykkäämään itsestäsi? Kysymys pani ajattelemaan; olin ollut vertaistuenkin avulla, pitkäköjäkin jaksoja aivan absoluuttisen raitis, mutta oli tullut retkahduksia. Simo oli minua kohtaan ystävällinen, eikä tuominnut. Hänen puheenvuoronsa Pohjanperän ryhmässä olivat painavaa asiaa omasta kokemuksesta.

Simo Ristola puhui huoliteltua yleiskieltä, lähes kirjakieltä. Hänen pedagoginen taustansa, mikä minulle myöhemmin tiedoksi ilmeni, tuli esiin argumentoinnin re-

Kuiville Pyrkivien vaiheita muistelivat Vaajakosken Suvannossa syyskuussa 2011 vasemmalta Heikki Aarni, Armas Laatinen, Pentti Riuttanen, Kari Lahti, Erkki Hänninen ja Ilkka Rautiainen.

torisessa selkeydessä; se ei ollut mitään kaunopuheista korulausuntaa, vaan asiallista omakohtaisen kokemuksen jakamista, rauhallisella, selkeällä ja korottamattomalla, normaalilla puheäänellä... Hän ei puhunut rumia eikä rivoja, eikä kiroillut, kuten eräät veljet ja sisaret ”kansainvälisen toveriseuramme” vertaistukiryhmissä usein sortuvat porukankin sosiaalisesta paineesta ryhmänarsismin vaikutuksesta käyttämään, ns. ”v-tyyliä”, ja vastaavaa... Simo Ristolan opettajatausta tuli esille korrektissa ja huolitellussa kielenkäytössä, muun muassa! Simon puheenvuoroissa korostui omakohtaisen elämäkokemuksen merkitys raitistumisessa ja ihmiselämässä muutenkin!

Simo Ristolalla oli hyvä lauluääni. Yhteisen ystävämme häissä hän kajautti tenorillaan ”O sole mion”, italialaisen kansanlaulun, alkukielellä, italiaksi, ja komeasti; orkesterisäestys tuli mankalta; iso orkesteri, jouset ja kaikki. (Ystävämme ”Jesse” väitti Simon olleen basso, mutta minun korvaani hänen äänialansa oli lähinnä dramaattinen oopperatenori!) Häävieraat olivat vaikuttuneita; uskon että Simo olisi pärjännyt lauluäänelläänkin jopa konserttimusiikin lavoilla.

Simo Ristolan merkitys Jyväskylän Kuiville Pyrkivien Tuki (KPT) ry. :n perustajana ja ”primus motorina” selvisi minulle vasta myöhemmin; kerätessäni osaltani Jyväskylän Katulähetys ry. :n historiikkiaineistoa 2000-luvun alussa (lähinnä vv. 2001- 2002.) Luin artikkeleita ja muita lehtijuttuja, joissa tuttu mies kertoi näkemyksiään raitistumisesta ja lähimmäisten raittiuden tukemisesta. Ideana oli, että päihhteetön asuinympäristö, siisti asunto perusasiana, auttaa uuteen ja raittiiseen elämänalkuun päihdeongelmaista lähimmäistä. Simo Ristola oli myös kristitty, hengellinen mies, tuomatta asiaa kuitenkaan tarpeettoman korostuneesti esille julkisuudessa... Vertaistukiryhmässämme hän toi tämänkin puolen elämästään selkeästi esille. Kuulin hänen käyneen mm. ortodoksikirkon tilaisuuksissa; joskus näin itsekin häntä ainakin Jyväskylän Helluntaiseurakunnassa (ainakin kerran).

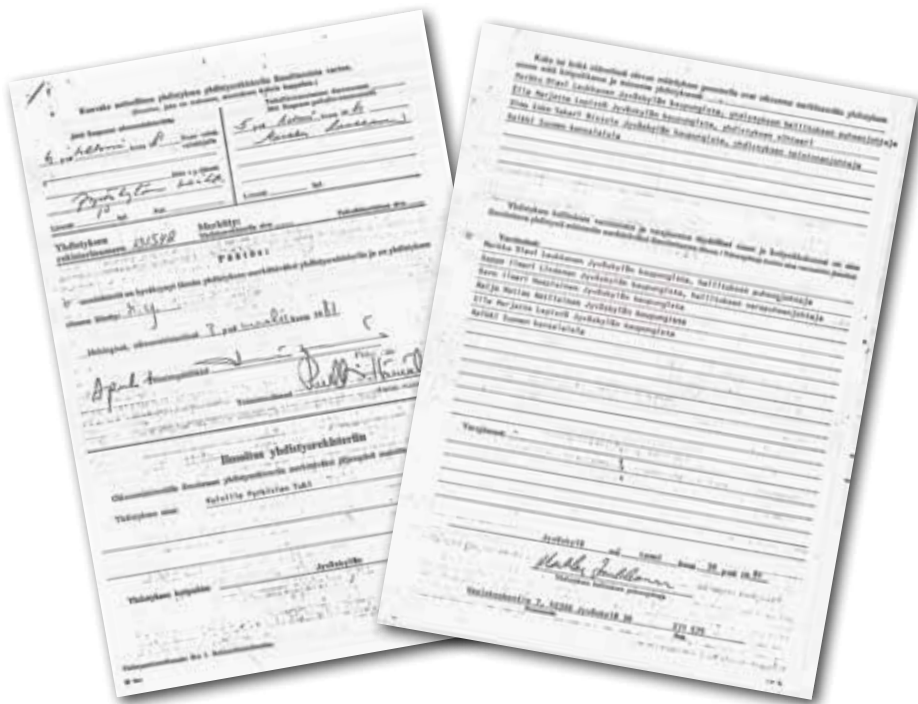
Käydessäni ”palaverissa” Pohjanperän vertaistukiryhmässä oli aina kahvin ja teen kanssa tuoreet hillomunkit; liekö Simo itse järjestänyt meille nekin? Ryhmätila jäi mieleeni hyvällä maulla sisustettuna ja kalustettuna, tyylikkäänä ja siistinä; hirventalja seinällä, punainen liina pöydällä, ja ”kultainen” kynttilänjalka sen päällä. Tulipa joskus mieleen pieni ”pyhäkkö”, tai ainakin pieni hengellinen huone, jossa itse kukin voi kohdata ”Korkeimman Voiman”, Jumalan, toinen toisensa kanssa, ja itse kukin yksilönä sydämensä tasolla. Itse ainakin silloin koin, että Simo Ristola muun ryhmän ohella antoi minullekin henkistä ja hengellistä tukea raittiuden poluilla kilvoitellessani...

Simo Ristola oli aito ihminen ja lähimmäinen, vaikkei aina mikään enkeli siivet selässä, pyhimys sädekehä pään päällä, tai puhdas pulmunen ollutkaan... Simo oli mies, jolla oli todellista sydämensivistystä, muodollisemman oppineisuuden ja tiedon lisäksi! Hän oli ihminen ihmiselle; aito, kuunteleva, empaattinen lähimmäinen. Simo Ristolan ”pedagogisia periaatteita” oli mm. motivoida ihminen auttamaan itse itseään, ja oman (elämän)kokemuksen kautta oppiminen, eräänlainen empirismi ja pragmatismi.

Yhdistyksen perustaminen

Kuiville Pyrkivien Tuki -nimisen yhdistyksen perustava kokous pidettiin Jyväskylän Kaupunkiseurakunnan seurakuntatalolla 23. lokakuuta 1980 alkaen klo 15. Paikalla oli kuusi (6) perustajajäsentä. Jyväskylän Katulähetysystävät ry: n työntekijöillä oli keskeinen merkitys perustavassa kokouksessa. Katulähetysystävien omistaman ja hoitaman Veljeskodin työntekijä, Simo Ristola, avasi kokouksen ja valittiin kokouksen puheenjohtajaksi. Kokouksen sihteerinä toimi Veljeskodin toinen työntekijä, Eila Lepistö. Kokoustilana oli Keskusseurakuntatalon rippikoulusali Yliopistonkatu 12 B, paikka, jossa Katulähetysystävät olivat perinteisesti pitäneet katulähetysiltoja ja pullakirkkoja. Kokouksesta oli ilmoitettu sanomalehti Keskisuomalaisessa 16.10.1980. ”Kuiville Pyrkivien Tuen perustava kokous pidetään klo 15.00 rippikoulusalissa Yliopistonkatu 12 B.”²⁵

Kokousta varten oli laadittu sääntöehdotus, joka eräin muutoksin hyväksyttiin ja vahvistettiin kolmen perustajajäsenen, Simo Ristolan, Markku Laukkasen ja Eila Lepistön, allekirjoituksin. Päätettiin merkittävää yhdistys viipymättä yhdistysrekisteriin. Yhdistyksen jäsenmaksuksi tuli sääntöjen viidennen pykälän mukaan 10 mk vuodessa.²⁶ Yhdistyksen sääntöehdotukseen tehtiin perustavassa kokouksessa hyväksytyt

Oikeusministeriö hyväksyi Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n merkittäväksi yhdistysrekisteriin 3.3.1981.

muutokset. Perustajajäsenten allekirjoituksillaan vahvistamat yhdistyksen säännöt on päivätty 30.1.1981.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti kaupunkiseurakunnan päihdetyöntekijä, Markku Laukkanen, joka oli myös Katulähetysystävien johtokunnan jäsen. Varapuheenjohtajaksi valittiin Seppo Lindeman ja hallituksen muut jäsenet olivat Eila Lepistö, Reijo Kotilainen ja Eero Haapiainen. Toiminnanjohtajaksi valittiin Simo Ristola.²⁷ Haapiainen oli aiemmin toiminut Katulähetysystävien pitkäaikaisena sihteerinä ja kaksi vuotta puheenjohtajanakin.

Otteita

Kuiville Pyrkivien Tuen perustamiskirjasta

Me allekirjoittaneet perustamme täten Kuiville Pyrkivien Tuki -nimisen yhdistyksen, selitämme liittyvämme jäseniksi yhdistykseen ja hyväksymme sille seuraavat säännöt:

Kuiville Pyrkivien Tuen säännöt

1 §

Yhdistyksen nimenä on Kuiville Pyrkivien Tuki ja sen kotipaikka on Jyväskylän kaupunki Keski-Suomen läänissä.

2 §

Yhdistyksen tarkoituksena on sekä raitistuneitten alkoholistien että raittiuteen pyrkivien alkoholiongelmisten kaikinpuolinen auttaminen raittiiseen ja tasapainoiseen elämään sekä Jyväskylässä että sen lähiympäristössä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys hankkii asunnottomille alkoholisteille ja entisille alkoholisteille asuntoja, varoja ja materiaalia arpajaisten, keräysten ja lahjoitusten avulla ja pyrkii käyttämään hyväkseen talkootyön periaatetta missä se suinkin on mahdollista. Auttaminen raittiiseen ja tasapainoiseen elämään tapahtuu ryhmäterapian, -askartelun, liikunnan, leiri- ja retkitoiminnan avulla.

Yhdistys voi toimintaansa varten hankkia omistukseensa kiinteätä omaisuutta.

3 §

Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä jokainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, jonka yhdistyksen hallitus jäseneksi hyväksyy.

Yhdistyksen jäseneksi hyväksytyn henkilön nimi kirjoitetaan yhdistyksen jäsenluetteloon, johon merkitään muutkin häntä koskevat tarpeelliset henkilötiedot.

9 §

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, jonka yhdistyksen vuosikokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kolme (3) mutta enintään viisi (5) jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan tai sen ulkopuolelta sihteerin ja rahastonhoitajan.

10 §

Hallituksen kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus yhdistyksen toiminnanjohtajalla, jonka yhdistyksen kokous valitsee ja jonka kanssa yhdistyksen hallitus tekee työsopimuksen.

15 §

Jos yhdistys purkautuu, käytetään sen varat päihdeongelmaisten hyväksi Jyväskylän kaupungissa ja sen lähiympäristössä sen mukaan kuin yhdistyksen kokous päättää.

16 §

Muutoin yhdistyksen toiminnassa noudatetaan voimassa olevia yhdistyslain säännöksiä.

Jyväskylässä 30. päivänä tammikuuta 1981

Simo Ristola

valvoja Jyväskylän kaupungista

Markku Laukkanen

seurakuntakuraattori Jyväskylän kaupungista

Eila Lepistö

valvoja Jyväskylän kaupungista”

Vaikka Kuiville Pyrkivien Tuki -yhdistys oli sitoutumaton, oli kytkös Katulähetysystäviin vahva. Yhdistyksen tilintarkastajiksi valitut Matti Kotimäki ja Veijo Pesonen olivat ansioituneita katulähetystyössä. Matti Kotimäki oli toiminut Katulähetysystävien pitkäaikaisena rahastonhoitajana ja tilintarkastajana ja Veijo Pesonen puolestaan kyseisen yhdistyksen puheenjohtajana, sihteerinä ja johtokunnan jäsenenä. Veijo Pesonen oli seurakunnan diakoniasihtööri, joka oli merkittäväällä tavalla kehittänyt ja monipuolistanut katulähetystyön sisältöjä kristillisen päihdetyön suuntaan. Myös varatilintarkastajiksi valitut Pertti Reinikainen ja Osmo Pihlaja olivat pitkän linjan katulähetysihmisiä, Reinikainen toimi johtokunnassakin.²⁸

Hallitus kokoontui ensimmäisen kerran lokakuun 31. päivänä Katulähetysystävien Veljeskodilla Sepänkatu 13: ssa. Yhdistyksen sihteeriksi valittiin Eila Lepistö ja rahastonhoitajaksi Reijo Kotilainen. Tavoitteena oli jäsenistöltään verraten suuri yhdistys, noin 100 jäsentä. Kunhan yhdistyksen rekisteröintipäätös varmistuisi, päätettiin ryhtyä jäsenhankintaan.²⁹ Maaliskuussa 1981 pidetyssä yhdistyksen vuosikokouksessa voitiin todeta, että koska yhdistyksen rekisteröinti oli siirtynyt vuoden 1981 puolelle, ei yhdistyksellä ollut vuoden 1980 aikana tuloja eikä menoja. Jäsenmaksun suuruudeksi määrättiin edelleen 10 mk. Hallituksen jäsenet pysyivät muuten ennallaan mutta hallitukseen valittiin Simo Ristolan tilalle Jorma Soini. Allekirjoitettujen sääntöjen mukaan toiminnanjohtajalla oli hallituksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Simo Ristola esitteli vuoden 1981 toimintalinjoja ja rakennushankkeiden suunnitelmia. Suunnitelmissa oli yhteisöperiaatteella toimivan ja asuntoyksiköistä koostuvan rakennushankkeen toteuttaminen. Asumisyhteisön periaatteita olivat aktiivinen toiminta ja läheisyyden kokeminen yhteisten toimintojen kautta. Hanketta varten päätettiin anoa tonttia Jyväskylän maalaiskunnalta. Vastaava tonttivaraus oli jo aiemmin tehty Jyväskylän kaupungille.³⁰

Jyväskylän kaupungin kiinteistö- ja asemakaavalautakunnalle jätetty tonttivaraushakemus koski tonttia Kangasvuoren kaupunginosassa. Lautakunnan kielteisessä päätöksessä 27.1.1981 viitattiin siihen, että Kuiville Pyrkivien Tuki oli rekisteröimätön yhdistys eikä sen toimintamahdollisuuksista ollut vielä tietoa. Yhdistys rekisteröitiin 3.3.1981. Kaupungin kielteisestä päätöksestä huolimatta yhdistyksessä toivottiin, että tulevaisuudessa Kuiville Pyrkivien toimintaa olisi myös Jyväskylän kaupungissa. Ristola ja Laukkanen ilmoittivat kiinteistö- ja asemakaavalautakunnalle huhtikuussa, että yhdistyksen ”talous sallii kuluvana vuotena 1981 aloittaa 1 340 000 markan kustannuksia vaativan rakennussuunnitelman toteuttamisen toisaalle, koska Jyväskylän kaupungilla ei ollut osoittaa sopivaa tonttia päihdehuoltoyksikkömme sijoituspaikaksi.”

³¹ Toiveikasta mieltä tontin saamiseksi Jyväskylän kaupungilta siis eläteltiin. Tonttia ei kaupungilta kuitenkaan saatu.

Maalaiskunnalle tehty tonttivaraushakemus johti suotuisampaan tulokseen. Maalaiskunnan kunnanhallitus myönsi 4.5.1981 yhdistykselle vuokratontin Vaajakosken Kaunisharjusta. Rakennustyöt oli tarkoitus aloittaa vuoden 1982 aikana.³² Vaikka tonttia ei kaupungilta saatukaan, lähti hanke kuitenkin etenemään suotuisasti maalaiskunnan

Kuiville Pyrkivien toiminnassa oli alusta lähtien kulttuurisia painotuksia. Vuonna 1982 järjestettiin kaupunginkirjaston Minnansalissa joulumatinea.

Simo Ristola osallistui vuonna 1987 Missio Helsinki matkaan.

ottaessa sen siipiensä suojaan. Mutta myös Jyväskylän kaupungin sosiaalilautakunta otti siihen myönteisen kannan elokuussa 1981. Kaupungin päihdehuollon yhteistyöryhmä oli käsitellyt Kuiville Pyrkivien hanketta ja toimintaperiaatteita. Sosiaalijohtaja Veikko Piispa ja osastopäällikkö Tahvo Eronen lähettivät yhdistykselle kirjeen. Heidän mukaansa Kuiville Pyrkivien rakennushanke oli periaatteessa kannatettava asia ja vähentää asunnottomien maalauskuntalaisten hoitopaineita kaupungin hoitopisteissä. ”Rakennushankkeen toteuttaminen samoin kuin asukkaiden jatkohoito näyttää erikoiselta kokeilulta, joka onnistuessaan antaa varmasti paljon myös ns. viralliselle päihdehuollolle uusia virikkeitä.”³³

Yhdistysrekisteriin merkitseminen oli iso edistysaskel Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle. Näin se yhdistyksessä koettiin. Oikeusministeriön päätöksen nojalla yhdistyksellä oli nyt oikeus käyttää nimessään merkintää ry. Yhdistys saattoi ryhtyä toimiin tarkoituksensa toteuttamiseksi, ottaa vastuuta lainojen muodossa, avustuksia kuntayhteisöiltä, rahoitusapua työvoimaministeriön ja oikeusministeriön määrärahoista. ”Yhdistyksen rekisteröinti on ratkaiseva tapahtuma sen toiminnassa. Se on välttämätön edellytys kaikelle taloudelliselle toiminnalle.”³⁴ Näin päättyy vuoden 1980 vuosikertomus.

Yhteydet Sininauhaliittoon

Kuiville Pyrkivien Tuki ry oli aatteellisesti sitoutumaton, mutta yhdistyksen olivat kuitenkin perustaneet Katulähteyksen työyhteydessä toimineet henkilöt. Voidaan sanoa, että sitoutumattomuudesta huolimatta uudella yhdistyksellä oli myönteinen suhde kristillisyyteen. Tämä näkyi siinä, että yhdistys liittyi pian Sininauhaliittoon, kristillistä päihdetyötä tekevään järjestöön. Joulukuussa 1982 puheenjohtaja Markku Laukkanen luki Sininauhaliitosta tulleen kirjelmän. Yhdistyksen hallitus päätti liittyä Sininauhaliitto ry:hyn ja yhdysmieheksi vuodelle 1983 valittiin Jorma Soini.³⁵ Sininauhaliitto hyväksyi yhdistyksen jäsenekseen 3.2.1983. Yhdistyksen hallitus päätti lähettää Jorma Soinin yhdistyksen edustajaksi liiton sääntömääräiseen kevätkokoukseen saman vuoden maaliskuussa. Näin alkoivat kehittyä vähitellen myös Jorma Soinin yhteydet Sininauhaliittoon, jonka johtopaikat hän asetti pian itselleen tavoitteeksi.³⁶ Sitten Jorma Soinista tuli Sininauhaliiton pitkäaikainen vaikuttaja. Vaikka vuoden 1989 joulukuussa Kuiville Pyrkivien Tuen hallitus päätti erota Sininauhaliitosta, alettiin yhteistyökuviota liiton kanssa kehittää uudestaan 2000-luvulla. Yhdistys hyväksyttiin lopulta uudelleen Sininauhaliiton jäseneksi 28.5.2009.³⁷

SININAUHALIITTO r.y.

Annankatu 29 A 4

00100 Helsinki 10

Puh. 90 - 694 4719

Helsingissä 8. joulukuuta 1982

KRISTILLISILLE PÄIHDEHUOLLON JÄRJESTÖILLE

Joulu lähenee nopeasti, mutta siitä huolimatta on vielä hoidettava arkisia asioita. Ohessa lähetän Sininauhaliiton uudet säännöt, jotka on näinä päivinä jätetty yhdistysrekisteriin hyväksyttäväksi. Virallisesti niiden mukaan voidaan ryhtyä toimimaan vasta sen jälkeen, kun ne on siellä hyväksytty.

Kuitenkin VALTAVA-lakien voimaan tulo 1.1.1984 merkitsee sitä, että meidän on kiirehdittävä pysyäksemme valmistelujen aikataulussa. Yksityisen palveluja tuottavan yhteisön tulee ilmoittaa valtakunnallisten palvelujen tuottajien luetteloon ensi helmikuun loppuun mennessä. Tämä merkitsee sitä, että Sininauhaliiton tulee saada siihen mennessä tarkat tiedot jäsentensä palvelupisteistä ja palvelujen laadusta yms. Tämän johdosta Sininauhaliitto toivoo, että jäseneksi aikovat järjestöt, seurakunnat ja säätiöt tekisivät asiasta päätöksen ja mikäli mahdollista vielä tämän vuoden aikana. Näin saataisiin riittävästi aikaa muiden valmistelujen tekemiseen. Jos joku järjestö ei halua liittyä Sininauhaliittoon, vaan pyrkii tekemään sopimuksen kuntansa tai sosiaalivaltuutuksen kanssa, niin nämäkin sopimukset olisi tehtävä hyvissä ajoin, sillä myös kuntien on tehtävä palveluksistaan luettelo helmikuun loppuun mennessä keskusvirastolle.

Vuoden 1984 ensimmäiset kuukaudet ovat ylimenokautta, jolloin järjestöt voivat saada ylimenokauden osalta harkinnanvaraista valtionapua samalla tavoin kuin tähänkin asti. Tätä koskeva avustusanomus on tehtävä sosiaalivaltuutukselle helmikuun 1983 loppuun mennessä. Tämän anomuksen tekemiseksi on syytä ryhtyä valmisteluihin hyvissä ajoin.

Tämä Sininauhaliiton kirje kristillisille päihdehuollon järjestöille luettiin hallituksen kokouksessa joulukuussa 1982 ja päätettiin liittyä Sininauhaliittoon. Kirje liittyy tärkeään prosessiin, jossa Sininauhaliitto uudisti toiminta-ajatuksensa ja siitä tuli jäsenjärjestönsä kattojärjestö.

Tämi Lea Siltala, Eerikinkatu 10, 00100 Helsinki 10, toimii kristillisten hoitokotien tuotteiden yhteisenä myymälänä. Sinne on kuitenkin tullut vähämläisesti myytäviä artikkeleita, joten pyydämme koteja kiirehtimään, että tarjonta saataisiin monipuoliseksi. Varsinkin joulumarkkinoilla menisi monenlaista jouluun liittyvää. Lokakuun myynti oli 1.624 mk ja marraskuun 1.868 mk. Lokakuun kulut olivat 2.090 mk ja marraskuun 1.499 mk. Vuokratukea on tullut vain 840 mk. Myyntitilissä olevia tavaroita on noin 1.300 markan edestä. Myymälän hoitaja ei ole saanut vielä yhtään palkkaa työstään.

Jos joku lukijoista ei tiedä myymälän periaatteesta, niin kerrotakoon lyhyesti: Rouva Lea Siltala hoitaa mainitussa osoitteessa pientä myymälää, joka saatiin edullisesti vuokrattua Kovaosaisten Ystävien lopetettua kirpputorin siinä. Jokainen koti voi lähettää myymälään tuotteitaan myytäväksi, kunhan ilmoittaa, minkälaisen tekopalkan haluaa niistä saada itselleen.

Myymälää hoitaa rouva Lea Siltala ja hänen miehensä Rauno Siltala on Kovaosaisten Ystävien Arvid-kodin johtaja.

Myymälään ei ole puhelinta, mutta kotinumero on 90-647 175.

Lopuksi toivotamme Teille kaikille Joulurauhaa ja Jumalan siunaamaa Uutta Vuotta 1983.

SININAUHALIITTO r.y.

Esko Knuuttila
Esko Knuuttila

LIITTEET

- Sininauhaliiton säännöt
- Aikaisemmin lähetettyjä kirjeitä niille järjestöille, jotka eivät ole niitä saaneet
- Myymälän esite, jota jaetaan Helsingissä asiakkaille
- Lait 677 ja 710

Markku Laukkanen – Kuiville Pyrkivien ensimmäinen puheenjohtaja

Jyväskylän Kaupunkiseurakunnan päihdetyöntekijä, Markku Laukkanen, oli Kuiville Pyrkivien Tuen ensimmäinen puheenjohtaja, joka samaan aikaan vaikutti myös Jyväskylän Katulähetysystävien (Katulähetysten) johtokunnassa. Markku Laukkanen oli monella tavalla merkittävä henkilö Jyväskylän seudun päihdetyössä. Hän oli merkittävä päihdeongelmaisten asioiden esillä pitäjä, aloitteiden tekijä ja kirjelmien laatija viranomaisuuksiinsa. Tässä auttoi hänen asemansa seurakunnan päihdetyöntekijänä, Katulähetysten johtokunnan jäsenenä ja lokakuusta 1980 lähtien Kuiville Pyrkivien puheenjohtajana. Hän tiedosti selkeästi päihdeongelmaisten asumisongelmat ja auttamisjärjestelmän puutteet.

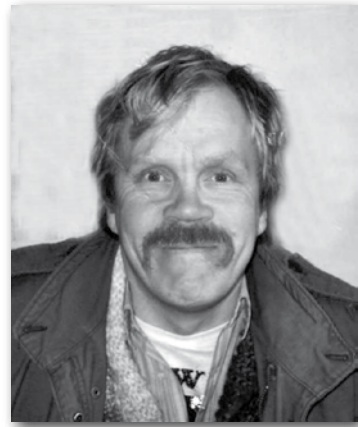

Markku Laukkanen.

Jo vuonna 1978 Laukkanen oli laatimassa kirjelmää kaupunginhallitukselle päihdeongelmaisten huonon asumistilanteen vuoksi. Asuntoja päihdeongelmaisille tulisi lisätä ottaen huomioon porrasteinen, vähittäinen siirtymisen normaaliasumiseen.³⁸ Kuiville Pyrkivien idean syntyvaiheissa Laukkasen merkitys oli keskeinen. Hän oli päihdetyön asiantuntija ja Simo Ristolan yhteistyökumppani. Miehet pitivät yhdessä mm. päihdeongelmaisille tarkoitettuja leirejä. Myös Jorma Soinin tie päihdetyön uudistajaksi kulki varhaisvaiheissaan Markku Laukkasen kautta. Markku Laukkasella on ollut monin tavoin aloitteellinen, päihdetyön uudistusta ja uudistajia tukeva sekä liikkeelle paneva merkitys, jota ei juuri ole tiedostettu. Hän ei nostanut itseään esille eikä pyrkinyt tekemään itsestään numeroa. Hänellä oli vaikuttamisen taito. Syksyllä 1983 Markku Laukkanen siirtyi uusiin tehtäviin Pieksämäelle, eikä enää voinut toimia yhdistyksen puheenjohtajana.³⁹ Markku Laukkasen kuolema otettiin yhdistyksessä vastaan järkyttyneinä. Hän ei ehtinyt nähdä Kuiville Pyrkivien ensimmäisen rakennushankkeen toteuttamista.

Jorma Soini ja kuiville pyrkimisen idea

Markku Laukkasen muuttaessa Pieksämaelle alkoi puheenjohtajan tehtäviä hoitaa yhdistyksen varapuheenjohtajana toiminut Jorma Soini. Hän toimi puheenjohtajana vuoden 1983 lokakuun alusta vuoden 1984 maaliskuun vuosikokoukseen asti. Kuiville Pyrkivien työyhteyteen Jorma Soini tuli varhaisessa vaiheessa. Silloin vuoden 1981 alkupuolella oma raitistuminen oli vielä varsin tuore asia. Markku Laukkanen oli eräiden ystävien kehotuksesta pyytänyt Jorma Soinin Vesalan päihdeleirille, ei työntekijänä, koska hän niin vähän aikaa oli ollut juomatta, mutta ei asiakkaanakaan, koska hän jo niin kauan aikaa oli ollut juomatta. Raittiita kuukausia oli takana kaksi.

Jorma Soini.

Kyseinen seurakunnan päihdeleiri oli merkittävä, sillä leiriltä palattuaan Jorma Soini alkoi kehittää päihdeongelmaisten urauurtavaa päiväkeskustoimintaa Jyväskylään tullen myös Kuiville Pyrkivien työyhteyteen. Markku Laukkanen antoi vastuuta ja maaliskuussa 1981 Jorma Soinista tuli Kuiville Pyrkivien hallituksen jäsen ja vuoden kuluttua yhdistyksen varapuheenjohtaja. Aktiivisuus sekä yhdistyksessä että päiväkeskustoiminnassa oli huomattava. Omakotikadun päiväkeskuksessa pyrittiin tarjoamaan asiakkaiden omista tarpeista lähtevää toimintaa, antamaan kasvun ja kehittymisen virikkeitä, vaihtoehto juomiselle. Se oli matalan kynnyksen toimintaa - riitti, että päiväkeskukseen tullessa sattui olemaan selvänä. Silloin päivä kului päihteettömästi mieleisessä toiminnassa, mikä saattoi olla ensiaskel raitistumisen tiellä. Kuiville Pyrkivien puuhaamassa tuetussa asumisessa kynnyks oli korkeammalla, mutta toiminnallisuuden ja asiakaslähtöisyyden sekä kasvun erilaisten virikkeiden tarjoamisen suhteen Kuiville Pyrkivien idealla ja Soinin päiväkeskustoiminnalla oli läheisiä kosketuspintoja. Niitä yhdisti myös se, että Markku Laukkanen oli vahvasti mukana molemmissa. Molemmista versoi myöhemmin merkittävät oksat Jyvässeudun päihdehuoltoon.

Sininauhaliiton suuntaan Jorma Soini toimi Kuiville Pyrkivien yhdyshenkilönä ja liitosta tuli hänelle pian tärkeä tavoite. Keväällä 1984 Jorma Soini jäi pois yhdistyksen hallituksesta ja suuntautui yhä enemmän päiväkeskustoimintaan sekä toimintaan Jyväskylän Katulähetyksessä, jonka ensimmäinen toiminnanjohtaja hänestä tuli keväällä 1987. Yhteyksiä Kuiville Pyrkivien toimintaan Jorma Soinilla on ollut senkin jälkeen.⁴⁰

Asuntotoiminnan yhteisölliset ja kasvua tukevat suuntalinjat

Simo Ristolalla oli kunnianhimoisia tavoitteita päihdeongelmaisten ihmisten auttamiseksi. Vaikka kaikki hienot ideat eivät toteutuneet tai toteutuivat vain joiltain osin, niin silti näillä korkealle tähtäävillä pyrkimyksillä oli tärkeä merkitys päihdeongelmaisten auttamisessa Jyvässeudulla. Aatteen paloa tarvittiin, jotta voitiin kestää kaikki vastaan tulevat koettelemukset ja vaikeudet. Kuiville Pyrkivien hanke ei toteutunut käden käänteessä. Sen toteuttaminen tuli vaatimaan melkoisesti kärsivällisyyttä, yhteisvastuullisuutta ja uhrimieltä. Ja kuten on myös todettu, Simo Ristola oli tavattoman sitkeä kuningasajatuksensa edistäjä. Vaikka hän joskus saattoi kadota joksikin ajaksi tietymättömiin jopa yhteistyökumppaneiltaan, hän kuitenkin palasi aina takaisin kuningasajatustaan edistämään.

Yhdistyksen alkutaipaleella marraskuussa 1981 Simo Ristola kirjoitti Kuiville Pyrkivien hankkeesta 10-kohtaisen ohjelman. Siitä heijastuu hankkeen pedagoginen, yhteisöllinen ja progressiivinen perusluonne. Monipuolinen toiminnallisuus on tärkeällä sijalla. Jo ohjelman nimi on kuvaava: *Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n suunnitteleman hankkeen uutta kokeileva luonne.*⁴¹ Laaja ohjelma havainnollistaa hyvin Simo Ristolan ja Kuiville Pyrkivien aatemaailmaa ja idearikkautta. Hanke oli moniulotteinen kokonaisuus. Tavoitteena oli luoda monelta kannalta kasvua tukeva ympäristö päihdeongelmaisille ihmisille.

1. Ensimmäisenä kohtana ohjelmassa on rakennusten sijoittaminen keskelle uutta omakotitalo- ja rivitaloasutusta normaaliin ympäristöön. Suunnitelman mukaan tämä on vastakohta ajattelulle, jossa yhteiskunnan kannalta ongelmalliset ihmiset sijoitetaan kätköön erilaisiin laitoksiin, joissa he kokevat itsensä eristetyiksi laitосkasvateiksi. Näille ihmisille normaali sosiaalinen ympäristö voi tuottaa suurta ahdistusta.

2. Rakennukset ovat tyypiltään normaaleja rivitaloja, joihin liittyy tavanomainen talousrakennus lämpökeskuksineen. Ulkoapäin ei voi päätellä, että asumisyhteisö olisi tarkoitettu jonkin erityisryhmän käyttöön.

3. Asumisyhteisö on yhteistoiminnassa ympärillä asuvan väestön kanssa. Kuukausittain järjestetään avointen ovien päiviä, jolloin on mahdollisuus tutustua yhteisön elämään. Se lujittaa luottamusta, joka on välttämätön inhimilliselle kasvulle ja kypsymiselle.

4. Tavoitteena on palvelukeskus, josta ympäristön asukkaat voivat saada monenlaista käytännön apua (esim. korjausmiehiä).

5. On luotu oma työnvälitysjärjestelmä, etsitty ja löydetty alkoholiongelmaisten työhön sijoittamisesta kiinnostuneita työnantajia, teollisuusalan yrittäjiä maatalouden harjoittajiin. Nämä muodostavat keskenään kiinteässä yhteydessä olevan työllistäjärenkaan. Erityinen yhdysmies kortistoi ja tarjoaa kullekin sopivaa työtä renkaan yrityksissä.

6. Asumisyhteisön omissa suojatyötiloissa järjestetään työtä niille, jotka eivät kykene

olemaan vieraan työnantajan palveluksessa.

7. II vaiheen toteutuessa yhteisöön sijoitetaan eläkeikäisiä ja lapsiperheitä, jotta yhteisön koostumus vastaisi läpileikkausta ns. normaaliväestöstä. Yhteisöön kuuluu myös alkoholiongelmansa selvittäneitä henkilöitä, joilla on vuosien raittius takanaan. Nämä ovat avainhenkilöitä sekä ryhmätyössä että työterapiassa.

8. Vaikka toiminnan ydintavoite on raittiuden saavuttaminen, niin tarkoitus on kouluttaa myös yhteisön asukkaita pelastuspartitoimintaan Leppäveden järviolueella Päijänteen tuntumassa.

9. Asukkaat asuvat omissa yksioissään, huolehtivat itse asuntojensa siivouksesta, valmistavat itse ruokansa, vastaavat vesi- ja sähkölaskuistaan. He opettelevat elämään niin kuin muutkin ihmiset.

10. Taloudellisen tilanteen salliessa on tarkoitus tulevaisuudessa hankkia järvenranta-alue, jonne hoitoon tulevilla on mahdollisuus vetäytyä kuivumaan. Asukkaiden aktiivisuuteen ja luovuuteen nojautuen rakennetaan mökit, rantasauna ja puutarha. Alueesta voisi kehittyä yhteisön lomakeskus.

Kohtia 1, 2 ja 7 lukuun ottamatta, ohjelmaa on Simo Ristolan mukaan jo kokeiltu kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana. Kokeilut ovat tapahtuneet viiden henkilön suuruisilla ryhmillä ja kokemukset ovat olleet erittäin rohkaisevia.⁴²

Kuvaukseen ei sisälly mainintaa, missä ohjelmaa on kokeiltu. Mahdollisesti Ristola viittaa Katulähetyksen piirissä harjoitettuun toimintaan, jossa hän yhdessä Markku Laukkasen kanssa veti miesten ryhmiä esimerkiksi Heinoseniemessä. Myös Veljeskotia kunnostettiin. On myös mahdollista, että kyse on jostain muusta päihdeongelmallisille järjestetystä toiminnasta.

Aatteellisesti yhteneväinen on myös rekisteröidyn yhdistyksen alkuvaiheesta (ennen syksyä 1982) oleva selvitys Kuiville Pyrkivien periaatteista ja toimintasuunnitelmista. Tämän päiväämättömän selvityksen ovat allekirjoittaneet Markku Laukkanen ja Simo Ristola. Todennäköisesti se on vuodelta 1981, sillä sama parivaljakko esittelee lähes samoin sanakääntein hanketta maaseurakunnan kirkkovaltuustolle osoittamassaan avustusanomuksessa kesäkuussa 1981.⁴³ Selvityksestä käy ilmi Kuiville Pyrkivien yhteisöllisen hankkeen kuntouttava ja terapeuttilinen tavoite. Kyse ei ole vain uusista asunnoista vaan tavoitteena on, että syntyisi asukasyhtiö, joka aktivoi jäseniään yhteistoimintaan. Yhteisvastuu alkaa jo rakennusvaiheessa, jolloin rakennustyöhön pyritään ottamaan mukaan ammattitaitoisia alkoholiongelmaisia.⁴⁴ Asukasyhteisö tulee karttamaan laitospaikkaita ja suosimaan itsenäistä asumista sekä yhteisen vastuun kantamista. Kaikkeen toimintaan pyritään saamaan yhteisen tekemisen tuntu. Alkoholiongelmaan paneudutaan sekä ryhmäkeskusteluissa että henkilökohtaisissa terapiatilanteissa. Terapiatoimintaa varten on suunniteltu omat toimitilat. Yhteisiä tilaisuuksia varten on kerhotila keittiöineen. Sinne on tarkoitus kutsua ympäristön asukkaita luottamuksen aikaansaamiseksi.⁴⁵

Liikunnalla on vankka osuus toiminnassa. Tavoitteena on yhteisö, joka omatoimisesti kuntouttaa asukkaitaan tasapainoiseen vastuulliseen elämään. Terapeuttisen toiminnan

käynnistäjänä ovat yhteisössä asuvat alkoholiongelmansa selvittäneet ja ryhmätoimintaan perehtyneet henkilöt. Heillä on parhaat edellytykset alkoholiongelmien ymmärtämiseen. Kuntouttavaa henkilökuntaa ei palkata.⁴⁶ Toiminnan tuli perustua pitkälle vertaistuki -tyyppiseen auttamiseen.

Asuntotoiminnan käytännön toteutuksessa Simo Ristolalla tuli olemaan keskeinen merkitys. Hän asui itse Kuiville Pyrkivien asunnoissa, piti yllä järjestystä, järjesti toimintaa ja antoi monenlaista tukea asukkaille. Simo Ristola oli Kuiville Pyrkivien idean kehittäjä mutta myös sen käytännön toteuttaja, joka omalla esimerkillään viitoitti tietä päihdeongelmista kärsivien ihmisten auttamiseen.

Kuivala -hankkeen valmistelut ja rakentaminen (1980 - 1985)

Vaikka Jyväskylän maalaiskunta otti jo varhaisessa vaiheessa myönteisen kannan Kuiville Pyrkivien Tuen asuntohankkeisiin, oli ensimmäisen hankkeen toteuttaminen pitkä ja kovaa työtä vaatinut prosessi. Jyväskylän maalaiskunnan kunnanhallitus oli varannut tontin päihdeongelmallisille tarkoitettua rivitaloa varten. Mahdollisia rahoittajia ja tukea hankkeeseen etsittiin aktiivisesti. Huhtikuussa 1981 lähetettiin asuntolainahakemus Asuntohallitukseen. Simo Ristolan allekirjoittamasta hakemuksesta käy ilmi, että 80 % asukkaista tulee olemaan raittiuteen pyrkiviä alkoholiongelmaisia ja loput 10 % raitistuneita alkoholisteja.⁴⁷ Kesällä 1981 oltiin yhteydessä kansanedustaja Mauri Pekkariseen, joka ilmoitti olevansa valmis edesauttamaan hankkeen etenemistä. Yhdistykselle lähettämässään vastauksessa Pekkarinen arvelee sen käyvän parhaiten päinsä siten, että kun yhdistys lähestyy sosiaaliministeriötä hakemuksellaan, niin samalla asiasta tiedotettaisiin myös hänelle, jolloin hän voisi olla suoraan yhteydessä ministeriin ja ao. virkamiehiin. Pekkarinen piti hanketta hyvänä ja toteuttamiskelpoisena toivottaen arvokkaalle työlle menestystä.⁴⁸

Kesäkuussa 1981 maalaiskunnan kunnanhallitukselle osoitetussa avustusanomuksessa tuodaan esille, että tarkoitus on rakentaa pienimuotoista asuinyhteisöä sellaisille alkoholiongelmaisille, joilla oli vilpitön halu itse ratkaista alkoholiongelmansa eli pyrkiä kuiville. Kyse oli rivitaloista, joissa oli mahdollisuus normaaliin itsenäiseen asumiseen. Sen lisäksi asuinyhteisöstä oli tarkoitus tehdä toimiva siten, että yhteisö aktivoi asukkaita yhteiseen toimintaan. Tämä toimintaan aktivoiminen alkoi jo rakennusvaiheessa, jolloin rakentamiseen pyritäisiin ottamaan mukaan ammattitaitoisia alkoholiongelmaisia ihmisiä.⁴⁹

Samana kesänä pyydettiin lausuntoa hankkeesta eri tahoilta. Maalaiskunnan sosiaalijohtaja, Emil Brandt, kirjoitti lausunnossaan, että yhdistyksen toiminta-ajatus tukee virallisia näkemyksiä alkoholistien asuntokysymyksen ongelmallisuudesta. Brandt viittaa maalaiskunnan sosiaalitoimiston vuonna 1980 tekemään selvitykseen, jonka mukaan vaikeissa olosuhteissa asuvia oli tuolloin 32 henkilöä, joista asunnottomia oli

18 henkilöä.⁵⁰ Myönteisen lausunnon hankkeesta antoi myös kriminaalihuoltoyhdistys.⁵¹ Lokakuussa 1981 Kaupunkiseurakunnan diakonijohdokunnalle lähettämässään kirjeessä Laukkanen ja Ristola anoivat mahdollisuutta ottaa valokopioita asiakirjoja varten. Hankkeen pääpiirustukset olivat valmiit.⁵²

Yhdistykseen perustettiin myös erityinen raittiusjaosto, joka pyrki järjestämään erilaista ryhmäterapia-, askartelu- ja retkitoimintaa yhdistyksen toimintapisteissä. Jaoston puheenjohtajan mukaan sen toiminta jäi kuitenkin varsin vähäiseksi.⁵³ Kuitenkin jaosto erään anomuksen mukaan oli saanut kaupungilta käyttöönsä kiinteistön, jossa monenlainen askartelu- ja harrastustoiminta oli mahdollista.⁵⁴

Rakentamiseen ei kuitenkaan ollut helppo päästä käsiksi, sillä rahoituspäätökset vaativat oman aikansa. Tonttivarauksia maalaiskunnalta oli jatkettava. Kunnanhallitus myönsi jatkoa tonttivaraukseen vuoden 1983 toukokuun loppuun.⁵⁵ Heinäkuun ensimmäisenä 1982 toiminnanjohtaja Simo Ristola selosti Kuivala -hankkeen sen hetkistä tilannetta yhdistyksen hallitukselle. Kesäkuun lopulla oli jätetty anomukset Jyväskylän maalaiskunnan asuntoasiain lautakunnalle Asuntohallituksen erityismäärärahaa varten. Samassa hallituksen kokouksessa tutustuttiin Kuivalan rakennuspiirustuksiin.⁵⁶

Toimintakertomus 1982 – 1983 kertoo avustuksia myönnetyn yhdistykselle seuraavasti: Sosiaalihuolto 90 000 mk, Lapuan Tuomiokapituli 20 000 mk, Jyväskylän maaseurakunta 10 000 mk, Jyväskylän kaupunkiseurakunta 5 000 mk, Laukaan seurakunta 500 mk, Jyväskylän roomalaiskatolinen seurakunta 300 mk.⁵⁷ Vuoden 1982 lopulla perustettiin myös rakennustoimikunta, johon nimettiin seuraavat jäsenet: Seppo Valtoaho, rakennusmestari, Veli Aromaa, ekonomi, Markku Nieminen, rakennusmestari, Keijo Lipen, toimistopäällikkö, Raimo Manninen, edustaja, hallituksen jäsen, Markku Laukkanen, hallituksen edustaja, Otto Kaipio, rakennusmestari.⁵⁸ Vaikka pientä luottamuspulaa yhdistyksen hallituksen ja toiminnanjohtajan välillä oli ilmennyt erään laskun maksamiseen liittyen vuoden 1982 aikana, oli rakennushankkeen toteuttamisessa kuitenkin edetty. Hallitus ilmaisi siitä tyytyväisyytensä. Vuosi oli ollut myönteinen ja rakentava, joskin raskas.⁵⁹

Mieliä kohottava tapahtuma oli joulumatinean järjestäminen kaupunginkirjaston Minnansalissa 12.12.1982. Tarkoituksena oli yhdistyksen nimen ja hankkeen tutuksi tekeminen. Pääsylippuja matineaan myytiin 56 kpl. Ohjelmassa oli mm. Simo Ristolan yksinlaulua ja matineapuhe, Sirkka Penttisen lausuntaa sekä muutakin musiikkiohjelmaa kitaroin ja lauluin.⁶⁰

Maalaiskunnan myötävaikutuksella Asuntohallitus oli tehnyt lainapäätöksen 22.5.1983. Vielä kuitenkin vaadittiin hellittämätöntä työtä vuokratalon aikaansaamiseksi. Ongelmaksi muodostui se, että Asuntohallitus edellytti huomattavasti alhaisempia neliöhintoja kuin mihin urakkakilpailussa voittaneet urakoitsijat ilmoittivat pystyvänsä. Tilanteen ratkaisu vaati runsaasti neuvotteluja ja suunnattoman määrän kirjeenvaihtoa ja useita käyntejä asuntohallituksessa.⁶¹ Kesäkuussa 1983 Jyväskylän maalaiskunta möi ja luovutti rakennuspaikan Kaunisharjasta yhdistykselle. Kaupunkikirjan mukaan ostaja sitoutui rakentamaan rakennuspaikalle kaavan mukaisen rakennuksen kolmen vuoden kuluessa.⁶²

Elokuussa 1983 Kuiville Pyrkivien Tuen rakennustoimikunta kokoontui Jyväskylän Maaseurakunnan rakennustoimistossa. Kokouksessa käsiteltiin kysyttyjä ja saatuja tarjouksia rakentamiseen liittyen. Osa tarjouksista hyväksyttiin, mutta esim. maalausurakkatarjouksia päätettiin vielä kysyä ja rakennusteknisiä töitä koskevien maalaus Hankkeiden tarjouksia ei avattu, vaan päätettiin lisätä laskenta-aikaa.⁶³ Syyskuussa 1983 Markku Laukkanen ilmoitti siirtyvänsä toisiin tehtäviin Pieksämäelle ja Kuiville Pyrkivien puheenjohtajan tehtäviä hoitamaan valittiin Jorma Soini, kunnes yhdistyksen vuosikokous valitsisi seuraavana keväänä uuden puheenjohtajan.⁶⁴ Myös vastoinkäymisiä sisältyi matkaan. Joulukuussa 1983 yhdistyksen kokouksessa todettiin, että yhdistys oli menettänyt Sosiaaliviraston antaman 45 000 mk:n avustuksen, koska sitä ei ollut käytetty saman vuoden marraskuun loppuun mennessä.⁶⁵

Johtokunnassa vaikuttanut Jorma Soini on kuvannut eloisesti Kuiville Pyrkivien varhaisvaiheita. Tuolloin mukana toiminnassa oli vain pieni kourallinen ihmisiä. Vaikka Soinin mukaan jokaisella oli omat metkensä, niin kaikilla oli kuitenkin vakaa usko, ”että me saadaan ihmisille asuntoja”. Näin oli siitäkin huolimatta, että ei ollut kolikkoakaan rahaa. Asuntojen hankkiminen päihdeongelmista kärsiville oli jotain ennen kuulumatonta. Soinin mukaan yhdistyksellä ei ollut alussa mitään, ei yhtään mitään.⁶⁶ Tämä valottaa hyvin Kuiville Pyrkivien aatteellista pohjaa. Vaikka varallisuutta ei ollut, aate kantoi. Yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja 1990-luvulla, joka oli mukana hallituksessa jo pian yhdistyksen perustamisvaiheen jälkeen, Esa Jokinen, on kertonut, että välillä yhdistyksen omien ihmisten lisäksi ”kukaan ei uskonut”, että suunnitellut rivitalot saataisiin rakennettua. Oli paljon velkaa. Ilman maalaiskunnan tukea ei hankkeesta olisi tullut mitään. Vastuunkantajien näkökulmasta kyse oli melkoisen uhkarohkeasta teosta, muisteli Esa Jokinen myöhemmin. Velkaa oli paljon ja yhdistyksen puuhamiehet henkilökohtaisesti taloudellisessa vastuussa.⁶⁷

Myös valmistuttuaan yhteisön oli määrä karttaa laitosmaisuuksia kaikin tavoin. Se edellytti asukkaiden mukaan ottamista vastuun kantamiseen monissa asioissa. Toiminnan lähtökohtana olisi yhteisvastuu, jonka tarkoituksena oli asukkaiden itseluottamuksen ja omavastuun lisääminen. Itse ongelmaan paneuduttaisiin sekä ryhmäkeskusteluissa että henkilökohtaisissa terapiatilanteissa. Tätä varten toimintatiloihin on suunniteltu oma huone. Myöhemmin tontille oli suunniteltu rakennettavaksi tilat askartelu- ja suojatyötoimintaa varten, jotta kokonaisvaltainen kuntoutus olisi yhteisön puitteissa mahdollista.⁶⁸

Helmikuussa 1985 Asuntopäätös hyväksyi rakennussuunnitelman ja rivitalojen hankinta-arvoksi yhteensä 1 744 598 mk, josta tontin kustannukset olivat 69 613 mk.⁶⁹ Rakennussuunnitelman mukaan tarkoitus oli rakentaa kaksi rivitalotyyppistä yksikerroksista asuinrakennusta. Asuntopinta-alaa oli yhteensä 435 neliometriä ja kerrosala 507,8 neliometriä. Rivitalo A käsitti seitsemän yksiotä (kukin 30 neliötä). Yksioissa oli olohuone, keittokomero ja suihkuhuone, jossa WC. Olohuoneesta ja keittokomerosta oli käynti ulos.⁷⁰ Rivitalo B käsitti suunnitelman mukaan viisi yksiotä (kukin 30 neliötä) sekä perheasunnon (75 neliötä). Perheasunnossa oli olohuone, kaksi makuuhuonetta

ta, keittiö, vaatehuone, suihkuhuone sekä tuulikaappi. Lisäksi suunnitelmaan kuului yksikerroksinen talousrakennus (huoneistoala 68 neliötä), lisäksi pihan viheralueet ja autopaikat (13).⁷¹

Hankkeen saattaminen tähän pisteeseen oli teettänyt valtavasti töitä. Maaliskuun lopulla 1985 hallituksen jäsenet, Juha Muilu, Esa Jokinen, Simo Ristola ja Armas Laatinen saattoivat toimintakertomuksessa todeta, että ”rakennushankkeessa ollaan siinä pisteessä, että rakennuslupa on hankkeelle myönnetty ja urakkasopimukset on allekirjoitettu kaikkien urakoitsijoiden kanssa”. Rahoituksen todetaan olevan kaikilta osiltaan kunnossa.⁷² Vastoinkäymisiä oli ollut yllin kyllin matkalla, nyt oltiin saamassa näkyvää aikaan mahdollittoman paperisodan jälkeen. ”Talo nousee kaikesta huolimatta, kiitos hallituksen uurastuksen.”

Maalaiskunta saa hieman moitteita siitä, että se ei ole sittenkään ollut kovin kiinnostunut hankkeesta, vaikka kuntaan tulee nyt 13 uutta asuntoa. Yhdistyksen puheenjohtaja on käynyt asiasta kuitenkin epävirallisia neuvotteluja ja vahvempaa panostusta toivotaan. Mielialat hanketta ajatellen olivat nyt hyvät. Kiitollisuudella muistettiin myös entisiä hallituksen jäseniä ja poisnukkunutta yhdistyksen ensimmäistä puheenjohtajaa, Markku Laukkasta.⁷³

”Hallituksen jäsenten mieliala on tällä hetkellä hyvin myönteinen, ja usko siihen, että kaikki työ, joka on tehty, ei ole mennyt turhaan, vaan monta asunnotonta saa oman katon päänsä päälle ensimmäistä kertaa. Tästä kiitämme entisiä hallituksen jäseniä, ja ennen kaikkea juuri poisnukkunutta entistä puheenjohtajaamme Markku Laukkasta, joka omalla työllään sai paljon asioita eteenpäin.” Kun Asuntohallitus sitkeiden neuvottelujen tuloksena oli hyväksynyt hinta-anomuksen helmikuun 20:ntena 1985, sai hanke alustavan rakentamisluvan.⁷⁴

Rakennustyöt tontilla aloitettiin 1.4.1985. Työmaakokouksessa toukokuussa rakennuttajan puolelta yhteyshenkilöksi nimettiin yhdistyksen puheenjohtaja, Juha Muilu, jonka osoite toimi myös rakennusaikaisena laskutusosoitteena. Kuiville Pyrkivien puolelta paikalla olivat myös Esa Jokinen ja Simo Ristola. Kokouksen puheenjohtajana toimi työmaan valvoja, Olavi Nokkanen. Tuolloin olivat rakennustyöt jo hyvässä käynnissä, osa valutöistä tehty, kaikki viemärit asennettu, sähkö- ja ilmastointitöitä tehty rakennusvaiheen edellyttämällä tavalla. Kuiville Pyrkivien maksuvalmiuden todettiin olevan kiinni Asuntohallituksen käsittelyaikataulusta. Annetut vakuudet tyydyttivät urakoitsijoita.⁷⁵ Taloudellisen puolen tiukkaa vääntöä kuvaa se, että vielä perustuksia valettaessa käytiin Postipankin kanssa tiukkoja neuvotteluja ensisijaislainaan anotusta noin 50 000 mk:n lisäosasta. Neuvottelujen venyminen pakotti hallituksen rahoittamaan rakennustoiminnan alkupuolen henkilökohtaisin vekselitakauksin.

Ahdistavassa taloudellisessa tilanteessa suunniteltiin kevään 1985 aikana merkittävää taloudellista ja hallinnollista ratkaisua. Siihen liittyen Jyväskylän Katulähetys teki ehdotuksen Kuivalan rakennushankkeeseen osallistumisesta. Ehdotuksen mukaan Kuiville Pyrkivien hallitukseen olisi tullut kolme Katulähetysten edustajaa ja kolme Kuiville Pyrkivien edustajaa sekä molempien yhdessä valitsema maaseurakunnan edustaja.

Katulähetys sijoittaisi 160 000 mk Kuivalaprojektiin ja omistaisi tulevasta asuntoyhtiöstä puolet. Kuivalan omistussuhteet määriteltäisiin tuomarin laatimassa asiakirjassa. Mukana neuvotteluissa olivat ainakin Kuiville Pyrkivien puheenjohtaja, Juha Muilu, ja Katulähetysten johtokuntaan kuulunut Jorma Soini.⁷⁶ Ei liene sattuma, että em. Katulähetysten johtokunnan kokouksessa valittiin Armas Laatinen Katulähetysten jäseneksi. Kuiville Pyrkivien vuosikokous oli valinnut hänet jo maaliskuussa omaan hallitukseensa poikkeuksellisesti nimenomaan maaseurakunnan edustajana. Asiaa oli siis valmisteltu molemmin puolin. Katulähetysten jäsenenä Armas voisi mahdollisesti olla yhteinen hallituksen jäsen.⁷⁷

Seuraavassa Katulähetysten johtokunnan kokouksessa todettiin kuitenkin, että Kuiville Pyrkivien hallitus oli hylännyt Katulähetysten tarjouksen. Tässä yhteydessä merkittävä seikka on se, että saman vuoden maaliskuussa Veljeskodin hoitokunnan dramaattisessa kokouksessa jouduttiin päättämään Simo Ristolán työsuhde Veljeskodin valvojana. Hoitokunnan puheenjohtajana toimi Jorma Soini.⁷⁸

Osa Kuiville Pyrkivien tukijoukoista vastusti ilmeisen vahvasti esitettyä järjestelyä, vaikka osa sitä selvästi tuki. Näillä tapahtumilla oli vaikutuksia eräisiin suhteisiin sekä jäsenyyksiin tulevina parina vuosikymmenenä. Jorma Soinin mukaan hän joutui kantamaan pitkään tapahtumien painolastia ja niiden olevan syynä vuoden 1993 kipeisiin tapahtumiin liittyen yhdistyksen hallituksen jäsenten valintaan.⁷⁹ Mikäli järjestely olisi hyväksytty ja sopimus syntynyt, olisi sillä ollut huomattava vaikutus molempien yhdistysten toimintaan sekä päihdehuollon ja päihdeongelmaisten tuetun asumisen kehittämiseen Jyvässeudulla.

Ahdistavista talousnäkymistä huolimatta lokakuun 3:nä 1985 rivitalojen A ja B rakennustyöt olivat edistyneet niin pitkälle, että kalusteet ja lattiapinnoitteet oli asennettu.⁸⁰ Lokakuun 25:nä 1985 pidetyssä käyttöönottokatselmuksessa hyväksyttiin kaikki tilat käyttöönotettaviksi. Joitakin pieniä töitä ja lopputarkastuksia oli vielä tekemättä. Työmaan lopputarkastus pidettiin 29.1.1986. Tuolloin todettiin vähäisten ulkomaalaustöiden sekä pihatöiden puuttuminen.⁸¹ Viimeksi mainittuja töitä ei voitu sään kylmyyden vuoksi tehdä ennen kevättä.⁸²

Kuivalan suunnitelma ei kuitenkaan tilojen osalta toteutunut täysin alkuperin suunnitellulla tavalla. Yhdistyksen hallitus joutui jättämään pois suunnitelman talon toiminnalle tärkeän 80 neliömetrin kerhotilan rakentamisesta.⁸³

Päihdeongelmaisten asumista kohtaan tunnetut kielteiset asenteet olivat syvällä. Poistaakseen ennakkoluuloja, yhdistys piti tiedotustilaisuuden Kaunisharjun asukkaille. Tilaisuutta varten monistetussa tiedotteessa painotetaan sitä, että alkoholin hallussapito ja nauttiminen rakennuksissa ja pihamaalla oli kielletty. Alueella tullaan järjestämään jatkuva valvonta. Tarkoituksena on auttaa jo raitistuneita sekä raittiuteen pyrkiviä alkoholiongelmaisia löytämään mielekäs ja täysipainoinen elämä. Asukkaat taloihin valitaan yhdessä maalaiskunnan sosiaaliviraston ja asuntolautakunnan kanssa. Kyseessä ei ole laitos. Yhdistys pyrkii yhteistyöhön ympäristön asukkaiden kanssa.⁸⁴

Kuivalan toiminta käynnistyy – elämää Kuivalassa

Kuivalan asukkaat muuttivat taloon 26.10.1985. Kuivala ymmärrettiin tuetuksi asumiseksi. Asumisen tukena olivat mm. erilaiset ryhmät, esim. AA-ryhmän toiminnot ja myös Jyväskylän mlk:n sosiaalitoimen puitteissa talossa pyrittiin vierailemaan kahdesti viikossa. Myös asukasvalintoihin liittyen tehtiin yhteistyötä kunnan sosiaali- ja asuntotoimen edustajien kanssa. Vuonna 1986 Kuivalan tiloissa kokoontui kaksi ryhmää, tiistain seurakunnallinen ryhmä ja maanantain AA ryhmä. Seurakunnan ryhmän vetäjänä toimi Kalevi Pitkänen useamman vuoden. Tilaisuudet alkoivat koota osallistujia myös ympäristöstä sekä pitkienkin matkojen takaa.⁸⁵ Talonmies-valvojaksi valittiin monipuolisen ja pitkän työkokemuksen päihdetyön kentällä omaava Simo Ristola. Myös hän antoi oman tehtäväkuvansa puitteissa monenlaisia tukipalveluja asioiden hoitamisesta henkilökoh-
tasiin keskusteluihin. Ristolan toimenkuvaan kuului myös alkoholismista puhuminen ja hän valmisti aihepiiristä myös videoesityksiä. Mutta tärkeä osa työtä olivat spontaanisti kokoontuneet kahviryhmät, jotka saattoivat kokoontua useammankin kerran päivässä Simo Ristolan asunnossa.⁸⁶ Painotettiin sitä, että Kuivala ei ollut asuntola vaan talo, josta sen asukkaat olivat vuokranneet itselleen kodin. Asukkailla oli normaalit yksilön vapautteen kuuluvat velvoitteet ja oikeudet. Päihteiden väärinkäyttöä valvottiin alusta lähtien. Yksikön ensimmäisen kahden toimintakuukauden aikana talosta oli joutunut lähtemään neljä asukasta.⁸⁷

Kuivalan rakennushankkeen valmistuessa Kaunisharjun ympäröivän asuinalueen taholta lankeava paine johti Kuivalan asukaskunnan tarkkaan valvontaan. Talon en-

Kuivala valmistui Vaajakosken Kaunisharjuun vuonna 1985. Kuvassa Seppo ja koiransa Rommi asuntonsa edessä.

Yhteisöllisyys on ollut alusta asti Kuiville Pyrkivien kantava periaate. Myös juhlat ja huumori kuuluvat asiaan.

simmäisiin asukkaisiin lukeutunut Pentti Riuttanen muistelee Simo Ristolan tarkkaan seuranneen asukaskunnan elämän moitteettomuutta. Kuivala pyrittiin pitämään kuivana. Monen kuiville pyrkivän päihdeongelmaisen tie saattoi alussa olla kivikkoinen, sillä raittiuden tie ei aina avautunut ongelmitta. Pentti Riuttasen asumisura Kuivalassa kesti noin kuukauden ja samoihin aikoihin sai lähteä myös Riuttasen asukastoveri.⁸⁸ Tämä osoittaa, että asetetuista säännöistä pyrittiin pitämään kiinni. Monet asukkaat ennen pitkää kuitenkin, kuten myös Riuttanen, selvisivät pysyvämpään raittiuteen. Toiminnassa aktiivisesti mukana olleen Esa Jokisen mukaan moni henkilö tuli raittiiksi, sillä sitä vartenhan toimintaa toteutettiin, että raittiuteen pyrkivät pysyisivät viinasta erossa. Jos henkilö raitistui, hän hankki asunnon muualta.

Suuri merkitys oli Jokisen mukaan sillä, että Simo Ristola asui Kuivalassa ja hoiti siellä asioita. Kuitenkin monella oli myös kova halu viinaan ja joskus päihteiden käyttöön sortunut asukas haihdutti humalansa viettämällä yönsä muualla. Toiminta perustui vapaaehtoisuuteen, siihen, että asukkaat sitoutuivat raittiina pysymiseen. Idea oli Jokisen mukaan hyvä ja toimintaa kyettiin pyörittämään aivan kohtuullisesti. Alussa oma jännitysmomenttinsa sisältyi siihen, että ei yhtään tiedetty, miten kaikki tulisi menemään.⁸⁹

Myös yhteistyö Kaunisharjun kylätoimikunnan kanssa virisi. Keväällä 1986 Kaunisharjun kylätoimikunta kutsui Kuivalaan kunnan ja seurakunnan edustajia neuvottelemaan Kaunisharjun kerhotilojen puutteesta. Yhdistys yhdessä kylätoimikunnan kanssa lähetti kunnan ja seurakunnan valtuustoille neuvotteluehdotuksen kerhotilojen pikaiseksi saamiseksi palvelemaan alueen tarpeita. Maaseurakunta otti neuvottelutarjouksen vastaan ja neuvottelujen tuloksena kirkkovaltuusto teki päätöksen kerhotilojen rakentamisesta Kuivalan talousrakennuksen yhteyteen vuoden 1987 aikana.⁹⁰

Maaseurakunta oli aktiivisesti mukana yhdistyksen toiminnassa seurakunnan erityis-työstä vastaavan diakoniatyöntekijän kautta. Kyseinen työntekijä oli esim. vuoden 1987 aikana ollut monin tavoin asukkaiden ja yhdistyksen toiminnan tukena.⁹¹

Vuosi 1987 oli muutenkin merkittävä. Kunnan taholta tuleva tuki vahvistui, mikä koettiin yhdistyksessä ”ainutlaatuisen merkittävänä”. Myös vierailu sosiaalihuollon johtajan, Vappu Taipaleen, sekä sosiaali- ja terveysministeriön virkamiesten luona oli mieliä kohottava. Merkille pantiin se arvo, minkä valtionhallinnon virkamiehet antoivat Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n toiminnalle. Myös maaherra Kalevi Kivistö ilmaisi jälleen kerran tukensa yhdistyksen toiminnalle.⁹² Vuoden merkittäviin saavutuksiin kuului kerhotilojen rakentamiseen liittyvän vuokrasopimuksen teko Jyväskylän maaseurakunnan kanssa. Lokakuussa seurakunta aloittikin kerhotilojen (80 neliötä) rakentamisen Kuivalan talousrakennuksen yhteyteen. Näin toteutui Kaunisharjun kylätoimikunnan sekä yhdistyksen haave asiallisten kokoontumistilojen saamisesta Kaunisharjuun.⁹³

Kerhotilat otettiin käyttöön vuoden 1988 alussa. Tiloilla oli heti ensimmäisenä toimintavuotenaan runsaasti käyttöä. Tiloissa tapahtuva seurakunnan kerho- ja muu toiminta paransi Kuivalan asukkaiden ja muun kylän välistä vuorovaikutusta.⁹⁴

Taloudellisesti Kuivalan rakentaminen oli ollut raju ponnistus ja jatkossakin yhdistys tarvitsi taloudellista tukea. Vuoden 1987 aikana tukea olivat antaneet Lapuan hiippa-

kunnan tuomiokapituli (41 710 mk), Jyväskylän mlk (14 600), maaseurakunta (5000 mk), kaupunkiseurakunta (5300 mk), Sosiaalihalitus (16 000 mk).⁹⁵ Voidaan sanoa, että yhteistyötahojen taloudellinen tuki oli välttämätöntä ja siitä huolimatta tiukkoja aikoja elettiin. Syyskuussa 1987 hallitus mm. totesi kokouksessaan taloudellisen tilanteen olevan sellainen, ettei talonmiehen palkkaa ole kuluvana vuonna maksettu, josta oli sovittu talonmiehen kanssa. Simo Ristola oli päinvastoin itse maksanut yhdistyksen laskuja ja päätettiin esittää jäsenkokoukselle, että kyseiset suoritukset (noin 20 000 mk) otettaisiin yhdistykselle lainana.⁹⁶ Myös seuraavana vuonna todettiin yhdistyksen talouden raskashoitoisuus, vuosittain tarvitaan tuntuvia avustuksia eri tahoilta. Yhdistyksen ja Kuivalan taloudellista tilannetta luonnehdittiin ”kädestä suuhun elämäksi” ja sellaisena tilanne jatkui edelleenkin.⁹⁷

Kuivalan toiminnan kohderyhmänä olivat erityisesti päihdeongelmaiset alkoholistit. Usein ongelmat olivat kuitenkin moninaisempia. Eräs Kuivalan pitkäaikainen asukas, Seppo muisteli tuloaan ja elämäänsä Kuivalassa seuraavalla tavalla. Simolla oli tärkeä merkitys Kuivalan työntekijänä.⁹⁸

Asukas muistelee Kuivalan aikoja

”Aivan aluksi pieni yleisarvio Simon vaikutuksesta minun elämäni kokonaisuudessaan. Simosta tuli eräänlainen esikuva ja malli, johon kuuluivat myös puutteellisuudet ja ristiriitaisuudet. Minulta puuttui miehen mallit ja nyt tuntuu hyvältä, ettei mallina ole lopullisen totuuden löytänyt täydellisyys.”...

”Heti muuttaessani Kuivalaan Simosta tuli isähahmo ja lähes joka aamu ensimmäinen tapahtuma oli mennä Simon luokse räiskäleitä syömään ja juttelemaan. Hänellä oli meille aikaa neuvoa kaikessa, missä neuvoa tarvitsi. Hän teki talkkarin hommat. Lisäksi monet talon ulkopuolisetkin ihmiset kävivät hänen luonaan ongelmissaan.

Simo perusti kaikkiin taloihin AA-ryhmät, mutta myös muutakin oli. Hän ei ollenkaan edes kuvitellut, että tarjoaisi jokaiselle samaa, vaan pyrki löytämään kullekin mahdollista sopivaa tapaa löytää elämän sisältöä. Hänellä oli tietoa eri maailmankatsomuksista ja ideologioista. Uskonnoistakin ateismista kristinuskoon”... ”ei vaikeasti asutettavista ihmisistä kaikilla ole päällimmäisenä ongelmana päihteet, vaan psyyken ongelmat. Simo tavallaan pystyi menemään jokaisen lähimmäisensä tasolle ja tekemään parhaansa.”...

”Kuivalaan päästessäni takana oli avioero ja pääni oli aika sekaisin. Olin pysyvämpää asuntoa vailla. Luulen, että sinne pääsemiseeni vaikutti aika paljon se, että tunsin Simon melko hyvin. Toisaalta en ollut lainkaan varaton eikä eläkkeeni ollut mikään kovin pieni. Kuivalassa tunsin olevani jotenkin turvassa tästä maailmasta. Koska talo oli ensimmäinen, niin Simokin asui siellä. Jostain syystä minulla ei koskaan muistaakseni ole ollut tuntemusta, että olisin epäonnistunut elämässä. Simolta sain mallia arjen ja myöskin juhlien elämiseen ja viettämiseen. En ollut eläkkeelläkään ollessani työelämän suhteen passiivinen ja

**Seppo Laine
ensimmäisessä
Kuivalan asun-
nossaan.**

tein mitä eteen sattui ja hyvin pian hakeuduin pääkaupunkiseudulle työn hakuun ja heti sitä löytyikin. En valikoinut. Oma Kuivalan yksiöni oli ainakin jonkin aikaan edelleen vuokrattuna opiskelijapariskunnalle ja välillä maksoin sekä Kuivalan asunnosta että Espoon Kilossa vuokraamastani asunnosta vuokraa yhtä aikaa. Sitten luovuin kokonaan Kuivalan kämpästä. Sitten suuren laman alkaessa olin pahasti ylivelkaantunut ja pakenin taas Kuivalaan ja sain asunnon, vaikka olin kirjoilla Espoossa. Koko sinä aikana, kun Simo asui Kuivalassa, vierailin säännöllisesti hänen luonaan.”...

”Sen verran kerron vielä Simon laaja-alaisuudesta, että mielenkiinnosta kävin Jyväskylässä roomalaiskatolisessa messussa aika monta kertaa ja aina Simon kanssa. Tuntui, että hän sielläkin tunsi hyvin monia ihmisiä ja monesti toimi loistavan lauluäänen omaavana kanttorina. Simon kuoltua jotkut kertoivat hänen olleen ortodoksi. En tiedä kuuluiko hän oikeastaan vakaumuksellisesti täysin mihinkään. Minulle hän monestikin lainasi Paavalia sanoen ’nyt on otollinen hetki, nyt on pelastuksen päivä.’”

Ongelmien moninaisuus

Aina ei asukkaan elämä sujunut edellä kuvatun kaltaisissa rauhanomaisissa merkeissä. Hyvän kuvan siitä, että asukaskuntaan kuului monenlaisten ongelmien kuormittamia ihmisiä, antaa hallituksen kokouksen pöytäkirja tammikuulta 1988. Hallitus käsitteli erään asukkaan asumisen jatkumista. Kyseinen asukas oli aiheuttanut jatkuvasti yleistä pelkoa ja levottomuutta ympäristössä, esittänyt tappouhkauksia, särkenyt ikkunoita jne. Asukas on ollut Törnävän sairaalan hoidossa, eikä Kuivala ole, pöytäkirjan mukaan, hänen nykyisessä tilassaan hoidollinen ympäristö, sillä talon toisetkin asukkaat ovat kuntoutuksen tarpeessa ollen ”moniongelmaisia ja alkoholiongelmaisia ainakin taustoiltaan”. Paras asumismuoto ensin mainitulle henkilölle olisi valvottu kuntoutuskoti.⁹⁹ Aiemmin joulukuussa todettiin jo vaikeita mielenterveysongelmia esiintyneen

suhteellisen paljon. Asiasta keskusteltiin pöytäkirjan mukaan ”erittäin paljon”. Tilanteen todettiin olevan hallinnassa ja ”kaikki mahdollinen tuki ja hoitoonohjaus tulee antaa, käyttämällä mm. mielenterveystoimiston palveluja tarvittaessa.”¹⁰⁰

Lokakuussa 1988 hallitus totesi kokouksessaan, että eräs Kuivalan asukas oli käyttänyt useaan otteeseen alkoholia asunnossaan, jonka vuoksi hänelle oli annettu häätö jo keväällä. Koska asukkaalla oli myös mielenterveysongelmia, kääntyi hallitus jo toistamiseen sosiaalitoimiston puoleen, että se järjestäisi asunnon muualta, koska Kuivalan asunnoissa oli alkoholin käyttö ehdottomasti kielletty. Toisaalta asuntoja ei ollut tarkoitettu mielenterveysongelmista kärsiville.¹⁰¹ Mutta aina ei suinkaan ollut ongelmia ja hallitus saattoi silloin todeta asumistilannetta tarkastellessaan, ettei Kuivalassa ole häiriöitä tai huomauttamista.¹⁰² Kuitenkin Kuivalan tyyppiseen asumismuotoon liittyvät tiettyntyyppiset ongelmat, ne kuuluvat ikään kuin asiaan. Mielenterveyden osalta vaikeudet liittyivät myös vuodenaikoihin. Eräiden asukkaiden kanssa näitä ongelmia oli syksyisin ja keväisin.¹⁰³ Hyvää terapiaa olivat myös talkoot, joihin asukkaatkin saattoivat osallistua. Esimerkiksi erilaisia maalaus- ja kunnostustöitä Kuivalassa riitti.¹⁰⁴

Vaikeuksista ja ongelmista huolimatta Kuivalan toiminta koettiin ulkopuolella varsin myönteisesti. Hyvänä osoituksena tästä on yhdistyksen toista rakennushanketta, Tervatikkaa, koskeva Keski-Suomen lääninhallituksen elokuussa 1988 antama lausunto. Osastopäällikkö Markku Jokelan ja läänin sosiaalitarkastaja Aimo Hirsiahon lausunnosta käy ilmi, että Kuivalan toiminta Kaunisharjussa oli koettu hyvin myönteisenä. ”Vapaaehtoisjärjestön toteuttamana kyseinen hanke on onnistunut erinomaisella tavalla. Kyseinen vuokrat alohanke on rakennettu uudehkolle omakotitaloalueelle varsin keskeiselle paikalle kyseistä taajamaa. Ennen hankkeen toteuttamista vallinneiden epäluulojen ja häiriöpelkojen osoittaututtua turhiksi on sittemmin kyseisen vuokratalon ja alueen asukasyhdistyksen välille muotoutunut toimiva yhteistyösuhde.”¹⁰⁵

Joulupukki lumitöissä. Simo näyttää esimerkkiä. Myös asukkaat ovat voineet osallistua erilaisiin ylläpito- ja korjaustöihin. Päivittäiseen elämään kuuluva käytännön tekeminen kuuluu Kuiville Pirkivien ideologiaan. On opittava huolehtimaan omasta asumisesta ja ympäristöstä.

Juha Muilu ja Kuivala -hankkeen toteuttaminen

Juha Muilu työskenteli nuorena pappina Vaajakoskella, kun Jorma Soini ja Markku Laukkanen tulivat hänen luokseen ja kertoivat, että Kuiville Pyrkivien Tuli ry oli pahassa kriisissä ja tarvittaisiin ihminen, joka pystyisi viemään läpi rivitalon rakennusprojektin. Suunnitelmat olivat valmiina mutta rahoituspuoli oli vielä auki. Näin ihmisten auttamistyöstä kiinnostunut Juha Muilu tuli mukaan Kuiville Pyrkivien hankkeeseen. Kuiville Pyrkivien hanke oli Simo Ristolan kuningasajatus, eikä projekti olisi toteutunut ilman Simoa. Simon mukaan Kuiville Pyrkivien hankkeessa oli kyse normaaliasumisesta, ”muuten kuin, että siellä ei juoda”. Simo oli tarinoiden mies, eräänlainen monilahjakkuus, kertoo

Juha Muilu.

Juha Muilu. Kuiville Pyrkivien hanke liittyy Simon omaan elämänhistoriaan ja raitistumiseen. Tietyllä tavalla ”jalat olivat tukevasti irti maasta”. ”Maailma on täynnä rahaa, sitä on”, jutteli Simo, vaikka yhdistyksellä ei ollut alussa kolikkoakaan parin miljoonan markan rivitaloprojektiinsa. Kyseessä on ihme, jonkinlaista hulluutta, jota ilman hanke ei olisi kuitenkaan toteutunut, juttelee Juha Muilu.

Myös Markku Laukkanen oli tärkeä henkilö Kuiville Pyrkivien varhaisvaiheissa, sillä hänellä oli vaikuttamisen taito. Hän ei pyrkinyt tuomaan itseään esille eikä tehnyt itsestään numeroa. Siinä, että esimerkiksi Jorma Soini sai mahdollisuuden päihdetyössä, oli iso panos Markku Laukkanella. Juuri luottamuksen antaminen on tärkeää, se kannustaa. Simo oli puolestaan periksi antamaton käytännön tekijä. Molempia tarvittiin. Juha Muilu kertoo, että yhdistys lähti taloudellisesti liikkeelle nolasta, rahaa sillä ei ollut. Taloudellisesti tilanne oli käsittämätön ja kaikki raha piti jostain haalia. Noin kolme vuotta toimintaa pyöritettiin vekseleillä, jotka uusittiin Postipankissa kolmen kuukauden välein. Halu auttaa oli suuri ja vaikka oman talon rakennushanke oli nuorella papilla parhaillaan menossa, periksi ei haluttu antaa. Vaihtoehtoja ei ollut. Kun leikkiin oli ryhdytty, mukana pysyttiin. - Jos tuossa tilanteessa olisi sanonut, että eroan, olisi yhdistys kaatunut, kertoo Juha Muilu. Ne olivat kovia aikoja, jotka ottivat yönien ja terveydenkin päälle. Henkinen toipuminen kesti monta vuotta. Vieläkin käyvät kylmät väreet, kun kuuluu 80-luvun tyyppinen puhelimen ääni, kertoo

Juha Muilu. Ison avun antoi Lapuan hiippakunta. Eräänä yönä yhdistyksen velkojen valvottama Juha Muilu soitti Lapuan hiippakunnan hiippakuntasihteerille ja kertoi valvoneensa jo kolme viikkoa. Siltä se hänestä tuntui. Ei mitään toivoa näkyvissä. Hiippakuntasihtööri lupasi kolmen vuoden sisällä järjestää avustusta, että saadaan velat maksettua. Niin hiippakunta tuki useamman vuoden yhdistystä diakonian varoista. Myös Jyväskylän maalaiskunnan panos oli ratkaiseva. Maalaiskunta otti Kuiville Pyrkivät omaksi asiakseen. Erityisesti Mikko Karppinen ajoi maalaiskunnan puolelta Kuiville Pyrkivien asiaa. Myös Keijo Passi oli mukana ihan hallituksessa asti. Koska hankkeen päärahoitus tuli ARAVAN kautta, ei siitä ilman kuntaa olisi koskaan tullut mitään, sanoo Juha Muilu. Myös Jyväskylän maaseurakunta oli hengessä mukana, antoi avustuksia ja rakensi kokoontumistilan seurakunnan tilaksi, joka oli yhdistyksen käytössä. Talon päätyyn tuli autotalli. Kokoontumistila oli nimittäin jäänyt pois.

Eräs ahdistava tilanne on jäänyt erityisesti Juha Muilun mieleen. Se pyöri pitkään unissa. Kun rivitaloa rakennettiin Kaunisharjuun, rupesi ympäristö reagoimaan voimakkaasti. Puheenjohtajalle soitettiin. Pidettiin ilta kaunisharjulaisille. Osa asunnoista oli jo siinä kunnossa, että sisälle saattoi mennä, huoneet olivat kuitenkin tyhjillään, ilman huonekaluja. Paikalle saapui 20 – 30 Kaunisharjun asukasta, vihaisia ihmisiä, jotka pelkäsivät asuinalueensa puolesta. Miten kävisi nyt heidän talojensa arvon ja siihen mennessä hyvämaineisen asumisalueen rauhallisuuden? Kuiville Pyrkivien edusmiehet joutuivat tilaisuudessa koviin. Puheenjohtaja muisteli seisoneensa tyhjän huoneen nurkassa. Hän pyrki vastaamaan kysymyksiin. Kaunisharjun asukkaat eivät uskoneet selityksiä, että päihtyneenä esiintyvä asukas joutuu lähtemään pois - että kyse olisi kuivasta asumisesta. Kriitikki loppui vähitellen, kun Kuivalan asukkaat muuttivat taloon.

Simo Ristola asui talossa, hän oli käytännössä työntekijä, vaikka ei saanutkaan palkkaa. Ehdottoman raittiuden vuoksi asukaskunnassa oli vaihtuvuutta. Realismia oli myös se, että asukkaiden kesken syntyi helposti ristiriitoja ja sanailua. Se kuului melkein asiaan, eikä estänyt asumistoiminnan toteutumista. Talossa oli erilaista toimintaa ja myös puheenjohtaja kävi siellä asioita hoitamassa, erilaisissa ryhmissä ja yhdistyksen kokouksissa. Kuitenkin Kuivalan rakentaminen Kaunisharjuun oli niin raskas, henkilökohtaista vastuuta sisältävä sekä pitkä prosessi, että puheenjohtaja oli perusteellisesti väsyttänyt siinä itsensä. Toipuminen vei monta vuotta.¹⁰⁶ Tämä työpanos oli sisältänyt monenlaista painetta ja ponnistusta. Uriaan etsivän yhdistyksen toiminnan kannalta se oli ensiarvoisen tärkeä.

Pitkäaikaisin asukas muistelee

Soitan rivitalon ovikelloa. Iäkäs jo harmaantunut mies tulee avaamaan. Hän pyytää ystävällisesti sisään. Astun viihtyisään monien taulujen koristamaan tilaan, taiteilijan kotiin. Kukaan ei ole asunut Kuiville Pyrkivien asunnossa niin kauan kuin Jussi, ei lähellekään. Reilusti yli 20 vuotta on jo takana Kuivalassa, joka ei ollut ehtinyt toimia

Kuiville Pyrkivien yhteisössä tehdään taidetta. Jussi Kotomäki maalaa tauluja ja kirjoittaa runoja.

Keväällä 2011 järjestettiin Vaajakummun koululla konsertti, jossa kuoro esitti Toni Edelmannin säveltämiä Jussi Kotomäen runoja. Runoista julkaistiin taiteilijoiden yhteisteos, Ihmisen retki.

montaakaan vuotta ennen hänen muuttoaan. Osa asunnoista oli tarkoitettu raittiuden jo saavuttaneille. Jussi kertoo, että erittäin hyviä muistikuvia on jäänyt Simo Ristolasta. Simo oli poikkeuksellinen ihminen, teki valtavan paljon toisten eteen töitä. Simo oli raitis ihminen, omalla tavallaan hengellinen, vaikka Simo ei siitä paljon puhunut. ”Toiminta on taikasana”. Se oli Simon periaate. Hengellisyys vaatii toimintaa ja auttamista. Simo painotti myönteistä toimintaa ihmissuhteissa. Hän ymmärsi ja osasi neuvoa, Simon luona puhuttiin paljon, keskusteltiin asioista. Simon panos asumisen sujumisessa oli suuri mutta lämmöllä hän muistelee myös muita työntekijöitä, Heikki Aarnia, Ritva Sivulaa, Seppo Riikosta, Jorma Kuusistoa ja muita. Simon toimintatapaan kuuluivat yhteiset hetket. Hän keitteli teetä, paistoi lettuja ja piti lettukestejä. Kun Simo oli muuttanut Tervatikkaan, tuli hän senkin jälkeen monta kertaa munkkipussin kanssa Kuivalaan ja sanoi, että keitäpä kahvit.

Eräs tapahtuma on jäänyt elävästi mieleen. Kerrankin yhtenä kesäaamuna hän läksi postia hakemaan postilaatikosta. Silloin alkoi kuulua valtavan komeaa mieslaulua. Kenenkä radiosta tuo laulu mahtoi tulla, tuo vaikuttava oopperalaulu? Ääni ei tullut kuitenkaan radiosta. Simo oli suihkussa ja lauloi saksan kielellä valtavan komealla äänellä. Simo maalasi myös tauluja ja seinällä Jussi osoittaa Simon tekemää kipsityötä. Ei voi moittia. Simon ajoilta on tuo Kuivalan henki jonkin verran säilynyt. Se on yhteenkuuluvaisuuden henki, josta Simo oli mielissään. Simo ei paljon puhunut menneisyydestään tai elämästään ennen raitistumista, ei korostanut koskaan omaa hommaansa vaan oli nöyrä ihminen.

Vanha mies maalaa itsekin tauluja ja on osallistunut moniin näyttelyihin, taulut seinillä kertovat syvällisestä elämäkokemuksesta, talvi- ja ruskamaisemat ovat lähinnä sydäntä. Mutta myös runot ovat innoittaneet taiteilijaa. Useita runokirjoja on ilmestynyt ja näihin runoihin mielistyi Toni Edelman ja on tehnyt niihin sävellyksiä. Konsertteja on pidetty ja uusia on tulossa. Kuiville Pyrkivien tarjoama asunto on ollut hyvä tila asua ja tehdä myös taidetta. Toisen rivitalon päädyssä olevaa askartelutilaa hän on käyttänyt harvemmin, mutta jotkut ovat hyödyntäneet sitä enemmän. Pihapiirissä sijaitsevassa kerhotilassa, jota voi vuokrata, pidettiin hänen 60-vuotispäivänsä, mutta siitäkin on aikaa jo 15 vuotta.

Talkoilla haravoitiin syksyin kevään mutta paljon Simo teki yksin, touhusi hirveästi. Myös vene oli jo ihan alussa Kuivalan asukkaiden käytössä, jotkut kalastivatkin, vaikka lyhytjänteisyys haittasi tätä harrastusta. Kyllä Simolle pitäisi saada jonkinlainen muistolaatta, on vanhan miehen toivomus. Niin suuriarvoinen on tämä Kuiville Pyrkivien asuntoasia. Jussin viimeiset kokemukset Simosta ovat Puuppolan hoivasairaala. Simo ei kyennyt enää puhumaan, mutta silmistä heijastui vielä ymmärrys. Siinä tilanteessa ei voinut muuta, kuin pitää kädestä kiinni.¹⁰⁷

Tulevaisuuden pohdintoja

1980-luvun kallistuessa lopuilleen käytiin yhdistyksessä keskustelua toiminnan linjoista. Pohdittiin mm. toiminnan aktiviteettipohjaa. Onko ihmisiä, jotka ovat valmiit toimimaan yhdistyksessä? Pohdittiin myös resurssien suhdetta suunnitelmiin. Mikä toiminta on yhdistyksen kannalta ensisijaista? Esille nousivat kysymykset rakentamisesta ja toisaalta taas henkisen tuen välittäminen. Millaisen tulisi kunnalle tarjottavan ostopalvelusopimuksen olla sisällöllisesti? ¹⁰⁸ Merkittävä muutos oli myös se, että alkuvuodesta 1989 pitkään puheenjohtajana toiminut Juha Muilu toivoi nyt voivansa luopua yhdistyksen puheenjohtajuudesta. ¹⁰⁹ Tässä vaiheessa suunnitelmat Tervatikan rakentamisesta olivat jo pitkällä.

Tervatikan rakentaminen työllisti yhdistyksen aktiiveja runsaasti uuden vuosikymmenen vaihteessa. Kuivalan elämässä tapahtui myös merkittävä muutos, kun Simo Ristola muutti Tervatikan talonmiesvalvojaksi keväällä 1991 ja Heikki Aarnista tuli Kuivalan talonmiesvalvoja saman vuoden syksyllä. Elämä Kuivalassa näyttää jatkuneen suotuisissa merkeissä. Lokakuussa 1992 hallitus totesi Kuivalan asukastilanteen olevan hyvä. Kaikki asunnot olivat täynnä ja veteraanitaloon muuttaneen tilalle oli valittu naisasukas. Talon katon maalaus ja aitatyöt oli tehty, lumiesteet rakennettu räystäisiin, kaikki muut pienemmät asiat korjattu. ¹¹⁰

Heikki Aarni muistelee

Heikki Aarni valittiin vuoden 1989 vuosikokouksessa Kuiville Pyrkivien hallitukseen ja hallituksen jäsenenä hän toimi sittemmin vuoden 1997 huhtikuuhun asti. Hän toimi myös useita vuosia yhdistyksen taloudenhoitajana. Syksyllä 1991 Heikki Aarni alkoi hoitaa talonhoitajan tehtäviä Kuivalassa, mutta oli asunut siellä jo edellisenäkin vuonna. Simo Ristolan hän oli oppinut tuntemaan jo aiemmin. Kuivalassa hän asui aina vuoteen 1996 saakka ja vielä senkin jälkeen oli mukana yhdistyksen toiminnassa. ”Simolla ja minulla oli alusta asti vapaaehtoista se homma. Se oli se idea, että perustui vapaaehtoisuuteen”, kertoo Heikki Aarni. Monenlaisia tehtäviä kuului työnkuvaan ja hän hoiti samalla myös yhdistyksen taloudenpitoon kuuluvia asioita. ”Se oli ympärivuorokautista hommaa” ja talon puhelin myös tuli hänelle. Virallisia asioita ja kaikenlaisia paperiasioita hoidettiin, välillä kuljetettiin kavereita asioille, tehtiin pikkuremontteja, korjauksia. Siihen aikaan kaverit hoitivat lumityöt. ¹¹¹ Kuuden vuoden aikana Kuivalassa vain yksi ainoa asukas joutui lähtemään sieltä, kertoo Heikki Aarni. Hän painottaa sitä, että nämä Kuiville Pyrkivien talot eivät ole asuntoloita. Kaveri sai itse päättää, asuiko

Heikki Aarni on ollut monessa mukana yhdistyksen toiminnassa.

hän vai ei. Asuminen oli omaehtoista kuten missä tahansa vuokratalossa, jokaisella oli oma avain. Raitistumisen täytyy lähteä omasta halusta ja tukimuotoja on erilaisia. Yhdistys auttaa kunkin ihmisen sopivaan tukimuotoon.

Simo lauloi ortodoksikuorossa, tutki myös venäläisaikaisia hautausmaita ja teki matkoja Venäjälle. Simo oli kiinnostunut kaikesta, oli tietäjä ja hänellä oli yhteys kaikkiin uskonnollisiin yhteisöihin. Tietokoneita Simo ei kuitenkaan lähtenyt opettelemaan, kertoo Heikki Aarni. Pukeutumisen suhteen Simo oli huoleton. Kerrankin meni Laajavuoren hotellin auditorioon jalassa sukka ja lenkkari, toinen jalka oli paljaana ilman sukkaa. Kesällä Simon vaatteena olivat verkkarit, T-paita, talvella pilkkihaalarit. Simo ei halunnut viettää elintasoelämää. Hän teki taloissa puutarhahommia, hoiti yksin ympäristön piha-alueet.

Joulu oli tärkeä tapahtuma. Järjestettiin joulujuhlat, talo tarjosi asukkaille ateriat, kinkkuista lähtien. Tarjoilut olivat melko hyvät, itse hommattiin ja tuli myös lahjoituk-sina, myös yhdistys kustansi. Juhlia pidettiin myös syntymäpäivinä ja mieleen ovat jääneet hänen omat ylioppilasjuhlansa jo varttuneella iällä vuonna 1994.

Toiminta oli siihen aikaan yhdistyksessä vireää seurakuntailtoineen ja AA-ryhmi-neen. Raittiutta koetettiin edistää. Joitakin selvisi pysyvään raittiuteen, jotkut yrittivät ja heillä saattoi olla pitkiä raittiita kausia. Tulijoita oli niin paljon, ettei kaikkia voitu ottaa sisään. Asukkaita käytiin myös kyselemässä sekä saatiin asuntotoimiston kautta. Kujilla käytiin, tunnettiin kaverit.

Heikki Aarni muistelee myös vuoden 1997 tapahtumia, kun kunnasta tuli neljä

edustajaa yhdistyksen hallitukseen. Asian ympäriltä käytiin melkoisesti kädenvääntöä. Hän on sitä mieltä, että toimittiin liikaa kunnan ehdoilla. Ne jotka toimivat tällä alueella, niillä tulisi olla omakohtaista kokemusta päihdepuolesta. Yhdistyksessä oli ajatus, että hallituksessa olisi sosiaalitoimen edustaja, sanoo Heikki Aarni. Vielä Kuivalan kauden jälkeen hän teki Tervatikan toimistossa neljän tunnin työrupeamia vapaaehtoisena.

Mutta yhteydet moniin kavereihin ovat jatkuneet senkin jälkeen, kertoo Heikki Aarni ja sanoo tuntevansa edelleen ”kaikki kaverit.” Vanhoja tuttuja hän näkee joka päivä Vaajakosken Suvannossa ja vierailee varsin usein myös Kuivalassa kavereita tervehtimässä. Kuivalasta käydään syömässä Suvannossa, mikä kuuluu näiden yhdistysten jo vuosia jatkuneeseen yhteistoimintaan. Eksegetiikkaa ja uskonnonhistoriallisia asioita harrastava ja 70 jo ylittänyt Heikki Aarni käy itsekin syömässä Suvannossa ja siellä voi aina tavata vanhoja tuttuja. Suvanto ja Kuiville Pyrkivät ovat yhteistyökumppaneita, toimivat samassa päihdekentässä, samoja kavereita käy, hän valottaa. Hän istui vuosia myös Suvannon hallituksessa.¹¹²

Tervatikan suunnittelu ja rakentaminen (1990 - 1991)

Jo vuoden 1986 yhdistyksen vuosikertomuksessa todettiin, että kunnan sosiaali- ja asuntotoimen virkamiesten kanssa oli neuvoteltu valvottujen asumisyksiköiden aikaansaamisesta myös maalaiskunnan muihin osiin.¹¹³ Ajatus lähti itämään. Keväällä 1988 yhdistys anoi 5.5. päivätyllä kirjeellään maalaiskunnan kunnanhallitukselta rivitalojen rakennuspaikan varaamista Tikkakosken rakennuskaavan korttelista 63. Rakennuspaikan pinta-ala oli 2685 neliötä, josta rakennusoikeutta 805,5 neliötä. Anomus johti myönteiseen tulokseen ja vuoden 1988 toimintakertomuksessa todetaan, että maalaiskunta on varannut yhdistyksen käyttöön tontin toista rivitaloprojektia varten. Kauppahinta oli 24 165 mk. Suunnittelutyö oli jo käynnistynyt ja maalaiskunta oli sijoittanut tämän 15 asuntoa käsittävän kohteen omaan aravaohjelmaansa.¹¹⁴

Rakennuspiirustukset olivat esillä hallituksen kokouksessa syyskuussa 1988. Tarkoitus oli rakentaa 15 asuntoa ja yhteispinta-alana 525,5 neliömetriä. Sosiaalihallitukseen on tehty anomukset. Lokakuussa hallitus totesi, että aravalainoitus oli kolmannella sijalla kunnassa ja Keski-Suomen lääni suhtautui hankkeeseen myönteisesti. Jo aiemmin lokakuussa kunnanhallitus oli myöntänyt 50 000 mk:n rakennusavustuksen Tikkakosken rivitalohankkeeseen.¹¹⁵ Keski-Suomen lääninhallituksen Sosiaali- ja terveysosaston lausunto valtionavustushakemukseen kuvaa hyvin myönteistä suhtautumista. Osastopäällikkö Markku Jokelan ja läänin sosiaalitarkastaja Aimo Hirsiahon lausunnosta käy ilmi, että Kuiville Pyrkivien toimintaa arvostettiin ja olisi suotavaa, että hankkeeseen voitaisiin myöntää valtionavustusta. Seudun asunnottomien ja päihdeongelmaisten

Simo Ristola "timminä" suunnittelemassa uutta rakennushanketta.

Tervatikan maisemissa vas. Esa Jokinen, Keijo Passi, Simo Ristola ja Armas Laatinen.

Tervatikka, rivitalot A ja B sekä talousrakennus valmistuivat Tikkakoskelle vuonna 1991.

asumistilannetta voitaisiin helpottaa.¹¹⁶

Kuivalan toiminta Kaunisharjussa oli koettu hyvin myönteisenä.

Yhdistyksen suunnitelmissa oli rakennuttaa Jyväskylän mlk:n Tikkakosken taajamaan 15 asuntoa käsittävä vuokratalo. Asuntohallituksen lainapäätös oli odotettavissa huhti-toukokuussa. Tavoitteena oli nyt selvittää ensisijaislainojen tarve, avustusten ja oman pääoman osuus ja muut rahoitusratkaisut.¹¹⁷ Syyskuussa 1989 Tikkakosken tontin nimeksi päätettiin hyväksyä Tervatikka. Tontti oli aikoinaan ollut Tikan maita ja se sijaitsi Tervaruukinkadulla. Samassa hallituksen kokouksessa luettiin jo keväällä ennakkotietona saatu Asuntohallituksen päätös ehdollisesta lainasta (777 000 mk). Hyväksyttiin myös sähkö- ja LVI -suunnitelmat. Simo Ristola ryhtyi tiedustelemaan ensisijaislainoitusjärjestelyjä. Pankeista arvioitiin tarvittavan lainaa noin 500 000 mk. Kaikkia kanavia pyrittiin käyttämään rahoitus- ja lainahakemusten saattamiseksi suotuisaan ratkaisuun. Tervatikan yksikön rakentamiseksi päätettiin järjestää kokonaisurakkakilpailu, johon toivottiin 6 – 7 osallistujaa.¹¹⁸

Huhtikuussa 1990 todettiin hallituksen kokouksessa, että urakkatarjouksia oli määrään mennessä jätetty neljä kappaletta. Koska Asuntohallituksen edellyttämää viiden urakkatarjouksen määrää ei saavutettu, ei saapuneita tarjouksia avattu. Tarjousten jättöön päätettiin antaa lisäaikaa.¹¹⁹ Asuntohallitus hyväksyi Tervatikan rakennushankkeen hankintahinnaksi 3 321 191 mk.¹²⁰

Asiat edistyivät ja joulukuussa 1990 Tervatikan rakennustyöt olivat edenneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. 17.12. hankkeen valmiusaste oli jo 81 %. Jyväskylän maalaiskunta oli maksattanut hankkeelle lainaa valmiusasteprosentin edellyttämässä erissä. Lainan määrä oli kokonaisuudessaan 800 000 mk.¹²¹ Valtionkonttoriin ja asuntohallitukseen oli toimitettu pyydettyt asiakirjat valtion asuntolainan maksatusta varten. Sen määrä oli 1 880 000 mk. RAY:n seuraava avustuserä maksettiin RAY:n vuoden 1991 määrärahoista. Avustuksen yhteismäärä oli 490 000 mk. Simo Ristola päätettiin kutsua vuokratalo Tervatikan talonmiesvalvojaksi ja Kuivalan talonmies-valvojaksi päätettiin kutsua Heikki Aarni. Työsopimukset päätettiin saattaa voimaan siitä ajankohdasta, kun asukkaat muuttaisivat vuokratalo Tervatikkaan.¹²²

Rakennustyöt edistyivät suunnitelmien mukaisesti. Talon valmiusaste helmikuussa 1991 oli 92 %. Tervatikan valmistuessa myös Kuivalan asukaskunnassa tapahtui muutoksia. Kuivalan talonmiesvalvojan, Simo Ristolan, oli määrä muuttaa Tervatikkaan ja aloittaa siellä työt 1.4.1991. Heikki Aarnin ilmoitettua, ettei hän voi ottaa tehtävää vastaan vielä huhtikuun alusta, valittiin hänen sijaisekseen Helena Juntunen, joka hoitiikin tehtävää elokuun loppuun Heikki Aarnin aloittaessa tehtävässään syyskuun alussa. Pientä viivettä rakennusten viimeistelyssä kuitenkin ilmeni ja lopputarkastus suoritettiin 23.5.1991. Koska asukasvalinnat oli suoritettu jo aiemmin, saattoivat asukkaat muuttaa Tervatikkaan kyseisestä päivämäärästä lähtien.¹²³ Asunnot varattiin nopeasti.

Esa Jokinen – Kuiville Pyrkivien pitkäaikainen puheenjohtaja

Esa Jokinen on Kuiville Pyrkivien pitkäaikaisin puheenjohtaja, jonka yhdistyksen vuosikokous valitsi tehtävään maaliskuussa 1989. Sitä ennen Esa Jokinen oli vaikuttanut vuosia yhdistyksen varapuheenjohtajana ja hallituksen jäsenenä maaliskuusta 1983. Esa Jokisen mieleen on jäänyt Kuivalan rakentamista edeltänyt vaikea aika. Jossain vaiheessa juuri kukaan ei uskonut, että yhdistys tulisi rakentamaan. Monikin on tullut raittiiksi tämän työn kautta, sillä sitä vartenhan tämä yhdistys perustettiin, että ihmiset pysyisivät viinasta erossa. Jos henkilö raitistui, hän lähti itse pois ja hankki asunnon muualta, muistelee Esa Jokinen.

Esa Jokinen.

Jyväskylän maalaiskunnan merkitys yhdistyksen työssä on ollut tärkeä. Esa muistelee myös Kuivalassa ilmenneitä epäkohtia, pontikan valmistusta, joka kuitenkin saatiin kuriin ja poliisiakin paikalla tarvittiin. Päähtynyt asukas saattoi nukkua yönsä muualla haiduttaakseen humalansa. Hän palasi sitten selvänä takaisin omaan asuntoonsa, muistelee Esa Jokinen. Hän painottaa sitä, että raittiiksi tuleminen perustui asukkaiden vapaaehtoisuuteen, heidän omaan sitoutumiseensa. Asukkailta ei kysytty, mitä he olivat aikaisemmin tehneet.

Yhdistyksen vaikeana taloudellisena aikana 1980-luvulla Esa Jokinen kantoi hallituksen jäsenenä vastuuta henkilökohtaisesti. Kuluja syntyi myöhemmin myös rakennusten käytön seurauksena, kun niitä korjattiin. Velkaa yhdistyksellä oli paljon. Simo Ristola hoiti käytännön asioita ja asui itsekin asumisyhteisössä. Tavallaan kyse oli uhkarohkeasta teosta, sanoo Esa Jokinen. Mutta idea oli hyvä ja kohtalaisesti on yhdistyksellä mennyt, toteaa yhdistyksen pitkäaikaisin puheenjohtaja, jonka johdolla mentiin läpi koko 1990-luku lama-aikoiineen.

Laman myötään tuomia ongelmia ei yhdistyskään voinut välttää. Toisaalta vuosikymmenen aikana toteutettiin kaksi suurta rakennushanketta, Tervatikka ja Pohjanperä. Tiukkoja taloudellisia aikoja elettiin, mutta Kuiville Pyrkivien toiminta laajeni huomattavasti vuosikymmenen aikana ja monenlaista toimintaa harrastettiin asumisyhteisöissä. Myös vapaaehtoistyö oli voimissaan. Taloudenhoidon kannalta merkityksellinen oli

yhteistoimintasopimus maalaiskunnan kanssa, jonka yhdistyksen puolesta Esa Jokinen allekirjoitti yhdessä Simo Ristolan kanssa tammikuussa 1997. Uuden vuosituhannen kynnyksellä olivat pahimmat talousongelmat jo takanapäin. Tuolloin yhdistyksen hallitus arvioi taloudellisen tilan vakaaksi. Esa Jokisen pitkä työskä Kuiville Pyrkivien puheenjohtajana päättyi maaliskuussa 2000. Yhdistys pyrki edelleen, sääntöjensä mukaisesti, pitämään tärkeimpänä tehtävänä asuntojen rakentamista raitistuneille alkoholisteille ja raittiuteen pyrkiville alkoholiongelmallisille. Idea oli hyvä.¹²⁴

Tervatikan vihkiminen

Tervatikan asumisyksikön vihkimisen suoritti Lapuan hiippakunnan piispa, Yrjö Sariola, 3.6.1991.¹²⁵ Tervatikan asukkaisiin yksikön alkuvaiheessa kuului myös Ari Valkeinen, joka myöhemmin 2000 -luvulla on tullut tunnetuksi Jyväskylän Katulähteyksen Kannustin -projektin vastaavana työntekijänä (projektissa opitaan rakentamisen taitoja oikeassa työssä). Tervatikan käyttöön saaminen oli Arin mukaan huomattava tapahtuma, kun itse piispa vihki uuden yksikön.¹²⁶ Myös Jyväskylän maalaiskunnan ja Keski-Suomen läänin edustajat olivat mukana vihkiäispäivän tapahtumissa. Puheenjohtaja Esa Jokinen painotti, että Tervatikan huoneistot ovat tavallisia vuokra-asuntoja, mutta jokaisen asukkaan on sitouduttava olemaan raitis asunnossaan. Myöskään humalaisia vieraita ei sallita. Samassa yhteydessä hän muisteli, että Kaunisharjun asunnoissa oli alussa sääntöjen kanssa hankaluuksia, mutta sittemmin asukkaat ovat sopeutuneet erinomaisesti. Tervatikan rakennushankkeen hinnaksi Jokisen mukaan oli tullut noin kolme ja puoli miljoonaa markkaa. 15 asunnosta kolme oli kaksioita ja loput yksiöitä. Jyväskylän maalaiskunnan ja maaseurakunnan lisäksi rahoituksessa avustivat Jyväskylän kaupunki ja seurakunta sekä tuomiokapituli.¹²⁷

Tervatikan asukkaiden kokemuksia

Tervatikan rivitalon ensimmäisiä asukkaita oli Eino Koskensilta, joka muutti Tervatikan uuteen 32 neliön kotiinsa Kuiville Pyrkivien Kaunisharjun yksiköstä. Vihkiäisten yhteydessä hän totesi lehtihaastattelussa: ”- Oikein hienosti täällä on mennyt kun alkuun päästiin. Halusin muuttaa Tikkakoskelle siksi, koska täällä on luonto niin lähellä ja asunnot ovat parempia.” Toistakymmentä kilometriä koiransa kanssa päivittäin lenkkeilevä Koskensilta antoi tunnustusta myös yhdistyksen hallitukselle. Asukkaiden mielipiteet on otettu hyvin huomioon.¹²⁸

Tervatikan asunto on jäänyt hyvänä asumismahdollisuutena Ari Valkeisen mieleen ja Ari ehti asua asunnossaan noin vuoden. Simo oli hyvin tiukka päihteettömyyden suhteen. Se oli kerrasta poikki, muistelee Ari. Ristolan Simo oli hyvä kaveri, oli helppo

lähestyä. Oli toimintaa, AA-ryhmät ja muut ryhmät toimivat aktiivisesti ja Ari kertoo osallistuneensa varsinkin asumisen alkuvaiheessa toimintoihin.¹²⁹ Tervatikan ensimmäisiin asukkaisiin kuului myös Jorma Kuusisto, josta vuonna 1994 tuli talonhoitaja ja pitkäaikainen vapaaehtoistyöntekijä. Myös hallitusvastuuta hän on kantanut vuosia. Oma kuiville pääseminen ja siinä pysyminen synnytti halun olla jollain tavalla avuksi päihdeongelmaisille.¹³⁰

Vaikka piha-alueen viimeistelytyöt vielä jatkuivat, asuminen Tervatikassa lähti hyvin käyntiin.

Hallitus totesi kokouksessaan 6.8.1991, että Tervatikan piha-alueen maanrakennus- ja viheriöintityöt valmistuvat syyskuun loppuun mennessä. Asuminen Tervatikassa oli sujunut rauhallisesti.¹³¹ Lokakuussa 1992 hallitus totesi kokouksessaan, että asunnot olivat täynnä ja molemminpuoliset muutot onnistuneet hyvin. Vaihtoja oli ollut Kuivalaan nähden vähän, vuoden aikana kuudet.¹³²

Rakennuksen viimeistelytyötä Tervatikassa suoritettiin vielä vuoden 1992 aikanakin ja ne saatiin toimintakertomuksen mukaan tuolloin päätökseen pensasistutuksia lukuun ottamatta.¹³³ Kuitenkin vielä vuoden 1993 syyskuussa hallitus totesi kokouksessaan, että urakoitsijalle kuuluneet työt on suoritettu omin voimin ja työt on tehty.¹³⁴ Ennen pitkää myös kulumisen vuoksi oli kiinteistössä suoritettava korjaustöitä. Vuonna 1997 Tervatikan sauna paneloitiin ja seitsemän asuntoa remontoitiin kevään aikana.¹³⁵ Kesäkuussa 1997 todettiin kattilahuoneen lämminvesivaraajassa niin suuria korroosiovaurioita, että tilalle päätettiin hankkia uusi varaaja. Lisäksi irronneet lumiesteet oli asennettava paikoilleen ja ulko-ovissa suoritettava tarpeelliset korjaukset.¹³⁶ Tämäntyyppisiä korjauksia joudutaan asunnoissa aika ajoin tekemään, että ne pysyisivät asumiskuntoisina. Talonhoitajilla on tässä työsarkaa.

Tervatikassa asui myös joitakin mielenterveysongelmista kärsiviä kuten Kuivalassakin. Nämä olivat pääosin avohoidossa, mutta osin myös laitoshoidossa ja ilman Kuiville Pyrkivien asuntoja pysyvästikin laitoshoidossa.¹³⁷ Mielenterveysongelmat olivat merkittävä asia myös Tervatikassa ja osalla asukkaista pääongelma sijoittui juuri tälle alueelle.

Tervatikan asukkaiden muistelot osoittavat, että Simolla oli tärkeä merkitys tämänkin yksikön käytännön toiminnassa. Eräs Tervatikassa asunut henkilö muisteli myöhemmin Simon toimintatapoja ja luonteenlujuutta seuraavasti.¹³⁸

”Tuntui, että S osasi kaikkea. Oli kyseessä sitten betonivalu tai sähkötyöt. Hän ei koskaan kysynyt keneltäkään neuvoa. Kyllähän joskus ammattilaiset saattoivat kysyä myöhemmin, että kuka poropeukalo tämän on tehnyt? S ei millään suostunut menemään lääkäriin eikä lähellekään sairaanhoitajaa. Ei myöskään syömään mitään lääkettä. Kerran Tervatikassa asuessaan oli kaatunut pyörällä ja vietti monta vuorokautta saunan pukuhuoneessa kunnes kaverit soittivat ambulanssin. Monta kylkiluuta oli murtunut.”

Tervatikan asukas muistelee

Risto on asunut Tervatikassa jo 11 vuotta. Hän mainitsee itsensä lisäksi kolme Tervatikassa pitkään (yli 10 vuotta) asunutta henkilöä. Asukasvaihtuvuus on ollut suuri. Itse hän sai kuulla tästä asumismahdollisuudesta paikallisen helluntaiseurakunnan työntekijöiltä, kun oli paljon heidän kanssaan tekemisissä. Riston asunnon seinällä on valokuva hänen aiemmasta asunnostaan, erittäin huonokuntoisesta parakista, johon ei tullut vettä ja jossa oli ulkokuusi. Sitten rakennus purettiin. Pesulla ja saunassa piti käydä uimahallissa. Se oli vanha sodanaikainen röttelö, kertoo Risto. Muutamia vuosia meni tuossa huonokuntoisessa rakennuksessa, jossa asui kaikkiaan kolme miestä. Muutto Tervatikkaan merkitsi huomattavaa asumisolosuhteiden paranemista. Ristolla on ollut jo vuosia asumiskumppaninaan Viivi, ystävällinen kissa, joka tervehtii tulijaa iloisesti ja hypähtää syliin. Se on tehnyt useita pentueitakin. Kun on lähtöisin maalta, niin tykkää elukoista, kertoo Risto. Hän pitää Tervatikan sijaintia hyvänä. Tämä on rauhallinen paikka, vaikka silloin tällöin täällä sattuu repsiä. ”Hyvin olen viihtynyt”, kertoo kalastusta ja monenlaista tekemistä harrastava mies. Luonetjärvestä saa kuhia ja Tervatikan yksiköllä on oma vene. Myös muita kalastuspaikkoja on lähialueilla.

Tervatikan verstaalla saisi tosin olla enemmän puutavaraa, että pääsisi paremmin touhuamaan, sanoo Risto. Itse hän maalasi myös oman asuntonsa seinät muuttaessaan tänne, talo kustansi maalit. Risto on sitä mieltä, että enemmänkin osattaisiin tehdä niitä remontteja omalla porukalla. Aina ei tarvittaisi ulkopuolista. Sellainenkin ongelma on ilmennyt, että työkaluja on varastettu. Nyt verstaas on turvallisesti lukossa ja tilat asianmukaisessa käytössä. Verstaas on muutamien Tervatikan asukkaiden harrastus. Tätä harrastustaan varten Risto on ostanut myös omia työkaluja. Myös muuta tekemistä riittää, esim. nurmikon leikkuuta, vaikka polvi ei siitä nykyään pidäkään. Risto muistelee lämmöllä Riikosen Sepon johdolla tehtyjä retkiä ja muuta toimintaa, kahvi-, makkarapaisto- ja muita tilaisuuksia. Vierailu planetaarioon on jäänyt hyvänä muistona mieleen. Paljon se mies touhusi, kuvailee Risto jo eläkkeelle jääneen Sepon työtä. Risto kertoo, että hänen aiempi huonokuntoinen parakkiasuntonsa oli omiaan houkuttelemaan jatkuvaan juomakierteeseen. Kun Tervatikassa on tiukemmat säännöt, on tilanne nyt parempi.

Asukkaat ovat myös vastuussa vieraistaan. On ihan reilua, että on tällaiset säännöt, mutta uudet asukkaat täytyisi valita huolellisesti. ”Huismaniporukan” mukana tulee kavereita, jotka aiheuttavat häiriötä piha-alueella. Simo Ristola on hyvin jäänyt Riston mieleen. ”Simo oli pitkään, oli niin mukava mies”... ”Se ymmärsi meikäläisiä, sillä itsellään oli semmoisia kokemuksia, se ymmärsi heti, eikä ollut semmoinen tiukka piponen. Kyllä se touhusi tänne tavarata. Oikein harmitti, kun Simo meni”. Mutta hyvät muistot Ristolla on muistakin työntekijöistä ja hän muistelee käyntejään Pohjanperän toimistolla

ja yhteisiä kahvihetkiä. Vaikka varsinaista asukkaiden yhteistoimintaa ei välttämättä ole kovin paljon, niin keskinäinen huolenpito kuuluu Tervatikan elämään. ”Aina autetaan kaveria, jos pystytään”, sanoo Risto. ”Käydään katsomassa, kurkistamassa. Täältä on muutamia lähtenyt penaalitautolla.”

Risto kertoo esimerkin huolenpidosta. Seinän takana asui vakavasti sairas nyt jo edesmennyt nainen. Hänen kanssaan oli sopimus, että jos kolme kertaa koputetaan seinään, niin mennään katsomaan. Kyllä niin sattui muutamia kertoja. Nainen oli kerran pudonnut asunnossaan laatikoiden väliin, eikä päässyt omin voimin pois. Nostettiin ylös, eikä ambulanssia tarvittu. Joskus sitten ambulanssiakin on tarvittu, kun jollain asukkaalla on ollut sairauskohtaus. ”Me pidetään porukasta huolta, pidetään toisiamme silmällä. Jos ei kuulu, niin mennään katsomaan”, kuvailee Risto keskinäistä huolenpitoa. Mutta yhdessäkin toki asioita tehdään, ja on niitä yhteisiä tilaisuuksiakin ollut, kuten esimerkiksi joulujuhlat kerhotilassa.¹³⁹

Tervatikassa jo pitkään asunut mieshenkilö toteaa, että vaihtuvuus näissä asunnoissa on ollut suuri ja että moni asukas on hänen aikanaan poistunut kuoleman kautta. Mutta myös pitkään asuneita on muutamia jäljellä. Hän itse sanoo pysyneensä hyvin kuivilla koko ajan ja on tyytyväinen asumiseensa. Pienet häiriöt, joita joskus ilmenee, eivät haittaa. Simon ideahan tämä on, hän toteaa, ja kertaa Kuiville Pyrkivien rakennushankkeiden järjestyksen.¹⁴⁰

Pohjanperän rakentaminen ja toiminnan alkuvaiheet

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kolmas rakennushanke, Pohjanperä Palokassa, oli pitkä prosessi. Jo toukokuussa 1991, samana päivänä Tervatikan rakennusten lopputarkastuksen kanssa, yhdistyksen hallitus totesi kokouksessaan yhdistyksen varanneen rivitalotontin Palokasta vuokra-asuntojen rakentamiseksi. Suunnitelmatyö oli jo käynnistetty. Elokuussa päätettiin toimittaa hakemus Jyväskylän maalaiskunnan kautta Asuntohallitukselle ehdollisen asuntolainavaruuden saamiseksi. Päätettiin myös tehdä esisopimus Suomen Taloteollisuus Oy:n kanssa elementtipaketin toimittamisesta 6.8.1991 tehdyn tarjouksen pohjalta.¹⁴¹ Uusi rakennushanke näytti lähtevän ripeästi käyntiin.

Vuoden 1992 aikana Pohjanperän rakennushanke saatiin siihen vaiheeseen, että kiinteistölle varattiin paikka Palokan Heinämäestä. Asuntohallitukselta saatiin ehdollinen lainalupaus, joka kattoi 95 % hankintakustannuksista III- sijalainana.¹⁴² Eläteltiin toiveita, että rakentaminen voisi alkaa vielä vuoden 1992 puolella. Joulukuussa hallitus valitsi urakkatarjousten perusteella jo pää- ja sivu-urakoitsijan. Samassa hallituksen kokouksessa päätettiin, että yhdistyksen isännöinti- ja kirjanpito tehtävät Kuivalan ja Tervatikan osalta hoitaa 1.4.1993 lukien Jyväskylän Kiinteistötilit ky.¹⁴³ Pian alettiin keskustella kuitenkin siitä, että kirjanpito järjestetään vapaaehtoistyönä, jolloin yhdistykselle ei koituisi isännöinti- ja kirjanpitokustannuksia. Yhdistyksen taloudellinen

Pohjanperä valmistui Palokkaan vuonna 1997. Siellä sijaitsee myös yhdistyksen toimisto. Käsityöt, korjaukset ja käsillä tekeminen ylipäättään ovat tärkeällä sijalla Kuiville Pyrkivien ideologiassa. Jotkut asukkaat kokevat juuri käsillä tekemisen itselleen sopivana toiminnan muotona. Myös Pohjanperälle rakennettiin verstastilat.

Toimistohuone.

Verstastila.

Yhdessäolon, seurustelun ja luovan toiminnan hetket ovat merkityksellisiä kasvun lähtökohtia.

Vesi on koettu yhdistyksessä alusta lähtien tärkeäksi toiminnan elementiksi. Jokaisen asumisyksikön käytössä on vene. Jotkut pitävät kalastamisesta tai muuten vesillä liikkumisesta. Kuvassa Seppo Riikonen mielipuuhaansa.

tilanne oli heikkenemässä. Syyskuussa 1993 hallitus päätti irtisanoa aiemman sopimuksen isännöinnin ja tilitoimiston osalta ja ryhtyä hoitamaan näitä velvoitteita itse.¹⁴⁴ Samalla todettiin, että vaikka Pohjanperän valmistelut oli aloitettu jo vuonna 1992, ei lopullinen rakentamislupa ollut vielä tullut. Rakentaminen aloitettaisiin heti lupien tultua. Valmistelut olivat pitkällä. Vuoden 1993 toimintasuunnitelmassa Pohjanperän rakentaminen edellytetään. Se ”tulee aloittaa vielä kevään kuluessa” ja ennakoitiin talonmiesvalvojan paikan tulevan täytettäväksi vielä saman vuoden lopulla.¹⁴⁵ Toisin kuitenkin kävi. Valmisteluista huolimatta hankkeen rakentaminen lykkääntyi vuosikymmenen jälkimmäiselle puoliskolle. Useamman vuoden yhdistystä vaivasivat vaikeat talousongelmat ja yhteistyösuhteista maalaiskunnan kanssa neuvoteltiin. Kunta halusi tulla vahvemmin mukaan yhdistyksen toimintaan. Rakennuslupahakemus jätettiin vasta 1.7.1996 pidettävään rakennuslautakunnan kokoukseen.¹⁴⁶

Pohjanperän asuntojen harjannostajaisia vietettiin 29.11.1996 ja tuolloin arvioitiin asuntojen valmistuvan seuraavan vuoden huhtikuun alkuun mennessä. Toukokuun alussa 1997 kaikissa asunnoissa oli asukkaat. Vielä oli kuitenkin rakennustöitä suoriuttamatta. Syyskuussa todettiin, että rakennus oli kolme kuukautta myöhässä yhdistyksestä riippumattomista seikoista.¹⁴⁷ Tärkeä osan Pohjanperän rakennushanketta oli päiväkeskus. Tarkoituksena oli järjestää yhdistyksen vuokratalojen asukkaille ja myös muille raittiuteen pyrkiville erilaisia ryhmätoimintoja, liikunta-, harrastus- ja askartelutoimintoja sekä matka- ja tutustumiskäyntejä. Talon asukkaat voivat järjestää itsekin erilaista toimintaa, tapahtumia, osallistua vapaaehtoistyöhön ja talkoisiin.¹⁴⁸ Yhteisöllispedagoginen ajatus tulee hyvin ilmi.

Syyskuussa 1997 yhdistyksen hallitus totesi kokouksessaan, että rakennus on myöhässä noin 3 kk yhdistyksestä riippumattomista seikoista. Viivästyminen oli aiheuttanut lopputarkastuksen lykkääntymisen ja taloudellisia menetyksiä mm. korkojen osalta. Uudistunut lainsäädäntö ja rakennustarkastuksen vaatimukset olivat aiheuttaneet lisäkustannuksia. Näiltä osin oli tarkoitus anoa rahoittajilta rahoitusosuuksia.¹⁴⁹ Vaikka lopullinen valmistuminen viivästyi, talossa kuitenkin asuttiin.

Pohjanperän rivitalon sijainti Palokassa lähellä Jyväskylän keskustaa oli hyvä. Uusi yksikkö sijaitsi myös Kuivalaan ja Tervatikkaan nähden välimaastossa. Yhdistyksen toiminnan ja hallinnon kannalta tästä uudesta yksiköstä tuli keskeinen ja sinne sijoitettiin yhdistyksen toimistotila. Vuoden 1997 vuosikokous päätti sijoittaa tähän toimistotilaan tarvittavan kaluston sekä yhdistyksen kirjanpitoa varten tarvittavat laitteet ja välineet.¹⁵⁰ Pohjanperälle valmistui kahdeksan yksiötä (34,5 neliötä) sekä yksi kaksio (54,5 neliötä). Lisäksi tulivat saunaosasto, pesutupa-kuivaushuone sekä askartelutilat työkaluvarustein. Talousrakennuksessa on grillauskatos ja läheisellä venerannalla on lasikuituvene asukkaiden käytössä. Lisäksi talon käytössä on peräkärry. Palokan monipuoliset palvelut ovat alle 1 km:n kävelymatkan päässä.

Pohjanperän päiväkeskus – virikkeitä toimintaan

Tärkeä osa Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n toimintaa on Pohjanperän päiväkeskus (93 neliötä), joka valmistui uuden asumisyksikön osana. Päiväkeskuksessa on kaksi kerhohuonetta, joissa televisiota, keittiö, toimisto- ja askartelutilat työkaluvälinein. Päiväkeskuksen tarkoituksena on järjestää yhdistyksen vuokratilojen asukkaille ja myös ulkopuolisille raittiuteen pyrkiville erilaisia ryhmätoimintoja, liikunta-, harrastus- ja askartelutoimintoja sekä matka- ja tutustumiskäyntejä. Päiväkeskuksen toiminta perustuu vapaaehtoistyöhön. Talojen asukkaat saattoivat itse järjestää erilaisia toimintatapah-
tumuksia ja osallistua vapaaehtoistyöhön sekä talkoisiin. Päiväkeskuksen idea istui hyvin yhteen Kuiville Pyrkivien perustoiminta-ajatuksen kanssa. Vuosien aikana päiväkeskus on saanut palvella monenlaisen toiminnan keskuksena aktivoimaan raittiuteen pyrkiviä.

Asukkaan kokemuksia Pohjanperästä

Runsaat kaksi vuotta Pohjanperän rivitalossa on takana asukkaalla, joka aiemmin ehti asua pari vuotta myös Kuivalassa. Hän ei kokenut Kuivalaa yhtä hyvänä paikkana kuin Pohjanperän taloa. Asukkaiden vaihtuvuus oli tuolloin Kuivalassa suuri ja siellä oli rauhattomampaa kuin täällä. Pohjanperä on ollut hyvä paikka muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Täällä on rauhallisia rivitaloja. Kaikki riippuu kuitenkin asukkaista ja asumisen hyvyys vaihtelee henkilöiden mukaan, hän sanoo. Pahimmillaan tällaisessa asumisyhteisössä voi esiintyä varastelua, häirintää ja huumejengejä. Siksi suurta huomiota pitäisi kohdistaa asukasvalintoihin, ”pitäisi hyvin tarkkaan katsoa, ketä otetaan asukkaiksi”, sanoo yhdistyksen hallinnossakin vaikuttanut asukas. Hän työskenteli vuosia opetustehtävissä ja omaan ammattialaan liittyvä kirjoittaminen on vieläkin tärkeää. Tälläkin hetkellä on työn alla erään merkittävän ajattelijan elämäkerta.

Parikymmentä vuotta meni työn merkeissä Ruotsissa, Tukholmassa. ”Päätin, että 50 vuotta täytettyäni lähdän Suomeen.” Mutta käyntejä Ruotsiin työn merkeissä tuli senkin jälkeen. Kuiville Pyrkivien asumisyhteisöön tulossa Ritva Sivulan merkitys oli keskeinen. ”Yhtäkkiä tuli soitto – en tiedä, mistä oli saanut nimen”. Ritva tiedusteli halukkuutta tulla asumaan johonkin Kuiville Pyrkivien rivitaloon. Ritva oli erittäin mukava ja ulospäin suuntautunut ihminen. Kuiville Pyrkivien asuntotoiminta on asukkaan mukaan menettänyt alkuperäisen tarkoituksensa. Jos talo järjestää jotain, niin vain pari kolme osallistuu. Täällä pari miestä käy verstaalla ja se on hyvä homma. Hän itse ei ole koskaan ollut siitä kiinnostunut. Kuitenkin mieleen ovat jääneet kesäajan retket, veneajelut Päijänteellä, käynti planetaariossa, makkarapaistot, juttelut Sepon (Riikonen) ja Ritvan kanssa, seurakunnan diakonian järjestämät tilaisuudet päiväkeskuksessa, hallituksen

Yhteiset jouluateriat ovat mieleenpainuvia tapahtumia ja joulupukkikin oli paikalla.

Vapaaehtoistyön iloa askartelun äärellä. Simo oli taitava tekemään käsillään. ”Toiminta on taikasana” ja erilaiset toiminnan muodot antavat kasvun virikkeitä

jäsenten tapaamiset. Mutta vain muutamia asukkaita on yhteisissä tapahtumissa ollut mukana. Useimmilla on kuitenkin joku kaveri samassa talossa, jonka luona käydään kylässä. Vuorovaikutusta vaikeuttaa se, että on niin eri-ikäisiä ihmisiä. Joskus ei tiedä mitä puhuisi, kun toinen on niin nuori. Harkittua on tullut asuntoa myös vapailta markkinoilta. Jyväskylässä on esimerkiksi senioritaloja. Mutta aika kuluu täälläkin ja toverina on ihmisrakas Vili -kissa, joka kulkee perässä ja hypähtää tuolille nukkumaan. Tärkeää asukkaan mukaan on se, ettei mikään paina mieltä, ja kertoo Raamatun läpi lukemisesta kahden vuoden aikana.¹⁵¹

Maalaiskunta vahvistaa otettaan

1990-luvun alkuvuosina elettiin valtakunnallisesti taloudellisen laman kourissa. Sillä oli merkitystä myös päihdetyötä tekeville yhdistyksille, joskin Jyvässeudulla kyseinen ajanjakso oli vahvaa päihdehuollon kehittämisen aikaa. Lamaan viitattiin myös yhdistyksen vuoden 1993 toimintasuunnitelmassa, jonka mukaan maalaiskunnan työttömyysaste oli 20 % ja ennakoitiin yhdistyksen saamien avustusten saattavan pienentyä, vaikka lainanhoitokulut eivät pienene.¹⁵²

Lamasta huolimatta Jyvässeudulla kehitettiin päihdehuoltoa 1990-luvun alkuvuosina. Päihdeongelmaisten tuetun asumisen osalta Jyväskylän Katulähetyksellä oli tässä työssä tärkeä merkitys. Katulähetys laajeni 1990-luvun aikana koko maankin mittakaavassa merkittäväksi kolmannen sektorin toimijaksi. Katulähetyksen keskeinen yhteistyökumppani oli Jyväskylän kaupunki, mutta Katulähetyksen yksiköissä oli perinteisesti asustellut myös maalaiskunnassa kirjoilla olevia henkilöitä. Vuonna 1993 Katulähetys hankki maalaiskunnan alueelta Vesangasta Nurmelan lomakodin kiinteistöt päihdeongelmaisten asumisyksiköksi ja paria vuotta myöhemmin sai käyttöönsä Kolun vanhainkodin osastona aiemmin toimineen kiinteistön Puuppolasta.¹⁵³

Näiden hankkeiden puuhamiehenä toimi Jorma Soini, joka 1990-luvulla oli jälleen ehdolla myös Kuiville Pyrkivien toimintaan. Jonkinlaista kiistaa ja kädenvääntöä asian tiimoilta käytiin. Tammikuussa 1993 maalaiskunnan kunnanhallitus päätti nimetä kunnan edustajaksi yhdistyksen hallitukseen Jorma Soinin ja varaedustajaksi Armas Laatischen. Maaliskuussa yhdistyksen hallitus kuitenkin päätti esittää vuosikokoukselle kunnan ja yhdistyksen yhteyshenkilöksi Armas Laatista. Todettiin myös, että maalaiskunta ei ole yhdistyksen jäsen ja voi tehdä vain ehdotuksia yhdistyksen jäsenten valintaan nähden. Seuraavassa yhdistyksen hallituksen kokouksessa selvennettiin yhdistyksen ja maalaiskunnan välisiä suhteita ja päätettiin esittää kunnanhallitukselle, että osapuolten maksuliikenteessä noudatettaisiin ostopalvelusopimuksia.¹⁵⁴

Vuosikokouksessa hallitukseen valittiin Esa Jokisen ja Armas Laatischen lisäksi Simo Ristola, Heikki Aarni, Kari Hyvärinen, Keijo Passi sekä Jorma Soini. Kesällä pöytäkirjantarkastajat kuitenkin totesivat, että Jorma Soini ei, erinäisiin seikkoihin (mm. hallituksen jäsenten lukumäärä ja yhdistyksen jäsenyys) nojautuen, ollutkaan tullut valituksi yhdistyksen hallitukseen, vaikka näin on merkitty kokouspöytäkirjaan. Syntyi

pitkällinen kiista siitä, oliko Jorma Soini tullut valituksi yhdistyksen hallitukseen vai ei. Asia sai varsin dramaattisia käänteitä 3.12. pidetyssä yhdistyksen ylimääräisessä jäsenistölle tarkoitetussa kokouksessa, joka keskeytettiin, kun Jorma Soini, jonka katsottiin olevan ulkopuolinen, ei poistunut kokouspaikalta kehotuksista huolimatta. Hän itse tulkitsi olevansa yhdistyksen jäsen, joka oli vuosikokouksessa myös valittu maalaiskunnan edustajana hallitukseen. Yhdistys teki ilmoituksen poliisille kotirauhan rikkomisesta. Pidettiin uusi yhdistyksen ylimääräinen kokous 18.12., jossa pöytäkirjan-tarkastajien aiempaan selvitykseen nojautuen todettiin, ettei Jorma Soini ollut tullut valituksi hallitukseen sekä valittiin yksimielisesti hallituksen puheenjohtajaksi Esa Jo-kinen, varapuheenjohtajaksi Armas Laatinen sekä jäseniksi hallitukseen Heikki Aarni, Kari Hyvärinen ja Simo Ristola.¹⁵⁵

Ennen vuoden 1993 vuosikokousta kunnanjohtaja Juhani Meriläinen esitti myös, että tilintarkastajaksi valittaisiin kunnan tilintarkastaja Seppo Lindholm, mikäli aiempi tilintarkastaja Toivo Kohvakka jättää tehtävät.¹⁵⁶ Tapahtumien kulku osoittaa, että maalaiskunnan taholta oli olemassa mielenkiintoa vahvistaa asemia yhdistyksen toiminnassa.

Yhdistyksessä vanhan yhteistyökumppanin lähestymispyrkimyksiin suhtauduttiin selvästikin hieman etäisyyttä ottaen. Mutta ajat olivat tiukat ja keskustelua Kuiville Pyrkivien ja Jyväskylän maalaiskunnan yhteistyösuhteista käytiin seuraavina vuosina.¹⁵⁷

Taloudellisen laman, maksamattomien vuokraträstien, mittavien rakennushankkeiden, käytössä kuluneiden asuntojen korjausten sekä toiminnan muiden kulujen vuoksi yhdistyksessä elettiin taloudellisesti tiukkoja aikoja. Selvityksiä tilanteesta ja sen parantamisesta tehtiin. Koska Jyväskylän maalaiskunta oli tärkeä yhteistyökumppani, pantiin yhdistyksen talousongelmat jatkuvasti siellä merkille. Kunnanjohtajan toive yhdistyksen tilintarkastajasta toteutui vuoden 1995 vuosikokouksessa. Seppo Lindholm on sittemmin toiminut yhdistyksen tilintarkastajana. Kahta yhdyshenkilöä etsittiin kunnan ja yhdistyksen välille. Näillä henkilöillä olisi läsnäolo- ja puheoikeus yhdistyksen hallituksessa, mutta ei päätösvaltaa. Samassa vuosikokouksessa hallituksen kestojäsen, Armas Laatinen, jäi yllättäen pois yhdistyksen hallituksesta.¹⁵⁸ Yhdistyksen taholta Armasta, maalaiskunnan sosiaalityöntekijää, lienee kaavailtu jälleen mieleiseksi yhdyshenkilöksi ja siihen asemaan hallituksen jäsenyys ei nyt sopinut.

Helmikuussa 1996 käytiin kunnanhallituksen kokoushuoneessa neuvottelu, johon yhdistyksen puolelta osallistuivat Simo Ristola ja Heikki Aarni, kunnan taholta sen ylin johto kunnanjohtaja Tarmo Pipattia, kunnanhallituksen puheenjohtajaa, Hannu Kylmästä ja sosiaalijohtaja Risto Kortelaista myöten. Aluksi, muistion mukaan, keskusteltiin yhdistyksen hallituksen toiminnallisuudesta, asukasvalinnoista ja yhteistyöstä kunnan kanssa. Esille tuli kunnan ja yhdistyksen välinen raha-asoiden hoito sekä Pohjanperän rakentamisen vaikeudet Asuntorahaston kanssa. Asuntorahaston vaikeudet olivat syntyneet aiempien lainojen rästeistä. Todettiin, että ostopalvelumaksut eivät kulje sosiaalitoimistosta yhdistykseen päin ajoissa. Sovittiin jatkotoimenpiteistä, esim. yhdistyksen hallituksen kokouksen pitämisestä lähiaikoina kunnanhallituksen kokoushuoneessa, talousasioiden läpikäymisestä, rakennuttaja-ammattilaisen hankkimisesta

Pohjanperän projektia varten. Sosiaaliosasto myös osaltaan selvittää ostosopimusmaksatustaan. Asioiden tultua kuntoon kunta puoltaa jatkoaikaa Palokan hankkeen varauspäätökselle.¹⁵⁹ Maalaiskunta halusi nyt tosissaan vahvistaa otettaan yhdistyksestä, mutta samalla Palokan projekti näytti myös nytkähtävän liikkeelle.

Maaliskuussa 1996 yhdistyksen hallitus päätti suosittaa vuosikokoukselle, että kunnanhallitus voi asettaa Markku Heinosen ehdolle valittaessa yhdyshenkilöä yhdistyksen ja kunnan välille ja hänen varalleen voidaan asettaa Hannu Kylmänen. Seppo Lindholmin ehdotuksesta päätettiin samassa kokouksessa esittää kunnanhallitukselle, että kunta lykkäisi lainojen lyhennysohjelman aikataulua kahdella vuodella. Kunnanhallitukselle toimitettiin Simo Ristolan ja Esa Jokisen allekirjoittama selvitys talouden tasapainottamiseksi. Myös Armas Laatinen palasi varapuheenjohtajan paikalleen hallitukseen.¹⁶⁰

Mutta lisää oli tulossa. Lokakuussa 1996 pidettiin maalaiskunnan kunnanvirastossa Kirrissä neuvottelu, jossa paikalla yhdistyksen puolesta olivat Heikki Aarni ja Simo Ristola, kunnan puolelta kunnanjohtaja Pipatti ja kunnankamreeri Seija-Sisko Huusko. Suurena yllätyksenä yhdistyksen miehille tuli kunnanjohtajan esille ottama esitys yhdistyksen seuraavan hallituksen kokoonpanosta. Esityksen mukaan yhdistyksen seuraavan hallituksen jäsenistä puolet nimitetään maalaiskunnan kunnanhallituksen ehdottamista henkilöistä, joista yhden tulee toimia yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Kunnanhallitus ja yhdistys käyvät neuvottelut nimettävistä henkilöistä. Ehdotus oli kirjattu valmiiseen kokousmuistioon, johon myös oli merkitty sekin, että asiasta jo sovittiin, vaikka Aarnilla ja Ristolalla ei ollut siihen valtuuksia. He veivät esityksen yhdistyksen hallitukselle.¹⁶¹

Yhdistyksen hallitus käsitteli esityksen kokouksessaan 25.10. Se päätti esittää vuosikokoukselle, että yhdistykselle valittaisiin seitsenjäseninen hallitus. Hallituksen jäsenistä nimeää Jyväskylän maalaiskunta neljä ja Kuiville Pyrkivien Tuki ry kolme, joista yksi on puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja.¹⁶² Tämä esitys poikkesi kunnanhallituksen esityksestä. Hallituspaikkoja lisättiin yhdellä ja kunnalle annettiin heti kättelyssä enemmistö, mutta ei luovutettu puheenjohtajuuksia. Tämä oli yhdistykselle paljon edullisempi vaihtoehto, sillä puheenjohtajan äänen ratkaistessa tasatilanteessa, oli kunnalla käytännössä omassa esityksessään sekä enemmistö että puheenjohtajuus. Yhdistyksen hallitus halusi pitää molemmat puheenjohtajuudet itsellään. Takana oli mahtava puheenjohtajatradiatio, josta ei haluttu luopua.

Yhdistyksen hallituksen esitys koettiin ilmeisesti kiusallisena kunnassa. Marraskuussa 1996 kunnanjohtaja ilmoitti yhdistykselle osoittamassaan ja 12.11.päivätyssä kirjeessään kunnanhallituksen päätöksen (11.11.1996), että valtuuston kokouksessa (28.10.1996) tehdyn päätöksen mukaiset ehdot yhdistyksen hallituksen kokoonpanosta ym.:sta tulee olla toteutettuina 1.12.1996 mennessä. Samassa yhteydessä, kirjeessä todetaan, kunnanhallitus oli jättänyt pöydälle yhdistyksen anomuksen, joka koski Suomen Talo-teollisuus Oy:n rakennuselementtitoimituksen vakuudeksi vaatimaa takausta.¹⁶³ Kirjeen sanoman voi kokea seuraavasti: Mikäli Kuiville Pyrkivät ei pysy kunnan asettamassa ruodussa, sille tulee jälleen talousvaikeuksia. Toisaalta laki yksityisten sosiaalipalvelujen

valvonnasta astui voimaan vuoden 1997 alusta, mistä kuntia ja järjestöjä informoitiin.¹⁶⁴

Tammikuussa 1997 solmittiin kunnan ja yhdistyksen välille yhteistoimintasopimus. Päädyttiin ratkaisuun, että hallituksen jäsenmäärä kasvaa yhdellä ja Jyväskylän maalaiskunta nimeää enemmistön yhdistyksen hallitukseen. Tammikuussa 1997 yhdistyksen ylimääräisessä kokouksessa tutustuttiin Jyväskylän maalaiskunnan ehdotukseen kunnan ja Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n väliseksi yhteistoimintasopimukseksi. Sopimusehdotus hyväksyttiin. Sen allekirjoittivat yhdistyksen puolesta puheenjohtaja Esa Jokinen ja Simo Ristola, Jyväskylän maalaiskunnan puolesta kunnanjohtaja Tarmo Pipatti ja kunnankamreeri Seija-Sisko Huusko.¹⁶⁵

Yhteistoimintasopimuksen mukaan kunta myöntää yhdistyksen rahoitusvaikeuksien rahoitukseen 200 000 mk:n kolmoissijaislainan siten, että lainasta ei peritä korkoa vuosina 1996 – 2000. Lainan lyhennys alkaa sen jälkeen, kun yhdistys on maksanut kokonaisuudessaan Kuivalan ja Tervatikan vuokratalojen rakentamiseen myönnetyt asuntolainat. Asuntojen vuokraustoiminta eriytetään muusta yhdistyksen toiminnasta.¹⁶⁶ Yhdistys valmistelee yhteistoiminnassa Jyväskylän maalaiskunnan asuntotoimen ja sosiaalitoimen kanssa esityksen yhdistyksen vuokra-asuntojen hoidon ja isännöinnin järjestämisestä sekä muun toiminnan järjestämisestä. Sosiaalitoimi käy yhdistyksen kanssa erilliset neuvottelut ostopalvelusopimuksesta. Yhdistyksen seuraavan hallituksen seitsemästä jäsenestä neljä nimetään kunnanhallituksen ehdottamista henkilöistä. Kunnanhallitus ja yhdistys neuvottelevat nimettävistä henkilöistä. Yhdistyksen toiseksi tilintarkastajaksi nimetään kunnanhallituksen ehdottama tilintarkastaja.¹⁶⁷

Niinpä sitten samassa tammikuun (1997) ylimääräisessä kokouksessa päätettiin lisätä yhdistyksen hallituksen jäsenten lukumäärää yhdellä, jolloin hallituksessa olisi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi viisi jäsentä. Hallituksen uudeksi jäseneksi valittiin Markku Heinonen. Eroanomuksensa jättäneen Heikki Aarnin tilalle valittiin Hannu Kylmänen. Huhtikuussa yhdistyksen vuosikokouksessa päätettiin perua myös vuoden 1993 joulukuun tapahtumiin liittyvä Jorma Soinia vastaan nostettu kanne.¹⁶⁸ Tietyllä tavalla oli nyt saatu selvyys maalaiskunnan ja yhdistyksen välisten suhteiden määrittämisessä, joka oli kestänyt nelisen vuotta. Tämä ajanjakso on yhdistyksen hallinnon ja toiminnankin kannalta varsin dramaattinen.

Kunnan aseman huomattava vahvistuminen yhdistyksen hallinnossa sai aikaan myös vahvoja kriittisiä reaktioita. Maalaiskunnan päätösvallan kasvaessa aatteellisen henkilöyhdistyksen toiminnan voitiin ajatella vaarantuvan ja menettävän autonomisuuttaan.¹⁶⁹ Vahva kädenväöntö tämän periaatteellisen kysymyksen tiimoilta jatkui yhdistyksessä seuraavina vuosina. Kysymyksen tiimoilta oli kahdenlaista mieltä. Jotkut pitivät maalaiskunnan aseman vahvistumista myönteisenä asiana, mutta toisaalta saatettiin katsoa, että yhdistystä voitiin ohjailla nyt liiaksi maalaiskunnan kunnanhallituksen ja valtuuston kokouksissa.¹⁷⁰

Vuonna 1997 talousongelmat näyttävät joutuneen erityisen seurannan kohteiksi. Myös yhdistyksen uusi taloudenhoitaja, Armi Koivula, oli määrä perehdyttää tehtäväänsä. Yhdistyksen taloudellista tilannetta hallitus piti kesäkuussa 1997 tyydyttävänä, vaikka

Palokan rakentamisprojekti aiheuttikin lisäkustannuksia. Yksimielisesti päätettiin, että jokaisessa hallituksen kokouksessa tutustutaan senhetkiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä vuokrien suoritukseen kussakin talossa.¹⁷¹ Kovin vahvalla pohjalla ei talouden vankkuus näytä vielä kuitenkaan olleen, sillä saman vuoden syyskuussa hallitus totesi taloudellisen tilanteen heikoksi.¹⁷² Toisaalta optimistisia mieliä ja tulevaisuuden toivoa eivät taloushuoletkaan voineet sammuttaa. Vuokratalo Kuivalan lisärakentamista (ns. Kuivala II hanke) päätettiin lykätä hallituksen kokouksessa joulukuussa 1997. Arava-hakemukset ja RAY:n avustushakemukset päätettiin pitää edelleen voimassa.¹⁷³ Vaikka hanke ei toteutunut, kuten ei myöskään Jyskään suunniteltu asumisyksikkö, on Kuivala II osoituksena eteenpäinmenemisen mielialoista. Talousongelmista huolimatta yhdistyksessä katsottiin rohkeasti tulevaisuuteen.

Hannu Kylmänen ja yhteistyön kehittäminen

Hannu Kylmänen toimi pitkään Jyväskylän maalaiskunnan luottamustehtävissä, kunnanvaltuutettuna seitsemän kautta ja 14 vuotta kunnanhallituksen puheenjohtajana. Niinpä hän joutui väistämättä kosketuksiin Kuiville Pyrkivien toiminnan kanssa, kun avustuksista ja muista asioista päätettiin ja kun yhdistys kävi maalaiskunnan kanssa neuvotteluja. Hän toimi parisenkymmentä vuotta Keskusosuusliike Hankkijan palveluksessa auton asentajana sekä myös työsuoje-luvaltuutettuna ja pääluottamusmiehenä. Sosiaalipuolen asiat olivat tuttuja Hannu Kylmäsel-le jo lapsuudesta lähtien, sillä oma äiti toimi kunnan terveyssisarena.

1990 -luvulla kunnan taholta pantiin merkille, että Kuiville Pyrkivien talous oli heikossa kunnossa. Myös hallinnossa oli ongelmia, taloudenpidossa kaikki ei täsmännyt. Päädyttiin ratkaisuun, että kunta nimeää enemmistön hallitukseen. Kesäkuussa 1996 Hannu Kylmänen osallistui yhdistyksen hallituksen kokoukseen kunnan edustajana, mutta seuraavana keväänä hänet valittiin vuosikokouksessa yhdistyksen hallitukseen. Vuoden 2000 vuosikokouksessa Hannu Kylmäsestä tuli Kuiville Pyrkivien puheenjohtaja. Yhdistyksen taloudellisten ongelmien taustalla vaikuttivat kertyneet vuokraträstit. Aukkaiksi saattoi tulla ihmisiä, joille oli kertynyt maksamattomia vuokria jo aiemmalla asumisurallaan. Vuokraträstien periminen on hidas prosessi, kun huoneenvuokralakia toteutetaan., eikä vuokria

Hannu Kylmänen.

välttämättä edes saada sitä kautta.¹⁷⁴

2000 -luvun alkuvuosilta Hannu Kylmäsen mieleen on jäänyt Kuivalan vaikea tilanne, kun Kaunisharjun asukkaat ottivat yhteyttä asumiseen liittyvien epäkohtien vuoksi. Pidettiin yhteisöpalavereja ja lopulta asumisyksikkö jouduttiin käytännössä tyhjentämään. KAN –kodin kanssa aloitettu yhteistyö ja lisätuki rauhoittivat tilannetta. Talonhoitajilla oli tässä merkittävä osuus. Onneksi Kaunisharjun asukkaat kestivät vaikean ajan. Pohjanperän asuntoja Kylmänen kehuu Kuiville Pyrkivien parhaiksi. Yksiköiden hajautettuun sijaintiin liittyy vaikeuksia, Kuivala, Tervatikka ja Pohjanperä sijaitsevat kaukana toisistaan. Keskitetty malli olisi parempi, sillä asuntotoiminnan kustannuspuoli on korkea ja asukkaiden siirtyminen yksiköstä toiseen hankalaa. Vuokrat ovat korkeat ja palveluihin ei jää varoja. Ihanteellisessa tapauksessa kaikissa yksiköissä tulisi olla talonhoitaja sekä henkilö, joka kykenee antamaan terapiaa. Talonhoitajat ovat tärkeitä henkilöitä tässä työssä, heidän tulisi seurata elämää asunnoissa, eikä se ole kyttäämistä. Asumisen tulisi olla oikealla tavalla valvottua toimintaa, että voi ottaa yhteyttä.

Kuiville Pyrkivien perusidea vertaistukineen on Hannu Kylmäsen mukaan kuitenkin hyvä. Kyse on sen toteuttamisesta ja tarvittavan tuen saamisesta. Kustannuksia syntyy myös siitä, että tiloja täytyy ylläpitää ja korjata. Myös oikeusjutut, joita on käyty, veivät voimia. Toisia asukkaita ei saa millään mukaan yhteisiin toimintoihin, vaikka jotkut niihin osallistuvatkin. Vaikka taloudellisia ja muitakin hankaluuksia on koettu, myönteistä on ollut se, että moni asukas on kyennyt lähtemään omaan elämäänsä, tämä on aina niitä ilahduttavia tapahtumia. Merkittävä asia kokonaisuudessaan on se, että yhdistyksellä on yli 30 päihdeongelmaisille tarkoitettua asuntoa käytössä. Kuiville Pyrkivien toimintaan Hannu Kylmänen toivoo vielä enemmän sosiaalिकentän apua.¹⁷⁵

Tärkeä kysymys asukasvalinnoissa on se, mihin vedetään raja, otetaanko esim. vankilasta palaavia tai maksuhäiriöisiä asukkaita. Tervatikan tilapäisen kriisiasunnon kunta kustansi. Joskus puheenjohtaja joutui asukkaan uhkailun kohteeksi. Sellaisessa tilanteessa pitää säilyttää maltti ja neuvokkuus. Kerran asukas uhkaili ”nyrkit suorina”. Silloin Hannu Kylmänen aktiivisena paini-ihmisenä näytti verkkapuserostaan Vaajakosken Kuohon (painiseura) tunnuskuvaa, mikä kummasti rauhoitti tilanteen. Kuiville Pyrkivien asukaskunta on Hannu Kylmäsen mukaan sellaista väkeä, ettei sitä auta hyysätä tai pelätä. Hannu Kylmänen painottaa erityisesti monipuolista yhteistyön kehittämistä ja verkottumista.

Hänen puheenjohtajakaudellaan aloitettiin yhteistyö myös Katulähetyksen ja Su-vanto ry:n kanssa ja otettiin yhteyttä Päihdesäätiöön. Tässä auttoivat myös aiempien vuosien yhteydet, ei tarvinnut tulla ihan tuntemattomuudesta, kun oli jo aikaisempaa verkkoa. Sininauhaliittoon, josta yhdistys oli eronnut vuonna 1989, liitettiin uudestaan, sillä Sininauhaliitolla oli monenlaista osaamista. Sitä kautta voitiin saada vaikutusmahdollisuutta ja apuakin. Verkostot ovat tärkeitä ja myös yhteistyö Kan -kodin kanssa lähti liikkeelle erään tutun henkilön yhteydenotosta. Yhteyksiä seurakuntiin tarvitaan. Tärkeä merkitys oli silläkin, että kunnan sosiaalityöntekijät olivat tuttuja. Niin ikään yhteistoimintasopimus poliisin kanssa on tarpeellinen. Oli myös mukava lopettaa

oma puheenjohtajakausi, kertoo Hannu Kylmänen, kun tuttu mies, Armas Laatinen, jatkoi tehtävässä ja kun Katulähetyksen talouspäällikkö saatiin mukaan yhdistyksen taloudenpitäjäksi.¹⁷⁶

Toiminnan linjoja ja elämän ääniä

Vuoden 2000 toimintakertomuksen mukaan Kuivalan, Tervatikan ja Pohjanperän asukkaita sekä avopalvelukeskuksen asiakkaita on pyritty tukemaan kunkin tarpeiden mukaan.¹⁷⁷ Vuoden aikana Kuiville Pyrkivien tiloissa oli järjestetty viikoittain erilaisia tilaisuuksia. AA-ryhmät kokoontuivat viidesti viikossa ja Elämäkatsomuksellinen ryhmä kerran viikossa. Yhdistyksen toimintaan kuului myös palveleva puhelin, jolla oli käytössään kolme numeroa. Lisäksi kaikissa yhdistyksen asumisyksiköissä oli hyvin varustetut askartelutilat. Erityisen ilahduttavana toimintakertomuksessa pidetään sitä, että asukkaat olivat ryhtyneet pohtimaan keskenään, miten he voisivat omaehtoisesti virittää erilaisia harrastuksia ja toimintoja.¹⁷⁸

Vuoden 2002 toimintakertomuksen mukaan Tervatikka oli tarjonnut tilat myös seurakunnan pitämälle lapsikerholle kahdesti viikossa kevätkauden aikana. Kiinteistöt olivat tarjonneet mahdollisuuden myös 2-3:lle yhdyskuntapalvelun suorittajalle. Kuitenkin Kuivalan 13 asunnosta oli jouduttu tilikauden aikana pitämään tyhjiään yli puolet. Asukkaiden aiheuttamien häiriöiden takia heitä jouduttiin häätämään pois alueen rauhoittamiseksi. Uusia vuokralaisia on asuntoihin otettu harkiten, että asuinalueen maine paranisi.¹⁷⁹

Hyvän kuvan yhdistyksen toiminnan suuntalinjoista antaa vuoden 2003 toimintasuunnitelma. Asuntojen vuokraus raittiuteen pyrkiville ja jo raitistuneille oli edelleen yhdistyksen päätarkoitus. Edelleen painotetaan kaikissa kolmessa yksikössä olevia asukkaiden toimintamahdollisuuksia. Taloissa oli ryhmätilat, joiden tarkoituksena oli palvella asukkaiden ohella myös ympäristössä asuvien tarpeita. Pohjanperän avopalvelukeskuksessa (93 neliötä) kokoontuvat AA-ryhmät kolmesti viikossa, elämäkatsomusryhmä kerran viikossa, maaseurakunnan järjestämä keskusteluryhmä kerran viikossa. Askartelutilassa on tärkeimmät puusepän työalan koneet ja laitteet.¹⁸⁰ Asukkaiden kokouksessa marraskuussa 2003 tuotiin esille askartelutilan käyttö. Joitakin asukkaita häiritsi verstaalta tuleva äänekkäiden koneiden käyttö myöhään illalla. Jotkut asukkaat olivat myös valittaneet, etteivät pääse haluamaansa aikana askartelutilaan, koska eivät saa avainta.¹⁸¹ Askartelutila oli siis aktiivisessa käytössä.

Toimintasuunnitelman (2003) mukaan Kuivalan pohjakerroksessa on hyvin varustettu metallialan työpaja, joka tarjoaa mahdollisuudet metallialan askarteluun. Tervatikan askartelutilassa on myös puusepän työalaan kuuluvia koneita ja välineitä. Myös Kuivalassa ja Tervatikassa tulevat edelleen toimimaan AA-, elämäkatsomukselliset ja hengelliset ryhmät. Maaseurakunta ja eri järjestöt tulevat edelleen järjestämään tilaisuuksia talojen tiloissa. Suunnitelmissa oli myös erityisen päihdetyöntekijän palkkaaminen

asukkaiden tueksi. Kuivalan imagon parantamista jatketaan sekä Pohjanperän ja Tervatikan valvontaa tehostetaan asukkaiden ja asuinalueen viihtyvyyden parantamiseksi.¹⁸² Viihtyvyyttä lisäävät myös yhteiset juhlat ja tapahtumat, kuten yhdistyksen tarjoama joululounas asukkaalleen ja ainakin vuonna 2006 kukin vuokratalo sai päättää luonaan ajankohdan. Vuonna 2008 Yhdistyksen joulujuhlaan Pohjanperällä osallistuivat myös Kuivalan asukkaat ja Tervatikassa vietettiin oma joulujuhla.¹⁸³ Myös mahdollisuuksia hengelliseen rakentumiseen on ollut tarjolla. Esimerkiksi Pohjanperällä on kokoonnutunut Raamattupiiri, jota on vetänyt diakoni Juha Lappi. Osallistuminen ei ole ollut määrällisesti runsasta mutta jokunen asukas on piiriin löytynyt. Seuraavassa on kuvaus hengellisestä tapahtumasta, jota Seppo Riikonen oli järjestämässä.¹⁸⁴

Vain muutamia miehiä on kokoontunut Jyskän kirkon saliin. Pastori Hannu Huttunen on kutsuttu pitämään hartaustilaisuus. Tilanne on henkilökohtainen ja syvä. Sanat tulevat kohti, tuntuu, että ne kaikessa rauhallisuudessaan puhuttelevat jokaista henkilökohtaisesti. Tällaista ei voi kokea ihmispaljoudessa. Miehet kuuntelevat keskittyneesti ja hiljaa, rukous ja virsi, kaikki tulee lähelle, syvälle sydämeen. Hiljaa nautitaan ehtoollinen. Henkilökohtaisuus on käsin kosketeltava. Tämä on minua varten. Keskustellaan vielä kahvikupin äärellä - lähetysmatkoista, kulttuureista, konserteista. Jokin jää soimaan, voimaksi elämän arkeen.

Vaikka toiminnallisuudella ei 2000-luvulla ole ollut samaa sijaa kuin edellisellä vuosikymmenellä, osoittavat dokumentit ja myös haastattelut, että toiminnallisuutta vielä löytyy. Se on kuitenkin huomattavasti pienimuotoisempaa kuin aiemmin. Halukkaita retkille, verstastöihin, tilaisuuksiin on nyt aiempaa vähemmän.

Asumisen ongelmia

Kuiville Pyrkivien yhdistys työskentelee sellaisten ihmisten ja ilmiöiden parissa, että asumisen ongelmia väistämättä esiintyy. Ne ikään kuin kuuluvat asiaan. Yhdistyksen tarkoituksena on asuntotoiminnan kautta auttaa raittiuteen pyrkiviä ja jo raitistuneita päihdeongelmaisia ihmisiä ja luoda heille mahdollisuuksia kasvuun ja tasapainoiseen elämään. Monen asukkaan lähtökohtatilanne ei ole helppo ja päihdeongelman lisäksi taustalla voi olla muitakin vaikeuksia. Työ on haastavaa ja asumisen häiriöt tavallisia.

Yhdistyksen hallitus joutuu tekemään asumissuhteita koskevia päätöksiä, hyväksymään uusia asukkaita, antamaan varoituksia ja tarvittaessa myös häättöjä. Esimerkiksi elokuussa 2003 hallitus antoi kahdelle Tervatikan asukkaalle kirjallisen huomautuksen alkoholin käytöstä piha-alueella, hyväksyi yhden asukkaan määräaikaisen vuokrasopimuksen. Yhdelle Pohjanperän asukkaalle annettiin häättö, mutta häättöpäivää siirrettiin asukkaan hoito-ohjelman toteuttamiseksi. Asiasta neuvoteltiin sosiaalityöntekijän kanssa. Yksi vuokrasopimus purettiin, koska vuokralainen ei ollut korjannut särkemäänsä ikkunaa. Kuivalan neljälle asukkaalle annettiin kirjalliset varoitukset. Kahden asukkaan vuokrasopimusta jatkettiin. Todettiin myös, että Kuivalan tyhjiin asuntoihin ei voitu valita

ketään hakijoista vuokralaisiksi.¹⁸⁵

Toisalta Kuiville Pyrkivien asunnoissa asuu ihmisiä, joille häiritsevä käytös tai päihteet eivät ole ongelma. Asukkaiden väliset kiistat ja sanailut eivät ole tavattomia ja joskus asumisen rauhaa toivova asukas lähestyy yhdistyksen hallitusta tilanteen selvittämiseksi. Seuraavassa on ote tällaisesta häirityksi tulleen asukkaan kirjeestä.¹⁸⁶

”Seinän takaa kuuluu räiskettä, tuoleja ja ovia paiskotaan ilmeisen tarkoituksellisesti. Seinän takaa kuuluu ärhenteilyä ja räjäyttämistä. Jos menen omalle parvekkeelleni, niin [häiritsijän] parvekkeen ovi avautuu kuin käskystä ja haukkuminen alkaa: ”Mitä minua vainoot” Satelee nimityksiä ”paska” ja ”kusihousu” ja viittauksia sian sukupuolielimiin. Joskus tuntuu suorastaan vastenmieliseltä tulla työstä kotiin. Kesäaikana [häiritsijä] istuu portaallaan parkkialueen puolella ja ”vittuilee” minulle. Asuminen on väitellen muodostunut vastenmieliseksi.”

Joskus erimielisyyksiä on syntynyt asumissuhteen jatkamisesta. Häiriötä aiheuttanut asukas on voinut katsoa, ettei hän ole häirinnyt ympäristöä varoituksen arvoisesti. Hän on voinut laatia vastineen yhdistyksen hallitukselle. Asukkaan saama kirjallinen varoitus on merkki siitä, että käyttäytymistä on muutettava. Varoituksiin, asumisen jatkumiseen ja häätöihin on usein liittynyt runsaasti dramatiikka.

Joskus myös ympäristön asukkaat saattoivat lähettää kirjeen yhdistyksen hallitukselle häiriötä aiheuttavien asukkaiden vuoksi. Keväällä 2004 Kuivalan lähinaapurit osoittivat valituskirjelmän yhdistyksen hallitukselle talossa asuvien ihmisten kovaäänisen, häiritsevän, juopottelevan ja huonotapaisen elämän vuoksi. Valituksen mukaan on ollut vastuutonta, että tällainen alkoholin, huumeiden ja muiden päihdeaineiden asuntoyksikkö on perustettu rauhalliselle asuinalueelle. Asukkaat vaativat yhdistykseltä toimenpiteitä ja selvityksen jatkosuunnitelmista.¹⁸⁷ Asukkaat olivat huomauttaneet asiasta jo vuonna 2002, joka johti yhdistyksen taholta Kuivalan imagon parantamispyrkimyksiin.¹⁸⁸

Kuivalan tilanteessa tapahtui muutos, kun joulukuussa 2004 aloitettiin yhteistyö Kristillisen alkoholisti- ja narkomaanityö ry:n kanssa (KAN kontaktikotitoiminta). Tilanne Kaunisharjussa alkoi rauhoittua ja vuoden 2005 toimintakertomuksessa todetaan Kuivalan naapuruston olleen tyytyväinen asuinalueen rauhoittumiseen.¹⁸⁹ Alkuvuodesta 2011 Pohjanperän rivitalon asukas piti paikkaa muuten rauhallisena asuinympäristönä, mutta häiriötä oli aiheuttanut autoralli talon pihamaalla. Lisäksi WC-pönttöjen tiivisteet vuosivat ja aiheuttivat yöllä turhia huuhteluäänä. ¹⁹⁰ Saman vuoden keväällä myös Tervatikassa havaittiin päihtymisen aiheuttamaa häiriötä, johon puututtiin. Jo aiemmin naapuritalon asukas oli pyytänyt ”näkösuoja-aitaa”, kun meno oli välillä hurjaa ja karkasi naapurinkin puolelle.¹⁹¹

Säännöistä huolimatta päihteiden käyttöön ja muihinkin häiriötekijöihin liittyvät asiat näyttävät aika ajoin ilmenevän yhdistyksen kiinteistöissä ja piha-alueilla. Häiriötä oli 1980 - 1990-luvuillakin, mutta yhdistyksessä pitempään mukana olevien haastatteluista kävi ilmi, että tilanteet ovat viime vuosina muuttuneet entistä haastavammiksi monimuotoisine ongelmineen. Monet ongelmat vaativat yhä vahvempaa ammatillista suuntautumista, erityistietämystä ja työntekijöiden paikalla oloa. Samalla yhdistyksen työntekijöiden on ollut yhä vaikeampi puuttua tehokkaasti epäkohtiin.

Asumisen ongelmia syntyy myös kiinteistöjen kulumisen ja laitteiden rikkoutumisen vuoksi. Asuminen kuluttaa asuntoja ja siksi niihin joudutaan tekemään normaaleja ylläpito-, korjaus- ja uudistustöitä. Laitteita myös rikkoutuu ja ne on uusittava. Korjaus- ja uudistamiskustannukset ovat huomattava menoerä yhdistykselle. Asuntojen korjaukseen tarvittavan rahoituksen hankkimiseksi on yhdistyksen puheenjohtaja, Hannu Kylmänen, vaikuttanut merkittävästi. Joskus kiinteistöihin ja irtaimistoon kohdistuu tahallista ilkeävaltaa, mikä vaatii selvittelyä.

Talonhoitaja kertoo työstään

Pitkän uran Kuiville Pyrkivien talonhoitajana sekä yhdistyksen hallituksessa on tehnyt Jorma Kuusisto, joka sai uudesta Tervatikan rivitalosta ”iskemättömän” huoneen yksikön valmistuessa vuonna 1991. Jo sitä ennen kuivaa asumista oli takana Halmekadun (Kyökatu) Intiaanikylässä, josta tuossa vaiheessa oli juuri tullut Jyväskylän Katuläheyyksen yksikkö. Vuonna 1994 Jorma Kuusisto aloitti Tervatikan talonhoitajana yhdessä Simo Ristolan kanssa. Kun sitten Simo muutti Pohjanperän uuteen rivitaloon (1997), jäi hän yksin Tervatikan talonhoitajaksi.

Kunnallisteknisenä ammattimiehenä Kuusisto on tehnyt talonhoitajan tehtäviä pääasiassa vapaaehtois pohjalta. Hän on käynyt normaalityöissä talon ulkopuolella. Välillä on tullut asumista myös muualla, mutta 2000-luvulla hän on ehtinyt hoitaa vuosia talonhoitajan tehtäviä myös Pohjanperällä ja Kuivalassa. Viimeksi mainitussa yksikössä hän on työskennellyt vuodesta 2009 lähtien.

”Kun itse raitistu, niin olen halunnut olla jollain tavalla avuksi”, hän sanoo. Monia yleisasiota talonhoitajan täytyy tehdä, ensinnäkin, että saa pysymään asunnot ja asukkaat järjestyksessä. Valvonta on siinä samalla. Myös kiinteistön korjaukset ja erilaiset hankinnat ja ostot ovat kuuluneet työhön. ”Simo oli pätevä ihminen ja käsitteli alkoholisteja taitavasti”. Simo hoiti AA ryhmiä. Paljon tehtiin yhteistyötä. Simo painotti, että asunnot oli tarkoitettu raittiuteen pyrkiville ja raitistuneille alkoholisteille, kertoo Jorma Kuusisto.

Talonhoitajan työn yksi vaikea puoli koskee häättöjä, kun on joutunut viemään asukkaalle paperit, sydän kylmänä seisomaan oven takana. Kuiville Pyrkivien toiminta ei enää ole niin kuin alun perin, niin kuin se on tarkoitettu raittiuteen pyrkiville ja jo raitistuneille alkoholisteille. Huume- ja linnaporukka on kaikkein hankalin. Heidän kanssaan toimittaessa tarvitaan erityistä ammattikokemusta. Siksi olisi kiinnitettävä huomiota asukasvalintaan, joka ei ole nyt kunnossa. Asukkaiksi valikoituu Kuiville Pyrkivien voimavaroihin nähden liian vaikeita tapauksia. Asukkaan aiempaa asumishistoriaa tulisi tuntea. Aina ei siitä saada riittävästi tietoa yhdistykseen, mutta ihmiselle on vain asunto löydettävä. Toisaalta joskus erittäin sopivalta vaikuttava henkilö osoittautuuakin päinvastaiseksi. Kun alkoholisoituminen menee yhden pykälän yli, ihminen ei pidä enää mitään väliä asioistaan. Tällainen henkilö ei selviä Kuiville Pyrkivien

asunnoissa. Tällaisia asukkaita varten pitäisi olla ympärivuorokautinen valvonta. Koska kyse on aravavuokra-asunnosta, niin puhalluttaminen ei täällä onnistu. Tilanteen hankaloitumisen syyksi Jorma Kuusisto näkee muutokset lainsäädännössä. Jatkuvasti häiriöitä aiheuttavaa asukasta ei saada riittävän nopeasti pois asunnostaan. Joudutaan oikeuskäsittelyihin ja se vie aikaa ja vuokratästejä kertyy. Ennen häiriöitä aiheuttaneen asukkaan häätäminen onnistui helpommin. Raitistuminen näissä asunnoissa on ollut harvinaista ja moni on korjattu pois kuoleman kautta. Kuolleen asukkaan löytäminen asunnostaan on erikoinen tunne, kertoo Jorma Kuusisto.

Talonhoitaja joutuu kohtaamaan työssään myös tämän todellisuuden. Työn haasteet ovat nykyään niin suuret, että Kuiville Pyrkivien resurssit eivät ehkä riitä tulevaisuudessa, sanoo Jorma Kuusisto. Asukasmateriaali ei enää pysy käsissä. Toinen merkittävä seikka on vapaaehtoistyöntekijöiden puute. Työn tekemisen puitteet ovat tulleet sellaisiksi, että vapaaehtoistyöntekijöiksi ei kannata lähteä. 1990-luvulla heitä vielä löytyi. Erilaisia toimintamahdollisuuksia käyttää noin 25 – 30 % asukkaista. Osanotto retkille on vähäistä. Vaikka monenlaisia vaikeuksia on työhön sisältynyt, niin ihan mielenkiintoista se on ollut, seurata ihmisten elämän kulkua, sanoo pitkän linjan talonhoitaja.¹⁹²

Asukastoimikunta ja asukaskokoukset

Asukaskokoukset ja asukastoimikunnat ovat Kuiville Pyrkivien yksiköissä tärkeä asukkaiden vaikuttamisen kanava. Vuosien aikana kokoukset ja toimikunnat ovat toimineet enemmän tai vähemmän aktiivisesti. Joskus asukastoimikunta on ollut hyvin aktiivinen. Esimerkiksi Tervatikan asukastoimikunta lähestyi kirjeellä yhdistyksen hallitusta heinäkuussa 2000. Asukastoimikunta oli hakenut toiminta-avustusta maalaiskunnan kunnanhallitukselta, mutta kielteisen päätöksen vuoksi aikoi nyt rahoittaa toimintansa muulla tavoin. Nyt toimikunta halusi laajentaa keittiötilaa paremmin yhteiseen käyttöön sopivaksi. Toimikunta esitti yhdistyksen hallitukselle, että kattoantenni voitaisiin myydä, sillä se oli kaapeliverkon vuoksi käynyt tarpeettomaksi. Tervatikassa toimi jo soppakerho, johon hallituksen jäsenet olivat saaneet tutustua kesäkuussa.¹⁹³ Asukastoimikunta saattoi puuttua myös yhteiseen järjestyksenpitoon. Heinäkuussa 2000 Kuivalan asukastoimikunta antoi ohjeita askartelutilan (verstaan) käytöstä ja huomautti sääntöjen rikkomisesta, ja antoi henkilölle toistaiseksi tilan käyttökiellon.¹⁹⁴ Asukastoimikunta saattoi esittää myös yksityiskohtaisia korjausehdotuksia tiloihin, mahdollisia hankintoja ja tilojen käyttöä koskevia ohjeita.¹⁹⁵

Joskus asumisyksikön asukkaat saattoivat kokouksessaan laatia yhteisen tiedotteen. Eräässä tällaisessa päiväämättömässä yhteisessä tiedotteessa todetaan asuntojen tarkoitus ja toivotaan talojen säilymistä rauhallisina ja kodikkaina asuinpaikkoina niille, jotka haluavat parantaa elämänsä laatua.¹⁹⁶ Asukkaat toivovat, että taloissa noudatettaisiin vapaaehtoisesti päihteistä ja huumeista vapaata elämäntapaa. Todetaan myös, että Jyväskylän maalaiskunnassa on luvuton määrä asuntoja, joissa päihteiden käyttö on yleistä ja elämän laatu sen mukaista. ”Pidettäköön Kuivala, Tervatika ja Pohjanmpe-

rä harvinaisina vaihtoehtoina paremman elämän laadun tavoittamiseksi.”¹⁹⁷ Joskus jouduttiin varsin perusteellisiin selvittelyihin ja asukkaiden poistamiseen yhteisöstä.

Usein asiat olivat varsin käytännöllisiä. Esimerkiksi asukaskokouksessa heinäkuussa 2004 esitettiin, että talokohtaisia palaveria pidettäisiin kuukausittain, jolloin asukkaat saisivat paremmin tuoda esille mielipiteensä asumisestaan. Osanottajat kannattivat esitystä. Esille tuotiin myös Tervatikan astiakaappien huonokuntoisuus. Asia päätettiin tarkistaa ja korjata mahdolliset viat. Esitettiin myös, että Pohjanperän toimintaraha eriytettäisiin päiväkeskuksen rahoista.¹⁹⁸

Asukkaat saattoivat valita kokouksessaan myös valvojan, jonka tehtävänä oli asukkaiden puolesta seurata talouden ja hallinnon hoitoa. Maaliskuussa 2000 Kuivalan, Tervatikan ja Pohjanperän asukkaiden kokous valitsi Heikki Aarnin tällaiseksi valvojaksi. Hänet oli valittu tehtävään jo edellisenäkin vuonna.¹⁹⁹ Asukkaiden pääsy vaikuttamaan on koettu jatkuvasti tärkeäksi ja vuoden 2011 toimintasuunnitelmassa asukastoimikuntien kehittymistä pyritään edistämään.²⁰⁰

Yhteistyösuhteet kehittyvät

Kuiville Pyrkivien Tuki on toimintansa alkuvaiheista asti etsinyt aktiivisesti yhteistyökumppaneita ja sitä kautta tukea toiminnalleen. Jyväskylän maalaiskunta ja kaupunki, maa- ja kaupunkiseurakunta, tuomiokapituli, RAY, asunto- ja sosiaalihalitus ovat olleet välttämättömiä kumppaneita. Uudelle vuosituhannelle tultaessa yhteistyösuhteita on pyritty määrätietoisesti kehittämään.

Vuoden 2000 toimintakertomuksen mukaan yhteistyötä tehtiin Jyväskylän maalaiskunnan sosiaali- ja terveystoimen sekä terveyskeskusten, mielenterveystoimistojen, A-klinikan, kriminaalihuoltoyhdistyksen sekä Jyväskylän maaseurakunnan kanssa. Maaseurakunnan erityistyöntekijä oli ollut sekä asukkaiden että yhdistyksen toiminnan tukena. Hän oli järjestänyt tilaisuuksia viikoittain avopalvelukeskuksessa. Yhteistyömahdollisuuksien kartoitus oli aloitettu Jyväskylän Katulähetyksen ja Vaajakosken Suvanto ry:n kanssa.²⁰¹ Verkottumista ja yhteistyösuhteiden monipuolista rakentamista painotti voimakkaasti yhdistyksen puheenjohtaja, Hannu Kylmänen, jonka pitkäaikainen toiminta ja kokemus erilaisissa luottamustehtävissä koituivat yhdistyksen hyväksi.

Yhteistyömahdollisuuksien etsiminen Jyväskylän Katulähetys ry:n kanssa johti siihen, että Katulähetyksen talouspäällikkö Erja Moisio otti hoitaakseen myös Kuiville Pyrkivien talousasiat. Maaliskuussa 2008 hyväksyttiin toistaiseksi Katulähetyksen sopimus sosiaalisesta isännöinnistä ja pienistä toimistotöistä ja myöhemmin Katulähetyksen työntekijä, Seppo Riikonen, alkoi hoitaa myös Kuiville Pyrkivien työntekijän tehtäviä.²⁰² Kevästä 2011 lähtien Kuiville Pyrkivien työntekijänä on toiminut Nina Norring. Vaajakosken Suvanto ry, joka järjestää aktivoivaa päivätoimintaa ehkäisemään päihde- ja syrjäytymishaittoja, on niin ikään tullut mukaan yhteistyökuviin. Kuiville Pyrkivien nykyinen puheenjohtaja, Armas Laatinen, toimii myös Suvanto

ry:n hallituksen puheenjohtajana ja Suvanto ry:n toiminnanjohtaja, Kari Lahti, istuu myös Kuiville Pyrkivien hallituksessa yhdistyksen varapuheenjohtajana. Yhteisyyttä koetaan myös ruohonjuuritasolla ja varsinkin Vaajakosken Suvanto on tärkeä kohtaamispaikka monille. Suvannon päivätoiminta on voinut tarjota palvelujaan Kuiville Pyrkivien asukkaille ja toisaalta asuntoa tarvitseva Suvannon asukas on voinut kääntyä Kuiville Pyrkivien puoleen. Yhteistoiminta parina kolmena viime vuotena on ollut sangen tiivistä.²⁰³ Näin Jyvässeudulla on tapahtunut verkottumista kolmannen sektorin toimijoiden piirissä. Kuiville Pyrkivien tuella on ollut edustaja myös Jyväskylän seudun Päihdepalvelusäätiön valtuuskunnassa.

Merkittävä yhteistyökumppani vuodesta 2004 lähtien on ollut myös Kristillinen Alkoholisti- ja Narkomaanityö ry (Kan kontaktikotitoiminta). Yhteistyön tuloksena Kuivalan yksikköä vuosituhannen alkupuolella vaivanneet vakavat häiriöt loppuivat. Asukasvalinnoissa kuultiin Kan kodin toimihenkilöitä, jotka olivat myös tukena asukkaille heidän ongelmissaan. Kan kodin asukkaat auttoivat myös Kuivalan pienissä korjaustöissä ja Kan kodin työntekijät hoitivat myös Kuivalan talonhoitajan tehtävät.²⁰⁴ Kan kodin valvojina toimivat aluksi Ari ja Marja Hakkarainen, sitten Ari Saatola. Vuoden 2006 kesä-joulukuun aikana yhteistyö oli keskeytyksissä home-epäilyjen vuoksi. mutta jatkui vuoden 2007 alusta lähtien.²⁰⁵ Vuodesta 2007 lähtien Kan kodin vastaavana työntekijänä on toiminut Sakari Pihlaja. Ohjaajina toimivat Risto ja Riitta-Leena Huttunen.

Samaan yhteistyötä ja verkottumista painottavaan kehitykseen kuuluu myös yhdistyksen päätös Sininauhaliiton jäsenyyden hakemisesta maaliskuussa 2004. Yhdistyksessä oivallettiin, että monipuoliset yhteistyösuhteet ja yhteydet lisäävät vaikuttamisen mahdollisuuksia ja työn näköaloja. Tuolloin kuului vielä joitakin vastustavia ääniä, mutta myös vuoden 2004 vuosikokous hyväksyi hallituksen linjauksen.²⁰⁶

Jäsenyyden uudistaminen oli kuitenkin pitempiäaikainen prosessi ja vuoden 2006 vuosikokouksessa päätettiin tehdä tarvittavat muutokset yhdistyksen sääntöihin haettaessa liiton jäsenyyttä. Tammikuussa 2009 päätettiin yksimielisesti hakea Sininauhaliiton jäsenyyttä voimassa olevilla säännöillä.²⁰⁷ Sininauhaliiton hallituksen hyväksymispäätöksestä 28.5.2009 käy ilmi, että Kuiville Pyrkivien Tuki ry tekee yhteistyötä Sininauhaliiton jäsenjärjestöjen, Kan ry:n, Jyväskylän Katulähetyksen, Vaajakosken Suvannon sekä Jyväskylän seurakunnan kanssa. Lisäksi yhdistys suhtautui myönteisesti kaikkeen diakoniseen, hengelliseen ja sosiaaliseen toimintaan, missä päihdeongelmaisia ihmisiä ohjataan raittiuteen.²⁰⁸ Liiton jäsenyyden palauttaminen merkitsi samalla palaamista yhdistyksen juurille. Kuiville Pyrkivien Tuki ry oli toisaalta sitoutumaton, mutta kuitenkin yleiskristillisiä arvoja kunnioittava käytännön auttamistyötä tekevä yhdistys.

Vuoden 2010 vuosikertomus mainitsee yhteistyökumppaneina seuraavat tahot: Jyväskylän kaupungin sosiaali- ja terveystoimi, mielenterveystoimisto, Rikosseuraamusvirasto, Keski-Suomen Päihdepalvelusäätiö, Tekevä Säätiö, Jyväskylän seurakunta, Vaajakosken Suvanto ry, Jyväskylän Katulähetys ry, Kan-koti, Jyväskylän kaupungin asumisneuvoja, Jyväskylän Turvanen turvakoti, Sininauhaliitto, AA-yhdistys.²⁰⁹

Armas Laatinen – pitkän linjan yhdistysveteraani puheenjohtajana

Armas Laatinen valittiin Kuiville Pyrkivien puheenjohtajaksi vuoden 2008 vuosikokouksessa. Varapuheenjohtajaksi hänet oli valittu jo maaliskuussa 1989 ja hallituksen jäseneksi maaliskuussa 1983. Sitä ennen hän jo osallistui Kuiville Pyrkivien kokoontumisiin. Erityisesti noilta varhaisvuosilta ovat jääneet mieleen kaupunginkirjaston kahvion kokoushuoneessa pidetyt kokoontumiset. Armas Laatinen on pisimpään yhtäjaksoisesti (vuotta 1995 lukuun ottamatta) Kuiville Pyrkivien hallituksessa istunut henkilö. Käsillä olevaa historiikkia kirjoitettaessa hallitusvuosia oli kertynyt jo runsaat 27, mikä antaa erinomaisen näköalapaikan yhdistyksen vaiheisiin.

Armas Laatinen.

Hallituksen työskentelyyn maalaiskunnan sosiaalityöntekijänä (nyt jo eläkkeellä) työskennellyt Armas Laatinen on tuonut oman sosiaalialan asiantuntemuksensa, mutta on ehtinyt istua kokouksissa myös maaseurakunnan edustajana. Hän kuuluu niihin yhdistyksen sitkeisiin vastuunkantajiin, jotka voimavarojaan säästämättä olivat toteuttamassa yhdistyksen ensimmäistä rivitalohanketta Vaajakosken Kaunisharjuun. 1990-luvulla yhdistyksen uusien asumisyksiköiden myötä toiminta laajeni kovasti, mutta omia rahojaan ei enää tarvinnut laittaa likoon. Kuivalan rakentamisen aikoina Armas Laatinen ajatteli, että loppuun asti on taistelu käytävä. Me ymmärsimme, että Simon idea oli hyvä, olimme suorastaan fanaattisia, kertoo Armas Laatinen Kuivalan rakentamiseen liittyneistä vaiheista. Suurin paine oli tietysti niillä takaajilla, joilla oli omaisuus.

Ensimmäiset kosketuksensa Kuiville Pyrkivien yhdistykseen Armas Laatinen kertoo saaneensa maalaiskunnan toisen sosiaalityöntekijän ja Kuiville Pyrkivien veteraanin, Keijo Passin, kautta. Keijo pyysi Kuiville Pyrkivien kokoukseen. Myös yhdistyksen perustavasta kokouksesta Armas Laatinen oli tietoinen, vaikka ei päässytkään mukaan. ”Kokonaisuus pitää hallita”, hän sanoo ja viittaa siihen, ettei koe olleensa mukana Kuiville Pyrkivien toiminnassa millään maalaiskunnan mandaatilla, vaan aidosti ja kokonaan yhdistyksen jäsenenä. Asioissa pitää nähdä myönteiset puolet, hän korostaa, vaikka arvostelukin on paikallaan silloin, kun se on aiheellista. Taustatyötä on täytynyt tehdä asioiden eteen paljon ja sosiaalityöntekijän ammatti-

asemasta on ollut apua. Kuiville Pyrkivien yksiköiden sijainti varsin kaukana toisistaan ei ole ongelma. Omalla alueella on kunkin hyvä asua, kun vain talonhoitaja kykenee hoitamaan työnsä. Näin myös Simo ajatteli. Armas Laatinen ajattelee olleensa yhdistyksessä tasapainottavana tekijänä, ikään kuin kiistelevien osapuolten välissä, sillä aika ajoin on yhdistyksessä ollut asioista erilaisia näkemyksiä ja kovaakin kiistaa. Vastakkainasettelut ovat joskus johtuneet myös vääristä tiedoista, joita hän on joutunut oikaisemaan. Armas on kokenut, että hallitus on koko ajan tukenut Simon yhteisöllisyyden ajatusta, vaikka tilanteet erityisesti 2000-luvulla ovat muuttuneet aiempaa vaikeammiksi. 1980-luku oli yhdistyksessä yhteisöllisyyden aikaa. Aika oli silloin otollisempi ja asukasaines terveempää ja helpompaa. Moni koki saavansa Kuiville Pyrkiviltä oman asunnon, kokivat sen kodikseen ja sen mukaisesti huolehtivat ympäristöstään. Tervatikan ja Pohjanperän valmistuessa Simo muutti aina uuteen yksikköön, mikä oli tärkeää. Näin ei ole enää. Näkökulma on nyt vaativuudessaan toinen, kertoo yhdistyksen pitkän linjan veteraani. Nyt vaaditaan palveluja: ”Minulle, heti, kaikki”

Asiakasaines on muuttunut sillä tavoin, että tarvitaan entistä enemmän ammatillista tukea ja sitä olisi oltava riittävästi. Asunnoissa asuu monia ihmisiä, joiden ongelmat ovat niin suuria, että yksin asuminen on liian vaikeaa. Ongelmat ovat moninaisia. Nykyisessä toimintaympäristössä yhteistyö on tavattoman tärkeää. Yhdistys pysyy itsenäisenäkin ja tulee toimeen, jos se sitä haluaa, mutta tulevaisuudessa yhteistyöstä on suurta hyötyä päihdeongelmaisten asumisen parissa työskenteleville järjestöille. Tulevaisuus voi olla sellainenkin, että nämä kolmannen sektorin asukasyhteisöt tulevat kaikki Sininauhasäätiön alle, ennakoi puheenjohtaja tulevaisuutta. Paljon riippuu rahoituksesta, yhteiskunnan tilanteesta ja asukasaineksen vaikeudesta. Kunnat eivät pysty huolehtimaan näistä asumistarpeista.

Jyväskylästä tulee Kuiville Pyrkivien kotipaikka

Yhdistyksen ensimmäiset tonttivarauhakemukset oli osoitettu Jyväskylän kaupungille. Kun tonttia ei sieltä saatu, käännettiin Jyväskylän maalaiskunnan puoleen, joka suhtautui asiaan suopeammin. Näin yhdistyksen toimialueeksi tuli Jyväskylän maalaiskunta. Vuoden 2009 alusta voimaan tulleen Jyväskylän kaupungin, maalaiskunnan sekä Korpilahden kuntaliitoksen myötä Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kotipaikaksi tuli Jyväskylän kaupunki. Näin oli toteutunut yhdistyksen ensimmäisten veteraanien toive, että yhdistyksen yksiköitä sijaitsisi myös Jyväskylän kaupungin alueella. Alueliitoksen myötä yhdistyksen kaikki yksiköt sijaitsivat nyt Jyväskylän kaupungissa. Kuntafuusion vuoksi täytyi muuttaa myös yhdistyksen sääntöjä, sillä yhdistyksen toimialue oli nyt Jyväskylän kaupunki.²¹⁰

Maalaiskunnan sijalle keskeiseksi neuvottelukumppaniksi tuli Jyväskylän kaupunki. Helmikuussa 2009 päätettiin valtuuttaa Armas Laatinen, Keijo Passi ja Hannu Kyl-

mänen neuvottelemaan kaupungin kanssa tehtävän ostopalvelusopimuksen sisällöstä päihdeongelmaisten asumispalveluiden tuottamiseksi. Päätettiin sopia samassa neuvottelussa kaupungin edustuksesta yhdistyksen hallituksessa.²¹¹ Syyskuussa 2010 saapui kutsuttuna vieraana yhdistyksen hallituksen kokoukseen kaupungin henkilöstöjohtaja, Anssi Niemelä. Kokouksessa syvennettiin puolin ja toisin tietoisuutta niin yhdistyksen kuin kaupunginkin suunnitelmista sosiaalisektorilla. Niemelä kertoi uudesta Sovatek-säätiöstä. Yhdistyksellä on varajäsenen paikka Sovatekin hallituksessa. Paikalle valittiin Keijo Passi.²¹² Jo lokakuussa 2009 Jussi Suojasalmi oli käynyt yhdistyksen hallituksen kokouksessa kertomassa Tekevän ja Keski-Suomen Päihdepalvelusäätiön yhdistymishankkeesta.²¹³

Vapaaehtoistyön merkitys

Vapaaehtoistyö on ollut Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kulmakivi yhdistyksen perustamisesta lähtien. Vaikka työn vaativuus ja ammatillisuuden tarve on lisääntynyt, on vapaaehtoistyöllä edelleenkin keskeinen merkitys. Yhdistyksessä on viime vuosina ollut yksi puolikaspalkkaa saava Jyväskylän Katulähetyksen kanssa yhteinen työntekijä. Lisäksi talonhoitajat saavat pientä korvausta ja hallituksen jäsenet kulukorvauksia. Monet ihmiset toimivat yhdistyksessä vapaaehtois pohjalta. Mukana on vanhoja työntekijöitä, entisiä asukkaita sekä yhdistyksen jäseniä. Vapaaehtoistyön messuilla pyritään hankkimaan lisää vapaaehtoistyöntekijöitä.²¹⁴ Vaikka ihmisiä on nykyään vaikeampi saada mukaan tähän toimintaan kuin aiemmin, ei Kuiville Pyrkivien Tuki ry:tä voi edelleenkään ajatella ilman vapaaehtoistyön vahvaa pohjaa.

Vapaaehtoistyöntekijöitä Pohjanperällä.

Kehittämisen näköaloja ja toiminnan haasteita

Yhdistyksen toimintaympäristössä on viimeisen vuosikymmenen aikana tapahtunut melkoisia muutoksia. Mutta myös yhdistyksessä on pyritty muutokseen. Kehittämisen näkökulma on esillä vahvasti yhdistyksessä uuden vuosituhannen ensimmäisen vuosikymmenen kallistuessa loppuilleen. Lokakuussa 2009 hallitus antoi tiedoksi, että yhdistyksen on laadittava työntekijöiden toimenkuvat, on tehtävä viisivuotissuunnitelmat, sääntöjä on uudistettava. Lisäksi yhdistykselle on laadittava toiminta-ajatus, arvot ja tulevaisuudennäkymät.²¹⁵ Tässä yhteydessä esitettiin myös alustava ideahahmotelma keskustelua varten.²¹⁶ Keskustelu ”perimmäisistä kysymyksistä” lienee nähtävä myös siinä yhteydessä, että työ on muuttumassa entistä haasteellisemmaksi. Asukaskunnan tarpeiden monimuotoistuesssa ja vaikeutuessa tarvitaan yhä lisää ammatillisuutta ja voimavaroja.

Maksamattomat vuokrat on edelleen melkoinen ongelma yhdistyksessä. Toukokuussa 2009 todettiin, että vuoden 2008 loppuun mennessä maksamattomia vuokria oli kertynyt 20 000 € ja alkuvuoden 2009 aikana jo 14 000 €. Vuokraseurantaa päätettiin ajankukaistaa. Lainaa yhdistyksellä oli tässä vaiheessa vielä kaikista rivitaloistaan yhteensä 747 926 €.²¹⁷ Syksyllä yhdistyksen taloudellista tilannetta kuvattiin vakaaksi. Lokakuussa talous oli plussalla 20 000 € ja seuraavassa kuussa hallitus niin ikään totesi taloudellisen tilanteen vakaaksi.²¹⁸ Kuitenkin haasteita toiminnassa ja taloudessa riittää tulevinakin vuosina, sillä toiminta on varsin laajaa. Asumisvuorokausia yhdistyksen rivitaloissa oli vuonna 2010 yhteensä 9403 vrk, Pohjanperällä 3082 vrk, Kuivalassa 1246 vrk, Tervatikassa 5075 vrk. Toiminnan laajuudesta huolimatta yhdistys on jäsenmäärältään pysynyt varsin pienenä. Vuoden 2010 jäsenmäärä oli 27. Parempia yhteyksiä ympäristön asukas-yhdistyksiin, talo-osaakeyhtiöihin ja erilaisiin järjestöihin kaivataan.²¹⁹

Tulevaisuutta silmällä pitäen laadittiin vuonna 2010 Pohjanperän, Kuivalan ja Tervatikan taloille yksityiskohtaiset viisivuotissuunnitelmat aikavälille 2011 – 2015. Suunnitelmat sisältävät mm. Pohjanperän ja Kuivalan kaukolämpöön siirtymisen jakson aikana, niin myös sosiaalisen isännöinnin tehostamisen Tervatikassa ja Pohjanperällä.²²⁰ Vuoden 2011 toimintasuunnitelman mukaan yhdistys seuraa aktiivisesti päihdesektorin muutosta ja kehitysvaiheita sekä valtakunnallisella että paikallistasolla sekä osallistuu yleiseen dialogiin asioiden kehittämisen puolesta. Myös asukastoimikuntien kehittämistä pyritään edistämään.²²¹ Eräs käytännön edistysaskel yhdistyksessä otettiin vuonna 2008 siten, että Palokan toimistossa avautui internet-yhteys, ja yhdistys on saanut myös kotisivut.²²²

Helmikuussa 2011 Pohjanperän päiväkeskuksen toiminnan kehittämiseksi pidettiin kokous, jossa ideoitiin päiväkeskuksen tulevaisuuden toimintaa. Päiväkeskusta voitaisiin markkinoida esimerkiksi naapuritalojen asukkaille hallitusten kokousten pitopaikaksi (kirje naapuritaloille). Tärkeänä pidettiin myös Juha Lapin raamattupiirien jatkumista.

Musiikkitapahtumiakin voitaisiin toteuttaa, pitää teematilaisuuksia ja ilmoitustauluilla ilmoitella erilaisista tapahtumista, leireistä jne.²²³

Myös asukastyytyväisyys on nähty tärkeänä yhdistyksessä. Sen kartoittamiseksi pyydettiin pohja Katulähetyn toiminnanjohtajalta, Erkki Arvajalta, asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttamiseksi.²²⁴ Asukastyytyväisyystutkimuksen suunnittelukokouksessa 7.2.2011 kiinnitettiin huomiota mm. siihen, miten taloissa mennään ja millä mielialalla. Mitä aktiviteetteja asukkaat toivovat? Mitkä olivat asukkaiden tarpeet? Millainen henkilö menestyi tässä asumisympäristössä?²²⁵ Myös asumisen turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota. Kesäkuussa 2009 Seppo Riikonen esitti Kuivalan turvallisuussuunnitelman rungon. Todettiin, että suunnitelma on tehty myös Pohjanperälle ja Tervatikkaan.²²⁶

Ritva Sivulan jälkeen syksyllä 2008 Kuiville Pyrkivien työntekijänä aloitti Seppo Riikonen, joka samaan aikaan toimi puolikkaana myös Jyväskylän Katulähetyn palveluksessa. Kolmen rivitalomuotoisen asumisyksikön sekä toimiston hoitaminen Katulähetyn velvoitteiden lisäksi oli jo sinänsä vaativa tehtävä. Myös hallinto vaati voimavaroja, eikä asiakkaiden kohtaamiseen jäänyt Sepon mielestä niin paljon aikaa kuin hän itse olisi halunnut. Myös dramaattisia tilanteita tuli vastaan liittyen asumisessa ilmenneisiin ongelmiin. Hengellisiä ja muitakin osallistumismahdollisuuksia Kuiville Pyrkivien työhön tuonut Seppo Riikonen jäi eläkkeelle keväällä 2011. Hänen tilallaan jatkoi lyhyen aikaa Esko Jantunen ja sittemmin Nina Norring.²²⁷ Ajan rajallisuuden on kokenut myös viimeksi mainittu, sillä hän työskentelee samalla puolikkaana Katulähetyn erityistuessa. Nina Norring sanoo päässeensä jo joidenkin asukkaiden lähelle, vaikka aika rajoittaa. Oli hienoa kokea loman jälkeen, kuinka jotkut asukkaat odottivat pihassa näkemistä. Kuitenkin Nina Norring haluaisi päästä vieläkin syvemmälle tähän antoisaan auttamistyöhön, joka puolikkaana on varsin rankkaa. Uhkauksiakin hän on jo kokenut, mutta ne kuuluvat tähän työhön, hän sanoo. Nina Norring painottaa myös talonhoitajan merkitystä Kuiville Pyrkivien toiminnassa.²²⁸ Talonhoitajana Pohjanperällä työskentelee yhdistyksen hallitukseen kuuluva Ilkka Rautiainen ja Kuivalassa niin ikään hallitukseen kuuluva Jorma Kuusisto. Tervatikassa pitkäaikaisena talonhoitajana on toiminut Tuula Koistinen, joka istui vuosia yhdistyksen hallituksessa. Loppukesällä 2011 Tervatikan talonhoitajana aloitti Väentuvan toiminnanjohtaja, Tero Huvi.

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kolme vuosikymmentä

Kuiville Pyrkivien Tuki ry perustettiin ajankohtana, jolloin alettiin vähitellen tiedostaa päihdeongelmaisten asumistilanteen ongelmallisuus. Myös Jyväskylällä päihdeongelmaisten parissa työskennelleet ihmiset muistuttelivat viranomaisia sekä hallinnon luottamushenkilöitä tästä vaikeasta epäkohdasta. Saattoi tapahtua, että yhteiskunnan valtaväyliltä syrjäytynyt ihminen, yleensä mies, vietti yönsä ulkosalla, esimerkiksi roska-

laatikossa, porttikongissa tai kaatopaikkojen liepeille rakennetussa hökkeliasumuksessa. Talvisaikaan ja varsinkin pakkasilla tämä saattoi olla kohtalokasta. Suuri merkitys oli ihmisillä, jotka näkivät tilanteen käytännössä, tekivät työtä tai palvelivat vapaaehtoisina päihdeongelmaisten parissa.

Kuiville Pyrkivien ja monen päihdeongelmaisen ihmisen kannalta tällainen tärkeä tiedostaja oli Simo Ristola, joka 1970-luvun lopulla tuli mukaan Jyväskylän Katulähetysten työyhteyteen. Oman päihdeongelmansa Ristola oli selvittänyt jo aiemmin ja nyt hän halusi auttaa toisia saman ongelman parissa kamppailevia lähimmäisiä. Simon ajattelussa oli vahvana vertaistukeen perustuvan auttamisen idea. Juuri ne ihmiset, jotka itse olivat olleet päihdeongelmaisia ja sittemmin selvittäneet oman ongelmansa, kykenivät kohtaamaan päihdeongelmaisia ihmisiä. Veljeskodin valvojana ja Katulähetysten työssä mukana olevana Simo näki käytännössä syrjäytynyttä ihmistä kohtaavat vaikeudet. Myöhemmin hän kertoi ystävilleen, että Kuiville Pyrkivien idea, päihdeongelmaisia raittiuteen tukevan asumisyhteisön rakentaminen, murtautui esiin juuri tuollaisessa käytännöllisessä tilanteessa. Eräässä ennen joulua järjestetyssä tilaisuudessa Jyväskylässä oli ollut mukana asunnoton invalidimies, joka oli tilaisuuden jälkeen sanonut menevänsä viettämään yönsä Tyynelän tavaratalon roskalaatikkoon. Silloin Simo sai ajatuksen alkoholistien asunnoista. Kyseessä oli Simon ”Kukku-Suloksi” kutsuma henkilö, jonka hän otti luokseen, järjesti yösijan ja ruokaa.

Kuiville Pyrkivien idean alkuvaiheen eteenpäin menemisessä tärkeä merkitys on ollut myös kaupunkiseurakunnan päihdetyöntekijällä, Markku Laukkasella, joka istui Jyväskylän Katulähetysten (tuolloin virallisesti Katulähetysystävät) johtokunnassa ja nosti aktiivisesti esille päihdeongelmaisten vaikean asuntotilanteen Jyväskylässä. Laukkanen teki yhteistyötä Simo Ristolan kanssa ja ilmeisesti juuri hänen kauttaan Ristola tuli mukaan Katulähetysten johtokuntatyöskentelyyn keväällä 1979 ja sittemmin Veljeskodin työntekijäksi. Kuiville Pyrkivien idea tuli Simo Ristolalta, mutta Markku Laukkanen tuki hyvää hanketta ja pyrki antamaan idean kehittäjälle vastuuta sekä luomaan edellytyksiä hankkeen toteuttamiselle. Näin hän teki myös Jorma Soinin kohdalla, joka kehitteli samoihin aikoihin urauurtavaa ideaa päihdeongelmaisten päiväkeskuksesta, josta myöhemmin kasvoi valtakunnallisestikin mittava tuetun asumisen järjestelmä Jyvässeudulle.

Simo Ristolan idea oli pohjimmiltaan yhteisöllis-pedagoginen. Pyrittiin rakentamaan mahdollisimman normaaliin asumisympäristöön rivitaloasuntoja raittiuteen pyrkiville ja luomaan näihin taloihin raittiuden saavuttamista tukevia asumisyhteisöjä erilaisine toiminta- ja tukimuotoineen. Asumisen tuli olla mahdollisimman normaalia ja kaikkea laitospaikkaisuutta oli vältettävä. Kyse ei saanut olla asuntoloista. Ulkoapäin ei kyettäisi päättämään, että kyseessä oli päihdeongelmaisille tarkoitettu rivitalo ja ympäristön asukkaiden toivottiin tekevän yhteistyötä Kuiville Pyrkivien asukkaiden kanssa.

Mutta yhteistyötä toivottiin asukkaiden tekevän myös keskenään. Se oli tärkeää yhteisöllisyyden rakentumisessa. Raittiuteen pyrkiville ihmisille oli luotava sellainen asumisyhteisö, jossa he voisivat kasvaa, kypsyä sekä oppia ja kuntoutua kohti normaalielämänsä. Viimein he voisivat muuttaa pois ja aloittaa itsenäisen asumisen. Se

edellytti monipuolista toimintaa ja yhteisöllisyyttä. Simo Ristola havaitsi, että eri ihmiset tarvitsivat erilaista tukea, ja näitä erilaisia mahdollisuuksia oli hyödynnettävä. Jotkut kokivat AA:n hyvänä, toiset taas raitistuivat seurakuntien hengellisen tuen avulla tai omistaen henkilökohtaisen uskon, jotkut taas kokivat aktiivisen työtoiminnan edulliset vaikutukset. Keskeinen merkitys Kuiville Pyrkivien idean toteuttamisessa oli päihdeongelmansa selvittäneillä ihmisillä, jotka asuivat yhteisössä ja kykenivät auttamaan päihdeongelmansa kanssa kamppailevia. He kykenivät antamaan tehokasta vertaistukea, sillä he ymmärsivät omakohtaisesti näiden ihmisten vaikeuksia.

Simo Ristola oli pedagogi, jolla oli vuosikymmenien kokemus opetustyöstä kouluissa. Hän ymmärsi miten kasvatuksellisin keinoin ja kasvua tukevassa ympäristössä päihdeongelmaisia ihmisiä voitiin parhaiten auttaa selvittämään ongelmansa. Hän painotti ihmisten omaa tahtoa, tekemistä ja itsenäisyyttä. Simon idea sai varsin myönteisen vastaanoton ja sen ympärille saatiin koottua ryhmä innostuneita, jotka alkoivat puuhata yhdistystä ajatusten toteuttamiseksi. Simo itse sanoi Kuiville Pyrkivien ideaa kuningasajatukseseen.

Kuiville Pyrkivien idea oli edistyksellinen myös yhteiskunnallisesti. Toteutuessaan se parantaisi radikaalilla tavalla ihmisten elämän laatua, mutta saisi aikaan myös huomattavia säästöjä, kun sosiaali- ja terveystenot pienenisivät ja parhaassa tapauksessa alkoholin kahleissa olevasta ihmisestä tulisi oman työnsä tulolla elävä kansalainen ja veronmaksaja. Huomattavat vaikuttajat Jyvässeudulla asettuivat tukemaan hanketta. Yhdistyksen taholta otettiin aktiivisesti yhteyttä niin paikallisiin kuin valtakunnallisiinkin tahoihin taloudellisen ja muun tuen saamiseksi.

Simo Ristola ja eräät hallituksen jäsenet tekivät ahkerasti matkoja Helsinkiin yhdistyksen ensimmäisinä vuosina. Kun Jyväskylän kaupunki ei myöntänyt yhdistykselle tonttia, käännettiin maalaiskunnan puoleen, joka suhtautui hankkeeseen myönteisemmin. Alussa yhdistyksellä ei ollut penniäkään rahaa, mutta sillä oli tuo kuiville pyrkimisen idea ja sen ”uutta kokeileva” luonne. Simo ja hanketta edistämään antautuneet ihmiset pitivät sitä hyvänä ja Simo myös katsoi, että maailmassa oli rahaa yltä kyllin hyvien hankkeiden toteuttamiseksi. Vaati kuitenkin varsin pitkän ajan ja vahvaa henkilökohtaista panostusta, että yhdistyksen ensimmäinen rakennushanke, Kuivala, toteutui Vaajakosken Kaunisharjussa. Tyhjästä ja tuntemattomuudesta lähteminen ei ollut helppo tie kuljettavaksi, mutta Simon kuningasajatus kantoi. Lokakuun 23:ntena 1980 pidetystä yhdistyksen perustavasta kokouksesta kului lähes täsmälleen viisi vuotta siihen, että viranomaiset lokakuun 25:ntena 1985 hyväksyivät Kuivalan uudet tilat käyttöönottokatselmuksessa. Simon kuningasidean toteuttamiseksi yhdistyksen puuhamiehet olivat asettuneet henkilökohtaiseen ja pitkäaikaiseen takausvastuuseen. Ilman näitä henkilökohtaisia vastuunottoja ja sitkeyttä Kuiville Pyrkivien idea ei olisi ilmeisestikään voinut toteutua.

Yhdistyksen ensimmäisen puheenjohtajan, Markku Laukkasen, merkitys oli suuri yhdistyksen ensiaskelissa ja ylipäätään siinä, että Simo Ristolan kuningasajatus saattoi lähteä versomaan. Laukkasen muutettua Pieksämäelle syksyllä 1983, hoiti puheenjoh-

tajan tehtäviä Jorma Soini, joka veti samaan aikaan Suomen ensimmäistä päihdeongelmaisten päiväkeskusta Jyväskylän Omakotikadulla. Sen toiminta-ajatuksen kuului virikkeinen kasvua tukeva lähtökohta päihdeongelmaisten omista edellytyksistä käsin. Näin Kuiville Pyrkivien idea ja päiväkeskusidea kohtasivat ja saattoivat vaikuttaa hedelmällisesti toisiinsa. Vuoden 1984 vuosikokous valitsi Vaajakosken pappismiehen, Juha Muilun, yhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi. Noin vuoden kuluttua tästä, huhtikuussa 1985, alkoivat Kuivalan rakennustyöt. Sitkeä, monivuotinen ponnistelu oli vihdoinkin kantamassa näkyvää hedelmää. Juha Muilu ja yhdistyksen hallitus saivat kantaa myös ympäröivän asumisyhteisön vastustuksen. Sekä asenteelliset että taloudelliset esteet kohdattiin päättäväisesti.

Simo Ristolan henkilökohtainen panos oli keskeinen Kuiville Pyrkivien yhteisöllisen asumisidean käytännön toteutuksessa. Kuivalan valmistuttua Simo asui siellä ja oli itse käytännössä valvova ja vertaistukea antava taho. Ympäristön reaktiot rauhoittuivat vähitellen. Simo valvoi sääntöjen noudattamista ja monen asukkaan asumisura katkesi alkoholinkäytön vuoksi. Mutta nähtiin myös sitä, että asukas pääsi voitolle oman päihdeongelmansa kanssa, raitistui tai ainakin sai omaa elämäntilannettaan paremmin hallintaan. Monelle vaatimattomista olosuhteista tulevalle Kuiville Pyrkivien tarjoamat mahdollisuudet erilaisiin toimintoihin, osallistumiseen ja kokemuksiin ovat olleet jo sinänsä elämää rikastuttamassa arvokkaalla tavalla.

Kokonaisuutena Kuiville Pyrkivien idean käytännön toteutus oli kaikkien vaikeuksien jälkeen lähtenyt toteutumaan verrattain myönteisellä tavalla. Merkittävää oli myös, että näihin aikoihin suomalainen yhteiskunta pyrki voimaperäisesti asunnottomuuden poistamiseen. Kunnat myös velvoitettiin uudessa päihdehuoltolaissa kehittämään omaa päihdehuoltoaan. Niinpä varsin pian alettiin yhdistyksessä suunnitella toista asumisyksikköä. Maaliskuussa 1989 yhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin varapuheenjohtajana aiemmin toiminut Esa Jokinen. Hän toimi yhdistyksen puheenjohtajana läpi 1990-luvun ja hänen puheenjohtajuutensa aikana toteutettiin yhdistyksen toinen ja kolmas rakennushanke. Niistä ensin valmistui Tikkakoskelle Tervatikka, jonne asukkaat muuttivat toukokuussa 1991. Vuonna 1997 valmistui yhdistyksen kolmas rakennushanke Palokkaan, Pohjanperän rivitalo ja sen yhteyteen päiväkeskus. Näin Kuiville Pyrkivien toimintaa harjoitettiin kolmessa asumisyksikössä, jotka sijaitsivat Jyväskylän maalaiskunnan kolmessa asutustaajamassa verraten kaukana toisistaan. Kaunisharjusta Tikkakoskelle oli matkaa. 1990-luvun loppuun tultaessa yhdistyksen asuntotoiminta oli laajentunut huomattavasti. Sekä asumisyksiköiden sijainti että toiminnan laajeneminen aiheuttivat lisähaasteita.

Uuden yksikön valmistuessa Tervatikkaan Simo Ristola muutti sinne talonmiesvalvojaksi ja hänen tilalleen Kuivalan talonmiesvalvojaksi valittiin Heikki Aarni. 1990-luvulla Suomi kamppaili talouslaman kourissa ja taloudellisesti vaikea aika kosketti myös yhdistystä. Säästämahdollisuuksia etsittiin. Myös Jyväskylän maalaiskunnan taholla pantiin merkille yhdistyksen talousvaikeudet ja maalaiskunta halusi nimetä enemmistön yhdistyksen hallitukseen. Tammikuussa 1997 solmittiin maalaiskunnan kanssa yhteis-

työsopimus. 1990-lukua on kuvailtu myös vapaaehtoistyön vuosikymmeneksi yhdistyksessä. Toki oli vapaaehtoistyötä tehty aiemminkin, mutta uusien asumisyksiköiden myötä toiminnot väistämättä lisääntyivät ja työntekijöitä tarvittiin. Heitä myös löytyi. Kuiville Pyrkivien toiminta oli varsin moninaista. Kaikissa yksiköissä kokoontuivat AA -ryhmät, seurakunnat pitivät tilaisuuksiaan, asukkaiden osallistuminen erilaisiin toimintoihin oli verraten aktiivista. Uuden vuosituhannen ensimmäinen vuosikymmen on tuonut muutoksen. Asukkaiden ongelmat ovat vaikeutuneet ja asukaskoostumus on tullut aiempaa haastavammaksi. Toki erilaisia toimintoja ja merkkejä yhteisöllisyydestä löytyy taloista vieläkin mutta ei enää aiempien vuosien malliin. Osallistujia on kautta linjan vähemmän.

Asukasaineksen haastavuuden myötä Kuiville Pyrkivien alkuperäinen ajatus vertaistukeen ja vapaaehtoisuuden pohjalte rakentuvasta auttamisesta on joutunut vaikeaan tilanteeseen. Asumisen ongelmat ovat usein niin suuria, että tarvittaisiin yhä enemmän ammattimaista ympärivuorokautista tukea. Kuiville Pyrkivien ideassa on kuitenkin kyse Arava -rahoitteisesta vuokra-asumisesta, ei hoitolaitoksesta. Tilannetta hankaloittaa, että asumisyhteisöön sopeutumattomia asukkaita on aiempaa vaikeampi saada pois asunnostaan. Ilmeisesti on liian vähän näiden asukkaiden todellisia tarpeita vastaavia asumismahdollisuuksia muualla. Asumisoikeuteen liittyvät kiistelyt ja pitkälliset prosessit ovat olleet viime vuosina tavanomaisia Kuiville Pyrkivien toiminnassa. Ne ovat olleet raskaita myös työntekijöille sekä yhdistyksen hallitukselle. Näitä ongelmia on syytä katsoa muuttuvan yhteiskunnan näkökulmasta.

Haasteiden lisääntyessä yhteistyön merkitys ja verkostoituminen ovat nousseet avainasemaan viimeisen vuosikymmenen aikana. Kasvaviin haasteisiin voidaan vastata paremmin yhteisin voimin. Tätä näkökulmaa toi vahvasti esille puheenjohtajana pitkään toiminut Hannu Kylmänen. 2000-luku on ollut yhdistyksessä nimenomaan yhteistyön rakentamisen vuosikymmen. Samalla se on merkinnyt ponnistelua ja tien etsimistä vaikeutuvissa olosuhteissa. Eri suuntiin toimivat yhteydet ja yhteistyösuhteet ovat ensiarvoisen tärkeitä. Ajan kasvavat haasteet on helpompi kohdata yhdessä kuin yksin. Erilaisia yhteistyön muotoja on avautunut muiden kolmannen sektorin yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Yhteiskunnallinen muutos ja ongelmien syveneminen näyttävät pakottavan yhdistystä yhä läheisempään yhteistoimintaan ja etsimään myös uusia yhteistyötahoja. Yhteistyön kehittäminen, verkottuminen ja kehitysnäkymien avaaminen on jatkunut myös Armas Laatisen puheenjohtajakaudella, johon tiivistyy kolmen vuosikymmenen kokemus yhdistyksen keskeisenä vaikuttajana.

Kuiville Pyrkivien alkuperäinen perusideologia edellyttää, ettei asukasaines käy liian vaikeaksi. Asukkaiden tuli alun perin olla omasta tahdostaan raittiuteen pyrkiviä tai raittiuden jo saavuttaneita alkoholisteja. Näitä ihmisiä oli mahdollista tukea vertaistuen ja vähäisempienkin työntekijäresurssien avulla. Asuminen onnistui ja parhaassa tapauksessa rivitaloihin syntyi asumista monipuolisesti tukeva asumisyhteisö. Nykytilanne vaatii uusia luovia ratkaisuja. Varmaa kuitenkin on, että tuettua asumista päihdeongelmaisille ja myös päihdeongelmansa selvittäneille tarvitaan tulevaisuudessakin.

Tarvitaan myös niitä ihmisiä, jotka ovat valmiita auttamaan ja tekemään työtä tukea tarvitsevien ihmisten parissa. Kyse on vain siitä, että asumisen haasteet, yhdistyksen toiminta-ajatus ja työn tekemisen resurssit asetetaan riittävään sopusointuun keskenään.

Kuiville Pyrkivien perintö

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n tavoitteena oli rakentaa rivitaloasuntoja sellaisille alkoholiongelmallisille ihmisille, jotka pyrkivät raittiuteen tai ylläpitämään jo saavutetun raittiuden. Asuntotuotantoon kuului erottamattomasti yhteisöllisyyden ajatus. Tavoitteena oli asumisyhteisö, jossa yhteisöllisyyden, vertaistuen ja toiminnallisuuden keinoin voitaisiin tukea raittiuteen pyrkiviä. Tuettu asuminen tähtäsi kasvuun ja kuntoutumiseen, elämän eheytymiseen. Näin asumisyhteisön jäsenet oppisivat elämään kuten muutkin ihmiset. Tämä oli mahdollista mahdollisimman normaalissa asumisympäristössä ja itsenäisin asumisen periaattein, kun eheytymään pyrkivällä ihmisellä oli siihen oma halu.

Kuiville Pyrkivien alkuperäisistä suunnitelmapapereista sekä asumisen käytännön toteutuksesta voidaan päätellä, että toiminta tähtäsi sellaisten asumisyhteisöjen luomiseen, joissa tavoitteena oli aito sosiaalinen vuorovaikutus, jakaminen ja kohtaaminen. Ihminen saa tuntea, että minusta välitetään. ”Olen arvokas ja hyväksytty yhteisön jäsen, siksi pidän myös itsestäni.” Sellaisessa yhteisössä ihminen rohkaistuu jakamaan kokemuksiaan, ottamaan niitä vastaan, ilmaisemaan itseään, kuuntelemaan ja tulemaan kuulluksi. Tällainen yhteisöllisyys on voimavara, joka vahvistaa. Toiminnallisuus merkitsee puolestaan ihmisessä olevien voimavarojen käyttöönottoa ja kehittämistä. Siihen liittyy läheisesti oppiminen. Toiminta vaihtelevissa muodoissaan voi rakentaa kuvaa omasta tuotannollisesta kyvystä ja selviytymisestä. Mielenkiintoiseen toimintaan sisältyy terapeutin elementti, keskittyminen, parhaimmillaan jopa itsensä unohtaminen.

Sosiaalisuuden perustana olevat jakamisen ja yhteisyyden kokemukset sekä oman toiminnan kautta vahvistuva käsitys itsestä, omista mahdollisuuksista ja kyvyistä, ovat elämän tärkeitä peruspilareita kenelle tahansa ihmiselle. Ne eivät menetä ajankohtaisuuttaan. Näiden periaatteiden toteuttaminen missä tahansa asumisyhteisössä vaikuttaa yhteisön jäseniin vahvistavasti ja kuntouttavasti.

Kuiville Pyrkivien alkuperäinen idea oli alkoholiongelmiaisten tukeminen, jotta saavutettaisiin raittius ja pysyttäisiin siinä. Jo Kuivalan varhaisvaiheissa havaittiin ihmisten ongelmien monimuotoisuus. Alkoholiongelmien lisäksi asukkaat kärsivät usein monimuotoisista mielenterveyden ongelmista, tilapäisemmistä tai pysyvämmistä vaikeuksista sosiaalisissa suhteissa, käytännön elämän myötäan tuomista ongelmista jne. Moni sai yhteisöstä, sen vertaistuesta ja toiminnallisuudesta arvokasta tukea ja kasvun virikkeitä. Ihmisiä kyettiin auttamaan pitkälle vapaaehtoisin voimin.

Mikäli painotetaan verrattain itsenäistä asumista, jossa työntekijäresurssit ovat rajoitetut ja /tai pohjautuvat pitkälle vapaaehtoisuuteen kuten Kuiville Pyrkivien toiminnassa on tapahtunut, täytyy asukasyhteisön ongelmien vastata vaikeudeltaan näitä lähtökohtia.

Huomattavan vaikeiden ongelmien rasittamien ihmisten auttamiseksi tarvitaan lisäresursseja, mahdollisesti ympärivuorokautista päivystystä ja pitkälle vietyä ammatillista tukea. Periaatteessa Kuiville Pyrkivien perusidea, asumiseen kytketty aito yhteisöllisyys ja vertaistuki sekä monipuolinen, yksilön edellytyksiä vastaava toiminta, vahvistavat ja auttavat arvokkaalla tavalla myös vaikeammista ongelmista kärsiviä lähimmäisiämme. Mutta keskuudessamme elää tälläkin hetkellä runsaasti ihmisiä, joille vertaisuuteen ja vapaaehtoisuuteen perustuva asumisen tuki olisi tavattoman tärkeä. Moni tarvitsee rohkaisua, neuvoja ja ohjausta, hyväksytyksi ja arvokkaaksi itsensä tuntemisen kokemusta, ohjausta omien tuotannollisten kykyjen löytämiseen. Löytyykö keskuudestamme enää tulevaisuudessa ihmisiä tällaiseen auttamistoimintaan?

Kuiville Pyrkivien perusidea on progressiivinen, siihen sisältyy keskeisesti kasvun ja kehittymisen tavoite kohti täysipainoista kansalaisuutta vastuineen ja velvollisuuksineen. Yhteisöllisyyden, vertaistuen ja toiminnallisuuden oli määrä kuntouttaa ja vahvistaa ihmistä huolehtimaan itsenäisesti omasta elämästään, parhaimmassa tapauksessa tuloksena oli raitistuminen, itsenäinen asuminen ja työllistyminen. Vastakohtana nähtiin eristetty laitospasivatti, joka tunsu ympäröivän yhteiskunnan ahdistavana. Kuiville Pyrkivät etsivät sopivia toimintamahdollisuuksia sekä omasta yhteisöstään että sen ulkopuolelta ja asumisyhteisö oli ihanteellisimmillaan vuorovaikutuksessa ympäröivän naapuruston kanssa.

Aina eivät hienot ideaalit toteutuneet ja joskus elämä Kuiville Pyrkivien rivitaloissa on muuttunut varsin roisiksi. Asuntoja on jouduttu pitämään tyhjilläänkin. Totta on kuitenkin myös se, että monelle asuminen yhdistyksen asunnoissa on merkinnyt hyvää aikaa, elämää rikastuttavia kokemuksia, elämisen arvoista elämää. Keskuudessamme elää myös niitä ihmisiä, jotka eivät koskaan unohda niitä kohtaamisen, ymmärryksen ja välittämisen tunteja, joita aikanaan saivat kokea Kuiville Pyrkivien toiminnan kautta. On myös niitä, jotka ovat löytäneet pysyvän raittiuden elämäänsä.

Henkilöhakemisto

A

Aarni Heikki 45, 46, 47, 51, 62, 63,
65, 73, 82
Aromaa Veli 32
Arvaja Erkki 7, 79

B

Brandt Emil 31

E

Edelmann Toni 45
Eronen Tahvo 24

H

Haapiainen Eero 20
Hakkarainen Ari 74
Hakkarainen Marja 74
Heinonen Markku 64, 65
Hirsiäho Aimo 41, 48
Huttunen Hannu 69
Huttunen Riitta-Leena 74
Huttunen Risto 74
Huusko Seija-Sisko 64, 65
Huvi Tero 79
Hyvärinen Kari 62, 63
Hänninen Erkki 7, 17

J

Jantunen Esko 79
Jokela Markku 41, 48
Jokinen Esa 33, 34, 38, 52, 62, 63,
64, 65, 82
Juntunen Helena 51

K

Kaipio Otto 32
Karppinen Mikko 43
Kivistö Kalevi 38
Kohvakka Toivo 63
Koistinen Tuula 79
Koivula Armi 65
Kokkonen Saimi 11
Kortelainen Risto 63

Koskensilta Eino 53
Kotilainen Reijo 20, 22
Kotimäki Matti 22
Kuusisto Jorma 45, 54, 71, 79
Kylmänen Hannu 63, 64, 65, 66, 67,
71, 73, 76, 83

L

Laatinen Armas 7, 12, 34, 62, 63, 64,
68, 73, 75, 76, 83
Lahti Kari 74
Lappi Juha 69, 78
Laukkanen Markku 9, 11, 13, 19, 21,
24, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 42, 80, 81
Lepistö Eila 13, 19, 21, 22
Lindeman Seppo 12, 13, 20
Lindholm Seppo 63, 64
Lipen Keijo 32

M

Manninen Raimo 32
Meriläinen Juhani 63
Moisio Erja 73
Montonen Tomi 7
Muilu Juha 12, 34, 43, 46, 82

N

Niemelä Anssi 77
Nieminen Markku 32
Nokkanen Olavi 34
Norrning Nina 73, 79

P

Passi Keijo 43, 62, 75, 76
Pekkarinen Mauri 31
Penttinen Sirkka 32
Pesonen Veijo 11, 22
Pihlaja Osmo 22
Pihlaja Sakari 74
Piispa Veikko 24
Pipatti Tarmo 63, 65
Pitkänen Kalevi 36

R

Rautiainen Ilkka 79
Reinikainen Pertti 22
Riikonen Seppo 7, 45, 55, 60, 69, 73, 79
Ristola Esa 34
Ristola Simo 6, 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16,
19, 21, 22, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 36,
39, 42, 43, 45, 46, 51, 52, 53, 54, 55,
62, 63, 64, 65, 71, 80, 81, 82
Riuttanen Pentti 38
Röyskö Ensio 9

S

Saatola Ari 74
Sariola Yrjö 53
Sivula Ritva 45, 60, 79
Soini Jorma 12, 22, 24, 27, 28, 33,
35, 42, 62, 63, 65, 80, 82
Suojasalmi Jussi 77

T

Taipale Vappu 38

V

Valkeinen Ari 53
Valtoaho Seppo 32

Puheenjohtajat 1980 – 2011

1980-83

Diakoni
Markku Laukkanen

1984-1988

Pastori
Juha Muilu

1989-1999

Vaneritehtaan
työntekijä
Esa Jokinen

2000-2007

Autonasentaja
Hannu Kylmänen

2008 -

Sosiaalityöntekijä
Armas Laatinen

Markku Laukkanen 1980 - 1983 (Jorma Soini hoiti puheenjohtajan tehtäviä 1.10.1983 – 27.3.1984)

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n hallituksen jäsenet 1980 - 2011

1980

pj. Markku Laukkanen,
vpj. Seppo Lindeman,
Eila Lepistö,
Reijo Kotilainen,
Eero Haapiainen

1984

pj. Juha Muilu,
vpj. Esa Jokinen,
Simo Ristola,
Armas Laatinen,
Jukka-Pekka Fabrin,
Mikko Nakari

1981

pj. Markku Laukkanen, vpj.
Seppo Lindeman,
Eila Lepistö,
Eero Haapiainen,
Reijo Kotilainen,
Jorma Soini

1985

pj. Juha Muilu,
vpj. Esa Jokinen,
Armas Laatinen (maaseu-
rakunnan edustaja),
Jukka-Pekka Fabrin,
Simo Ristola,
Mirja Salminen

1982

pj. Markku Laukkanen, vpj.
Jorma Soini,
J-P Fabrin,
Aate Keränen,
Raimo Manninen,
Keijo Passi,
Silja Puttonen

1986

pj. Juha Muilu,
vpj. Esa Jokinen,
Keijo Passi (kunnan edus-
taja),
Armas Laatinen (kunnan
varaedustaja),
Jukka-Pekka Fabrin,
Simo Ristola,
Mirja Salminen

1983

pj. Markku Laukkanen,
vpj. Jorma Soini,
Esa Jokinen,
Armas Laatinen,
Raimo Manninen,
Juha Muilu,
Simo Ristola.

1987

pj. Juha Muilu,
vpj. Esa Jokinen,
Keijo Passi,
Armas Laatinen,
Simo Ristola,
Esa Jokinen

1988

pj. Juha Muilu,
vpj. Esa Jokinen,
Leena Huviranta,
Simo Ristola,
Keijo Passi (kunnan edustaja),
Armas Laatinen (kunnan edustaja),
Kari Hyvärinen. (asukkaiden edustaja)

1992

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Heikki Aarni,
Kari Hyvärinen,
Keijo Passi,
Kalevi Pitkänen,
Simo Ristola

1989

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen (kunnan edustaja),
Kalevi Pitkänen,
Kari Hyvärinen,
Heikki Aarni,
Keijo Passi (kunnan edustaja).

1993

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Heikki Aarni,
Simo Ristola,
Kari Hyvärinen,
Keijo Passi.
Jorma Soini

1990

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Keijo Passi,
Kari Hyvärinen,
Kalevi Pitkänen,
Simo Ristola,
Heikki Aarni.

1994

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Heikki Aarni,
Kari Hyvärinen,
Simo Ristola.

1991

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Keijo Passi,
Heikki Aarni,
Kari Hyvärinen,
Kalevi Pitkänen,
Simo Ristola

1995

pj. Esa Jokinen, vpj.
Simo Ristola,
Heikki Aarni,
Kari Hyvärinen,
Aimo Asikainen.

1996

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Heikki Aarni,
Kari Hyvärinen,
Aimo Asikainen,
Simo Ristola.

2000

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Simo Ristola,
Jussi Lahti,
Ritva Salpakoski,
Armas Laatinen,
Antti Lesonen,
Arja Nieminen-Kärkkäinen

1997

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Aimo Asikainen,
Kari Hyvärinen,
Simo Ristola,
Markku Heinonen,
Hannu Kylmänen

2001

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Jorma Kuusisto,
Ismo Liimatainen,
Simo Ristola,
Ritva Salpakoski,
Sami Sihvonen.

1998

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Aimo Asikainen,
Markku Heinonen,
Kari Hyvärinen,
Hannu Kylmänen,
Simo Ristola

2002

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Jorma Kuusisto,
Timo Korhonen,
Simo Ristola,
Ritva Salpakoski,
Sami Sihvonen

1999

pj. Esa Jokinen,
vpj. Armas Laatinen,
Aimo Asikainen,
Markku Heinonen,
Kari Hyvärinen,
Eliisa Ahonen,
Simo Ristola

2003

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Jorma Kuusisto,
Ritva Salpakoski,
Sami Sihvonen,
Antti Lesonen,
Tuula Koistinen

2004

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Jorma Kuusisto,
Ritva Salpakoski,
Tuula Koistinen,
Antti Lesonen,
Kirsti Halt.

2008

pj. Armas Laatinen,
vpj. Hannu Kylmänen,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Mauri Sahipakka,
Antti Lesonen.
Tanja Kovanen

2005

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Antti Lesonen,
Risto Mäkinen,
Ritva Salpakoski

2009

pj. Armas Laatinen, vpj.
Kari Lahti,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Keijo Passi,
Jorma Kuusisto,
Jarmo Kallio-Aareskoski

2006

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Antti Lesonen,
Risto Mäkinen,
Ritva Salpakoski

2010

pj. Armas Laatinen,
vpj. Kari Lahti,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Keijo Passi,
Jorma Kuusisto,
Jarmo Kallio-Aareskoski.

2007

pj. Hannu Kylmänen,
vpj. Armas Laatinen,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Antti Lesonen,
Petri Ojomaa,
Pirjo Uusi-Piuhari.

2011

pj. Armas Laatinen,
vpj. Kari Lahti,
Kirsti Halt,
Tuula Koistinen,
Keijo Passi,
Jorma Kuusisto,
Ilkka Rautiainen

Lähdeviitteet

Lyhenteet:

JäKP	Jäsenkokouksen pöytäkirja
KLJKP	Katulähetyksen johtokunnan kokouksen pöytäkirja
KPHKP	Kuiville Pyrkivien hallituksen kokouksen pöytäkirja
PKP	Perustavan kokouksen pöytäkirja
Tk	Toimintakertomus
Ts	Toimintasuunnitelma
Vk	Vuosikertomus
VKP	Vuosikokouksen pöytäkirja

(Endnotes)

- 1 S-L Kärkkäinen. Asuntopolitiikka ja asunnottomuus Suomessa: Toimet asunnottomien olojen parantamiseksi asunto- ja sosiaalipolitiikan osana 1960-luvulta 1990-luvulle. Asuntoja ja palveluja asunnottomille: Historiaa ja nykypäivää. STAKES 8/1998, 4-35.
- 2 Ystävyys on tärkeämpää kuin avustuslantti. Keskisuomalainen 26.10.1974, 7.
- 3 Kirjelmä Jyväskylän kaupunginhallitukselle 13.12.1978. Allekirjoittajina Jyväskylän katulähetyksystävät ry, Ev.Lut. Ylioppilasliitto, Vapaaseurakunta, Pelastusarmeija, Jyväskylän kaupunkiseurakunta ja Jyväskylän kaupungin raittiuslautakunta.
- 4 ibid.
- 5 ibid.
- 6 KLJKP 2.8.1978; 29.11.1978; 21.12.1978.
- 7 KLJKP 15.3.1979; 25.8.1979; 6.9.1979; Katulähetyksen toiminnanjohtaja, Erkki Arvaja, on kertonut Simo Ristolan olleen hänen opettajansa. Seppo Lindemanin mukaan Simo Ristolalla oli aiempaa kokemusta päihdeongelmaisten asumishankkeesta jostain Kymenlaakson tai Imatran seutuvilta. Seppo Lindemanin haastattelu 18.1.2011.
- 8 KLJKP 6.9.1979, Ristola näyttää tulleen Katulähetyksen palkkalistoille heinäkuussa 1979.
- 9 KLJKP 22.9.1979; 6.1.1979.
- 10 KLJKP 16.2.1980.
- 11 KLJKP 22.2.1980.
- 12 Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010; Juha Muilun haastattelu 21.12.2010; Armas Laatisen tiedonannot 2010 – 2011.

-
- 13 Seppo Lindemanin haastattelu 18.1.2011.
 - 14 Seppo Laineen sähköpostitiedonanto maaliskuu 2011; Heikki Aarnin haastattelu 14.4.2011; Jussi Kotomäen haastattelu 11.7.2011.
 - 15 Heikki Aarnin haastattelu 14.4.2011.
 - 16 ibid.
 - 17 Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010.
 - 18 KLJKP 26.8.1980; Seppo Lindemanin haastattelu 18.1.2011.
 - 19 Juha Muilun haastattelu 21.12.2010; Mirja Moranderin (Salminen) tiedonannot 2011.
 - 20 Kuiville Pyrkivien Tuen säännöt 23.10.1980. Tämä allekirjoittamaton sääntö esitys tuotiin perustavaan kokoukseen, jossa sitä muotoiltiin edelleen.
 - 21 Kuiville Pyrkivien Tuen säännöt 30.1.1981. Allekirjoittajina Simo Ristola, Markku Laukkanen ja Eila Lepistö.
 - 22 S.-L. Kärkkäinen. 1998. Asuntopolitiikka ja asunnottomuus Suomessa. Asuntoja ja palveluja asunnottomille: Historiaa ja nykypäivää. STAKES 8/1998; M. Leinonen. Katulähetysilloista tuettuun asumiseen. Jyväskylän Katulähetys ry. 1945-2010. 2010, 127, 152.
 - 23 S. Ristola. Kymiläinen kansanperinne. Teoksessa Kymin historia I.1960, 735-759; Simo Ristolan päiväamäton kirje ilmeisesti sukulaiselleen. Kirje on kirjoitettu Simon myöhemminä vuosina. Heikki Aarnin haastattelu 14.4.2011; Armas Laatisen sähköpostitiedonanto 6.4.2011.
 - 24 KLJKP 15.3.1979; Veljeskodin hoitokunnan pöytäkirja 17.3.1985.
 - 25 PKP 23.10.1980.
 - 26 Kuiville Pyrkivien Tuen säännöt 23.10.1980. Kuiville Pyrkivien Tuen säännöt 30.1.1981.
 - 27 ibid.
 - 28 ibid.
 - 29 KPHKP 31.10.1980.
 - 30 VKP 13.3.1981.
 - 31 Markku Laukkasen ja Simo Ristolan kirje Jyväskylän kaupungin kiinteistö- ja asemakaavalautakunnalle. 13.4.1981; Oikeusministeriön päätös Kuiville Pyrkivien Tuki -nimisen yhdistyksen merkitsemisestä yhdistysrekisteriin 3.3.1981; Tk 1980.
 - 32 Markku Laukkasen ja Simo Ristolan allekirjoittama avustusanomus Jyväskylän maalaiskunnan kunnanhallitukselle. 29.6.1981; Tk 1980.
 - 33 Veikko Püspan ja Tahvo Erosen kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle. 31.8.1981.
 - 34 Tk 1980. Toimintakertomuksen ovat allekirjoittaneet Markku Laukkanen ja Eila Lepistö ja se on päivätty 12.3.1981.
 - 35 KPHKP 20.12.1982.
 - 36 KPHKP 25.2.1983; Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010; Esko Knuuttilan kirje Sininauhaliitosta Simo Ristolalle 25.2.1983.

-
- 37 KPHKP 27.12.1989; 30.3.2004; VKP2004.; 9.6.2009; Sähköpostitiedonanto Sininauhaliitosta puheenjohtajalle ja Seppo Riikoselle 22..9.2009.
- 38 Kirjelmä jyvaskylän kaupunginhallitukselle 13.12.1978.
- 39 Markku Laukkasen kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n hallitukselle 5.9.1983; KPHKP 5.9.1983; Juha Muilun haastattelu 21.12.2010; Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010.
- 40 Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010.
- 41 Simo Ristola. Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n suunnitteleman hankkeen uutta kokeileva luonne. 22.11.1981.
- 42 ibid.
- 43 M. Laukkanen ja S. Ristola. Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n toimintasuunnitelmia ja periaatteita; Avustusanomus Jyvaskylän maaseurakunnan kirkkovaiktuustolle 29.6.1981.
- 44 ibid.
- 45 ibid.
- 46 ibid.
- 47 Simo Ristolan allekirjoittama asuntolainahakemus Asuntohallitukselle. 29.4.1981.
- 48 Mauri Pekkarisen vastaus Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n yhteydenottoon. Jyväskylä 10.8.1981.
- 49 Markku Laukkasen ja Simo Ristolan allekirjoittama avustusanomus Jyväskylä maalauskunnan kunnanhallitukselle. 29.6.1981.
- 50 Emil Brandtin kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle 22.7.1981.
- 51 Mikko Nakarin (Kriminaalihuoltoyhdistyksen toimistonjohtaja) kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle 14.7.1981.
- 52 Markku Laukkasen ja Simo Ristolan kirje kaupunkiseurakunnan diakoniajohtokunnalle 12.10.1981.
- 53 KPHKP 6.10.1981; Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010.
- 54 Päiväämätön vuoden 1981 lopulla kirjoitettu avustusanomus. Allekirjoittajina Jorma Soini ja Markku Laukkanen.
- 55 Jyväskylä maalauskunnan kunnanhallitus. Pöytäkirjan ote 7.6.1982.
- 56 KPHKP 1.7.1982.
- 57 Tk 1982-1983.
- 58 KPHKP 18.11.1982.
- 59 KPHKP 18.11.1982; Tk 1982-1983.
- 60 Joulumatinea 12.12.1982. Ohjelma; Tk 1982-1983.
- 61 Vk 1985.
- 62 Kauppakirja 3.6.1983.
- 63 Kuiville Pyrkivien Tuki Ry:n rakennustoimikunnan kokous 21.8.1983. Pöytäkirja.
- 64 KPHKP 5.9.1983.
- 65 JäKP 5.12.1983; Heinäkuussa 1982 Sosiaalishallitus oli myöntänyt

-
- valtionavustusta Kuiville Pyrkivien rivitalohankkeen perustamiskustannuksiin
90 000 mk. SH:n päätös 14.7.1982 n:o 30/82.
- 66 Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010.
- 67 Esa Jokisen haastattelu 25.1.2011.
- 68 ibid.
- 69 Rakennussuunnitelman ja -kustannusten sekä hankinta-arvon hyväksyminen.
Asuntohallitus 20.2.1985.
- 70 Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n rakennussuunnitelma 1985.
- 71 ibid.
- 72 Tk 1984-1985. Päiväty 27.3.1985.
- 73 ibid.
- 74 ibid.; Vk 1985.
- 75 Vuokratalo Kuivalan työmaakokouksen pöytäkirja 14.5.1985.
- 76 KLJKP 29.5.1985; Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010; Juha Muilun
haastattelu 21.12.2010.
- 77 VKP 29.3.1985.
- 78 KLJKP 17.6.1985; Veljeskodin hoitokunnan kokouspöytäkirja 17.3.1985;
Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010; Matti Paanasen haastattelu 12.4.2010..
- 79 Jorma Soinin haastattelu 27.5.2010; Jorma Soinin sähköpostitiedonannot
24.-25.8.2011.
- 80 Rakennusinsinööri Sirpa Hirvosen allekirjoittama todistus 3.10.1985.
Jyväskylän maalaiskunta. Rakennuslautakunta.
- 81 S. Hirvonen. Lausunto: Lisäselvitys tarkastusmuistioon 29.1.1986.
Jyväskylän maalaiskunta. Rakennuslautakunta. 21.2.1986.
- 82 Vuokratalo Kuivalan jälkitarkastus 28.10.1985. Todettiin
käyttöönottotarkastuksessa todetut puutteet tehdyiksi.
- 83 Vk 1985.
- 84 Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n rakennushanke Kaunisharjussa Yläkoskentie 11.
Hallituksen allekirjoittamassa tiedotteessa ei ole päiväystä; Juha Muilun
haastattelu 21.12.2010.
- 85 Vk 1985, 1986, Tk 1987.
- 86 ibid.
- 87 Vk 1985..
- 88 Pentti Riuttasen puhelinhaastattelu 25.1.2011.
- 89 Esa Jokisen haastattelu 25.1.2011.
- 90 Vk 1986.
- 91 Tk 1987.
- 92 Tk 1987.
- 93 ibid.
- 94 Tk 1988.
- 95 ibid.

-
- 96 KPHKP 11.9.1987.
97 Tk 1988; KPHKP 20.9.1989..
98 Asukkaan sähköpostitedonannot 18.3.2011; 31.3.2011; 22.3.2011;
99 KPHKP 15.1.1988.
100 KPHKP 10.12.1987.
101 KPHKP 31.10.1988.
102 KPHKP 13.2.1989.
103 KPHKP 20.9.1989.
104 KPHKP 20.9.1989.
105 Keski-Suomen lääninhallituksen Sosiaali- ja terveystosaston lausunto valtion avustushakemukseen 19.8.1988.
106 Juha Muilun haastattelu 21.12.2010.
107 Vanhan miehen haastattelu 11.7.2011.
108 KPHKP 13.2.1989.
109 ibid; Juha Muilun haastattelu 21.12.2010.
110 KPHKP 7.10.1992.
111 Heikki Aarnin haastattelu 12.8.2011.
112 Heikki Aarnin haastattelu 14.4.2011, 12.8.2011..
113 Vk 1986.
114 Jyväskylän mlk:n kunnanhallitus 13.6.1988. Pöytäkirjan ote, § 686; Tk 1988.
115 KPHKP 19.9.1988; 31.10.1988; Jyväskylän mlk:n kunnanhallitus 3.10.1988, § 1076.
116 Keski-Suomen lääninhallituksen Sosiaali- ja terveystosaston lausunto valtionavustushakemukseen 19.8.1988.
117 Ts 1989.
118 KPHKP 20.9.1989.
119 KPHKP 10.4.1990.
120 Asuntohallituksen päätös 17.10.1990. No 1283/35/89.
121 KPHKP 17.12.1990.
122 KPHKP 17.12.1990.
123 KPHKP 25.2.1991; 23.5.1991; Helena Juntusen ja Heikki Aarnin kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n hallitukselle 1.7.1991.
124 Esa Jokisen haastattelu 25.1.2011.
125 KPHKP 23.5.1991.
126 Ari Valkeisen haastattelu 2.4.2011; Piispa vihki kuiville pyrkivien rivitalon. Keskisuomalainen 4.6.1991, 4.
127 ibid.
128 ibid.
129 Ari Valkeisen haastattelu 2.4.2011.
130 Jorma Kuusiston haastattelu 4.8.2011.
131 KPHKP 6.8.1991.

-
- 132 KPHKP 7.10.1992.
133 Tk 1992
134 KPHKP 21.9.1993.
135 KPHKP 21.8.1997.
136 KPHKP 16.6.1997.
137 KPHKP 21.9.1993;
138 Asukkaan sähköpostitiedonanto 18.3.2011.
139 Risto Lehtosen haastattelu 20.7.2011.
140 Tervatikan asukkaan haastattelu 20.7.2011.
141 KPHKP 23.5.1991; 6.8.1991.
142 ibid.
143 KPHKP 1.12.1992.
144 KPHKP 21.9.1993; Heikki Aarni. Selvitys Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n säästötoimista isännöinti- ja kirjanpitokustannuksissa. 25.10.1993.
145 KPHKP 21.9.1993; Ts 1993.
146 KPHKP 29.6.1996.
147 KPHKP 30.11.1996; KPHKP 16.6.1997.
148 Pohjanperän päiväkeskus. Esittelylehtinen.
149 KPHKP 18.9.1997.
150 VKP 12.4.1997.
151 Pohjanperän asukkaan haastattelu 14.4.2011.
152 Ts 1993
153 M. Leinonen 2010, 205-210, 220-225.
154 Jyväskylän maalaiskunnan kunnanhallitus. Ote pöytäkirjasta 18.1.1993 § 42.; KPHKP 17.3.1993; 27.3.1993;
155 VKP 4.4.1993; Pöytäkirjantarkastajien lausunto 23.7.1993; Yhdistyksen ylimääräinen kokous 18.12.1993; Jorma Soinin kirjelmä Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle. Saapunut 21.10.1993; Jorma Soinin sähköpostitiedonannot 24. – 25.8. 2011; Vaajakosken poliisille osoitettu kuvaus 3.12. ylimääräisen kokouksen kulusta ilman päiväystä otsikolla Kotirauhan rikkominen. Kuiville Pyrkivien Tuki ry.
156 Juhani Meriläisen kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle 22.3.1993.
157 VKP 31.3.1995.
158 VKP 31.3.1995.
159 Muistio Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n ja Jyväskylän mlk:n neuvottelusta 20.2.1996. Muistion laati Mikko Karppinen 21.2.1996..
160 KPHKP 16.3.1996; 29.6.1996; VKP 30.3.1996; Simo Ristolan ja Esa Jokisen allekirjoittama selvitys toimenpiteistä Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n omistamien vuokratiloja Kuivalan ja vuokratiloja Tervatikan talouden tasapainottamiseksi. 20.4.1996.
161 Heikki Aarni selvitys neuvottelusta (11.10.1996) maalaiskunnan

-
- kunnanjohtajan ja kunnankamreerin kanssa. 28.10.1996; Kunnankamreeri Seija-Sisko Huuskon allekirjoittama muistio: Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n anomus 200 000 markan avustuksen myöntämisestä. 11.10.1996.
- 162 KPHKP 25.10.1996.
- 163 Tarmo Pipatin ja Leena Koiviston allekirjoittama kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle. 12.11.1996.
- 164 Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta voimaan 1.1.1997. Sosiaali- ja terveysministeriön kuntatiedote. Helsinki 13.8.1996.
- 165 JäKP 22.1.1997; Jyväskylän maalaiskunnan ja Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n yhteistoimintasopimus 22.1.1997.
- 166 Jyväskylän maalaiskunnan ja Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n yhteistoimintasopimus 22.1.1997.
- 167 ibid.
- 168 JäKP 22.1.1997; VKP 12.4.1997.
- 169 Heikki Aarnin kirjelmä Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kokoukselle 12.4.1997. 11.4.1997.
- 170 KPHKP 20.1.1997; Heikki Aarnin kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n kokoukselle 11.4.1997; Armas Laatisen haastattelu 2.8.2011.
- 171 KPHKP 16.6.1997.
- 172 KPHKP 18.9.1997.
- 173 KPHKP 16.12.1997.
- 174 KPHKP 29.6.1996; VKP 12.4.1997; 24.3.2000; Hannu Kylmäsen haastattelu 8.4.2011.
- 175 ibid.
- 176 ibid.
- 177 Tk 2000.
- 178 Tk 2000.
- 179 Tk 2002.
- 180 Ts 2003.
- 181 Asukkaiden kokous. Pöytäkirja 25.11.2003.
- 182 Ts 2003.
- 183 KPHKP 21.11.2006; Tk 2008.
- 184 Hengellinen tilaisuus Jyskän kirkossa alkuvuodesta 2011.
- 185 KPHKP 5.8.2003.
- 186 Asukkaan kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n hallitukselle 8.4.2003.
- 187 Lähinaapurien vuokratalo Kuivalan asukkaita koskeva valitus.2.8.2004.
- 188 Tk 2003.
- 189 Tk 2005, Ts 2005-2006.
- 190 Asukkaan päiväämätön kirje ilmeisesti yhdistyksen hallitukselle alkuvuodesta 2011.

-
- 191 KPHKP 27.3.2011; Naapurin sähköpostitiedonanto yhdistyksen
työntekijälle 11.9.2009.
- 192 Jorma Kuusiston haastattelu 4.8.2011.
- 193 Tervatikan asukastoimikunnan kirje Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n hallitukselle
1.7.2000.
- 194 Askartelutilan käyttö Vuokratalo Kuivalassa. Vuokratalo Kuivala.
Asukastoimikunta 16.7.2000.
- 195 Vuokratalo Kuivalan asukkaiden kokous 15.7.2000. Asukastoimikunta
21.7.2000
- 196 Taloon muuttaville tiedoksi. Kuivalan, Tervatikan ja Pohjanperän asukkaat.
197 ibid.
- 198 Asukkaiden kokous 8.7.2004. Pöytäkirja.
- 199 Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n vuokratalojen asukkaiden valitsema valvoja
tilikaudelle 2000. Simo Ristolan ja Anja Nieminen-Kärkkäisen
allekirjoittama tiedote 12.3.2000.
- 200 Ts 2011.
- 201 Tk 2000.
- 202 KPHKP 18.3.2008.
- 203 Kari Lahden puhelinhaastattelu 22.8.2011.
- 204 Tk 2005; Ts 2005-2006.
- 205 Tk 2006.
- 206 VKP 30.3.2004; KPHKP 30.3.2004; Eräiden asukkaiden laatima
päiväämätön kirjelmä koskien Sininauhaliiton jäsenyyttä..
- 207 VKP 26.3.2006; KPHKP 15.1.2009.
- 208 Sähköpostitiedonanto Sininauhaliitosta puheenjohtajalle ja Seppo Riikoselle
22.9.2009.
- 209 Vk 2010.
- 210 Vk 2010.
- 211 KPHKP 12.2.2009.
- 212 ibid.
- 213 KPHKP 20.10.2009.
- 214 Armas Laatisen sähköpostitiedonanto 22.8.2011.
- 215 KPHKP 20.10.2009.
- 216 Alustava esitys keskustelua varten toiminta-ajatuksesta, arvoista ja
tulevaisuudesta.20.10.2009.
- 217 KPHKP 12.5.2009.
- 218 KPHKP 22.9.2009; 25.11.2009; 20.10.2009.
- 219 Asumisraportti 2010. Seppo Riikonen; Vk 2010; Armas Laatisen
sähköpostitiedonanto 25.8.2011.
- 220 Vk 2010, Ts 2011; KPHKP 16.11.2010.

-
- 221 Ts 2011.
- 222 TK 2008.
- 223 Pohjanperän päiväkeskuksen kehittäminen. Kehittämiskokouksen pöytäkirja 7.2.2011.
- 224 KPHKP 12.2.2009.
- 225 Aasukastytyväisyystutkimuksen suunnittelukokous 7.2.2011.
- 226 KPHKP 9.6.2009.
- 227 Vapautetut. Jyväskylän Katulähetyksen tiedotuslehti 2011/ 2, 6-7; Keskustelut Seppo Riikosen kanssa vuosina 2008 – 2011; KPHKP 13.4.2011.
- 228 Nina Norringin haastattelu 16.8.2011.

Raitis asuinyhteisö – raitis uusi elämäntapa

Markku Leinonen (s. 1955 Kajaanissa) on koulutukseltaan kasvatustieteiden tohtori. Hän on toiminut aiemmin tutkimus- ja opetustehtävissä Jyväskylän yliopistossa, syksystä 2008 lähtien Jyväskylän Katulähetys ry:n palveluksessa. Leinosen tutkimukset ovat kohdistuneet kasvatuksen historiaan.

Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n historiikki on jatkoa vuonna 2010 loppuunsaatetulle Jyväskylän Katulähetys ry:n historiikkiprojektille ja kertoo sitkeästä työstä Jyväskylän päihdeongelmaisten asumistilanteen parantamiseksi. Lähtökohtana on Simo Ristolan kehittämä tuetun asumisen malli. Historiikki perustuu laajaan dokumenttiaineistoon sekä haastatteluihin.

Jyväskesäudulla havahduttiin 30 vuotta sitten päihdeongelmaisten asumistilanteen vaikeuteen. Joskus asunnoton saattoi joutua yöpymään talvipakkasillakin roskalaukossa. Asuntoja ei ollut riittävästi myöskään niille, jotka halusivat raitistua. Tällaisista havainnoista sai alkunsa Kuiville Pyrkivien Tuki ry, yhdistys, joka asetti tehtäväkseen rivitaloasuntojen rakentamisen raittiuteen pyrkiville ja raittiuden jo saavuttaneille alkoholisteille. Idean kehittäjä oli Simo Ristola (1928 – 2007), Jyväskylän Katulähetys ry:n Veljeskodin valvoja, joka aiemmin oli toiminut pitkään opettajana. Tavoitteena oli, että rivitaloihin syntyisi asumisyhteisö, jossa erilaisin yhteisö- ja vertaistuen sekä monipuolisen toiminnan keinoin tuetaan raittiuteen pyrkiviä. Kyse ei ollut asuntolasta vaan mahdollisimman tavanomaisesta itsenäisestä vuokra-asumisesta keskellä tavallista suomalaista asuinluetta. Ei ollut yhtä oikeaa menetelmää matkalla raittiuteen, vaan kasvun virikkeet vaihtelivat yksilöllisesti, tukea ja toimintaa tuli toteuttaa kunkin asukkaan edellytysten mukaan. Asukkaat vastasivat omasta asumisestaan ja heidän oli määrä oppia elämään kuten muutkin kansalaiset. Tämä kirja kertoo Kuiville Pyrkivien Tuki ry:n vaiheista, miten tuetun asumisen idea syntyi ja miten sitä on yhdistyksessä toteutettu kolmen vuosikymmenen aikana.

